

MARLOES HAMELINK PRESENTEERT:

WAAR **HOLLYWOOD** EN **BOLLYWOOD** SAMENKOMEN...

मायावादी

**MAURITIAANS NATIONALISME EN MONDIALE
VERBEELDING DOOR INTERNATIONALE MEDIA**

STARRING: KUSHAL, AMIT, KADITYA, JONATHAN, ADARSH, SHADIYA, VINCENT, VALERIE, SANJEET, MIKE, YAJNA EN PASCAL

BEGELEIDING: PROF. DR. PATRICK EISENLOHR **VORMGEVING:** ROLF MOESKER

MOLLYWOOD

MOLLYWOOD

*Antropologisch onderzoek naar de invloed van internationale televisie op
mondiale verbeelding en nationalisme op Mauritius*

Deze masterthesis is ingediend ter afronding van de Master Culturele Antropologie:
Multiculturalisme in vergelijkend perspectief.

Auteur: Marloes Hamelink
E-mailadres: marloeshamelink@hotmail.com
Begeleider: Prof. Dr. Patrick Eisenlohr
Datum: Augustus 2009

Universiteit Utrecht

MOLLYWOOD

Kijken is denken met de ogen

What you see, is what you get,
Maar dat is hem soms nou net.
Is het altijd dat wat je ziet,
Of zie je het net niet.

De vreugd of leed,
Wat het oog niet zag of vermeed,
Maar wel op het netvlies bleef staan,
En nooit zomaar weg zal gaan.

Dat blijft hangen als een kopie van wat je zag,
Zet je aan het denken, verandert je gedrag,
Laat je inzien wat er echt leeft,
En wat zich op de rand van de dood begeeft.

Na jaren goed te blijven kijken,
Gaan de dingen die je ziet echt lijken,
Ze krijgen diepte en kleur,
De echte ontwikkeling van je teneur.

En op een dag kan je dan zeggen,
Zonder dat je het moet weerleggen:
“wat ik zag is niet gelogen,
ik was aan het denken met mijn ogen”

Frank Gerbers, mei 2009

INHOUDSOPGAVE

TITELPAGINA	2
-OLLYWOOD	5
KAARTEN MAURITIUS	6
VOORWOORD	8
<hr/>	
1. INLEIDING	10
<hr/>	
1.1 MEDIALANDSCHAP	12
1.2 AMBITIEUZE EN RELIGIEUZE JONGEREN	14
1.3 METHODEN EN ROL ONDERZOEKER	15
2. ZAPPEN TUSSEN HOLLYWOOD EN BOLLYWOOD	20
<hr/>	
2.1 WESTERSE DROMEN	22
2.2 HET WESTEN ALS MATERIALISTISCH	25
2.3 OOSTERSE NACHTMERRIES	28
2.4 PUBLIEKE VORKEUREN	32
3. VEELZIJDIG NATIONALISME	36
<hr/>	
3.1 SUCCESVOLLE UITSLUITING	39
3.2 EEN MULTICULTUREEL IDEAAL	42
3.3 PLURALE PROBLEMEN	44
3.4 EEN VEELTALIGE NATIE	50
3.5 MONDIALE MOSLIMTERRORISTEN	52
4. DE MIGRATIEDROOM	57
<hr/>	
4.1 WESTERSE DROMEN NAJAGEN	58
4.2 LOCALS EN GLOBALS IN DE MEDIA	61
4.3 VRIJHEID: EEN VISIE OP LIBERALISME	64
4.4 WESTERSE WENSEN VOOR MAURITIUS	68
5. CONCLUSIE: MOLLYWOOD ALS DISCOURS	70
<hr/>	
EPILOOG	74
<hr/>	
BIBLIOGRAFIE	75
<hr/>	
BIJLAGEN: FILMRECENSIES	80
<hr/>	
I. FREEDOM WRITERS	81
II. SLUMDOG MILLIONAIRE	83
III. THE HISTORY BOYS	85
IV. ROCKETBOY	87

MOLLYWOOD

~OLLYWOOD

Bol·ly·wood 1. De filmindustrie in India. 2. Samenvoeging van de woorden Hollywood en Bombay. 3. Bollywood bestaat niet als plaats.

Hol·ly·wood 1. De filmindustrie in de Verenigde Staten. 2. Een district in Los Angeles, California. 3. Een flitsende, vulgaire atmosfeer, geassocieerd met de filmindustrie in de V.S.

Mol·ly·wood 1. Mondiale ideeën gebaseerd op internationale film en televisie-industrie. 2. Samenvoeging van de verschillende ~ollywoods en mondialisering. 3. Circulatie van mondiale media. 4. Mondialisering van media in relatie tot de natie-staat.

Tol·ly·wood 1. West Bengaalse bioscoop. 2. Eerste naam geïnspireerd op de Hollywood industrie.

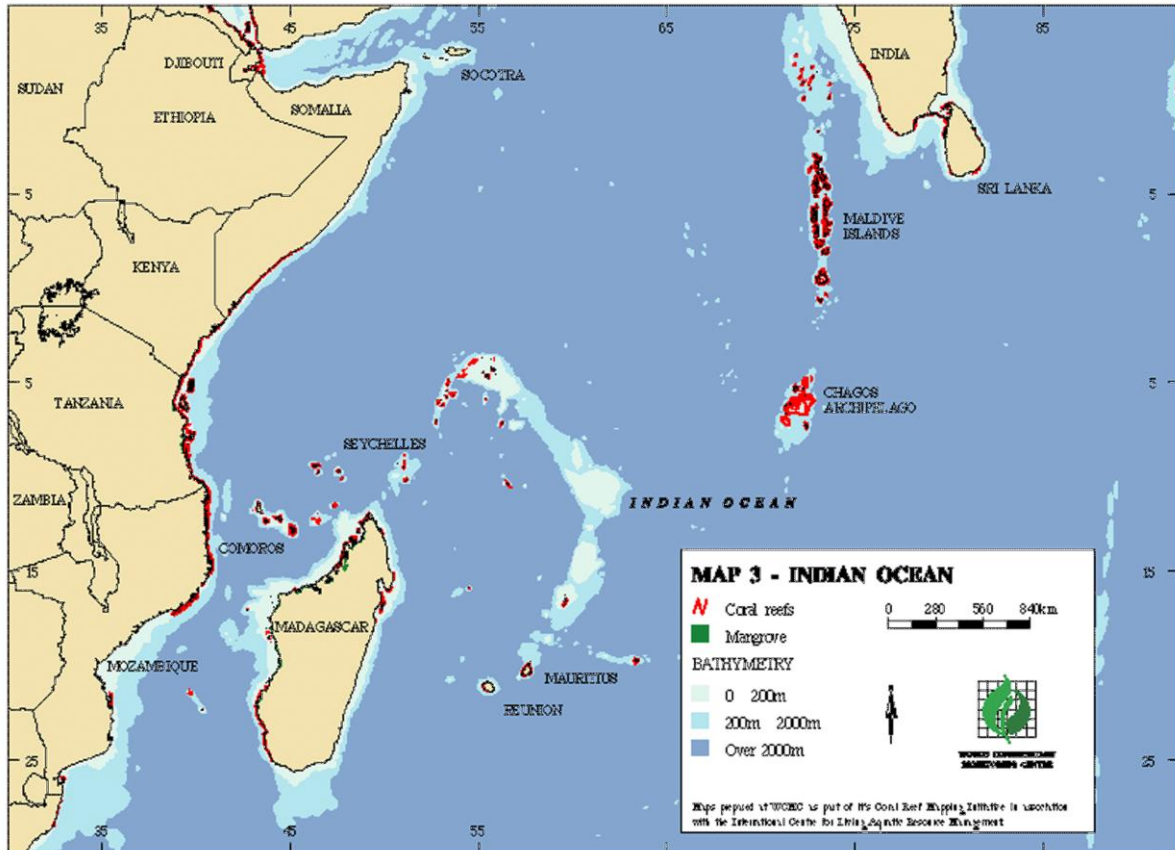
Bovenstaande woordenboekpagina¹ heb ik voor deze thesis samengesteld. Hollywood, het begrip waar het allemaal mee begonnen is, heeft een grote invloed op de verschillende ~ollywoods. De Amerikaanse filmindustrie neemt een dominante positie in de mondiale mediawereld in. Bollywood staat symbool binnen antropologische mediastudies als alternatief op de Westerse invloed van Hollywood. Mediastromingen gaan onder andere dankzij Bollywoodfilms ook van het Oosten naar het Westen, en het Oosten naar het Oosten.

Om de media invloeden op Mauritius beter te kunnen weergeven, had ik echter een andere ~ollywoodterm nodig. Zowel Hollywood als Bollywood zijn duidelijk aanwezig in het Mauritiaanse medialandschap, maar niet alles overkoepelend. Dit is de reden waarom ik de term Mollywood in het leven heb geroepen. Mollywood staat symbool voor mondiale stromingen van media. Door de circulatie en interpretatie van internationale televisie en films, ontstaan discoursen om de wereld en de eigen natie-staat te kunnen verbeelden. Mollywood is de samenvoeging van diverse discoursen van verbeelding.

---

¹ Bronnen: The Free Dictionary; Bollyworld.com, <http://www.thefreedictionary.com/Hollywood>, <http://www.thefreedictionary.com/Bollywood>, <http://www.hollywood.com/> en <http://www.bollywoodworld.com/category/bollywood-news>, laatst geraadpleegd in juli 2009.

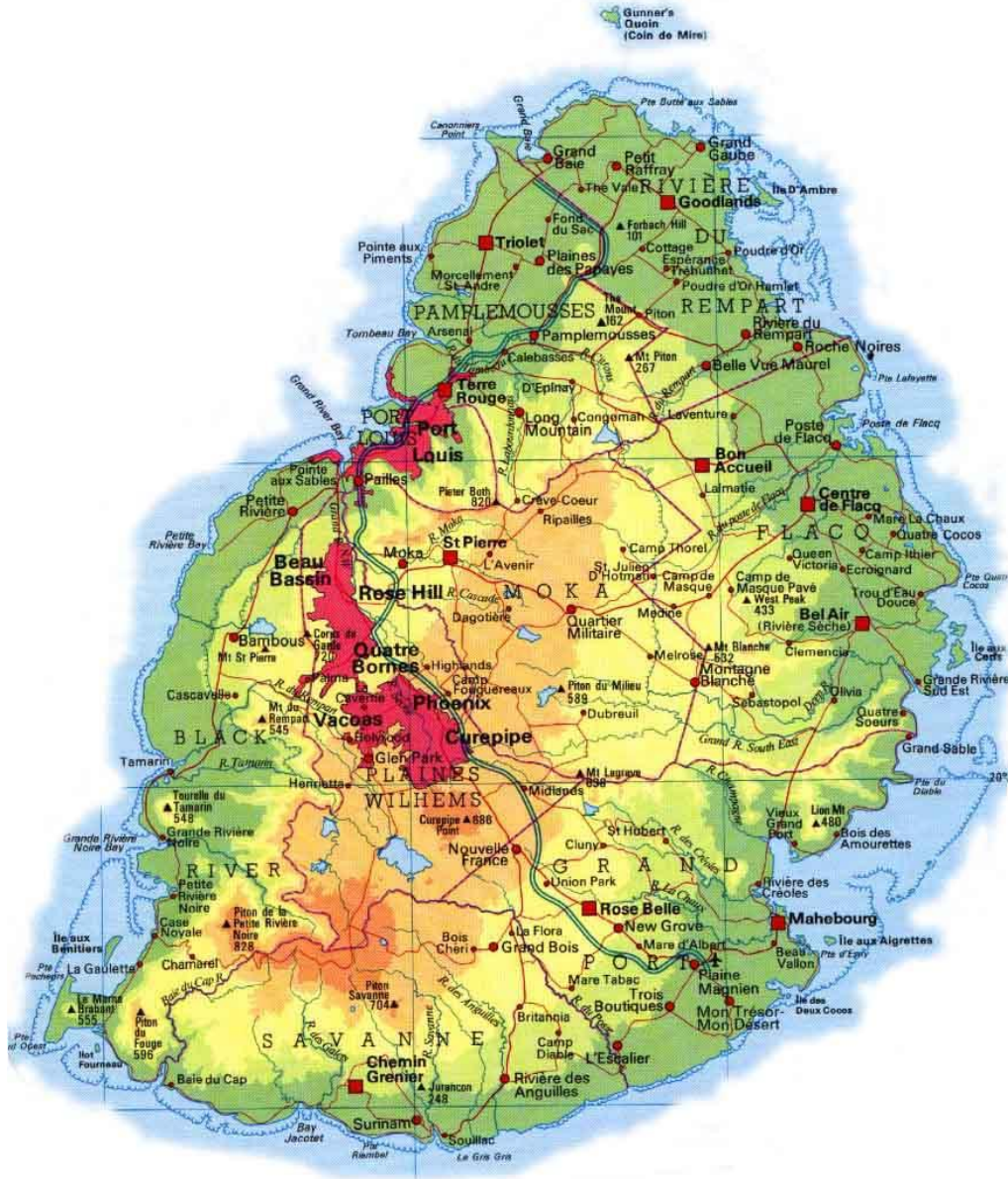
KAARTEN MAURITIUS

Afbeelding 1 Locatie Mauritius

(Bron: NOAA. <http://www.ncdc.noaa.gov/paleo/outreach/coral/sor/images/map3-large.gif>)

MOLLYWOOD

Afbeelding 2 Kaart Mauritius

(Bron: Colonialvoyage.com. <http://www.colonialvoyage.com/viaggi/maumap.jpg>)

VOORWOORD

I want to travel. I want to study abroad, to see different places in the world. Just like you.
(Kushal 2009²)

Mijn sleutelinformant Kushal vraagt mij regelmatig naar mijn verschillende reizen. Hij is altijd benieuwd naar mijn visie op zijn plannen om naar het buitenland te gaan. Mijn onzekerheid als antropoloog in het veld is op Mauritius snel verdwenen. Ik was bang dat ik een gekunstelde rol aan zou moeten nemen, dat ik onderzoeker moest worden in plaats van mezelf. Maar deze twee personen gaan prima samen.

Ik ben open naar mijn informanten en zij naar mij. Zij vinden mij interessant. Ik kom uit Europa, heb in verschillende landen gestudeerd en veel van de wereld gezien. Mijn informanten willen dat ook. En daarom zijn ze bereid persoonlijke verhalen met mij uit te wisselen. Een antropoloog is haar eigen onderzoeksinstrument. Sommigen zullen vinden dat ze zo objectief mogelijk moeten zijn. Ik denk daar anders over. Een mens is nou eenmaal geen object en door persoonlijke keuzes in onderwerp, locatie en informanten, kan een antropologische thesis tot stand komen. Ik vind daarom dat je je persoonlijkheid niet moet wegcijferen, maar moet inzetten bij antropologisch veldwerk.

Communicatie is daarbij heel belangrijk. Dit geldt voor de informatie die mijn informanten met elkaar en met mij uitwisselen. We reageren op elkaar, wisselen verhalen uit en vertellen deze verhalen weer door aan derden, die opnieuw onze verhalen interpreteren. Zo is mijn thesis ontstaan. Het uitwisselen van verhalen en wederzijdse interesse van informanten en mij heeft tijdens mijn veldwerk centraal gestaan. Mijn informanten en ik hebben elkaar aangemoedigd ons leven met elkaar te delen.

Veel dank gaat daarom uit naar mijn informanten. Zonder hun openheid en acceptatie was het mij nooit gelukt mijn onderzoek op deze manier uit te voeren. Ik ben iedereen die mij in Mauritius heeft geholpen dank verschuldigd, maar wil er een paar mensen in het bijzonder uitlichten.

Kushal, ik wil jou bedanken voor je enthousiasme en de manier waarop je mij je leven hebt laten zien. Je hebt mij nauw betrokken bij je vriendengroep en familie. Ontroerend vond ik het wanneer je moeder vroeg wanneer ik weer thuis kwam. Thuis in jouw huis, bij je ouders en zusje. Bedankt dat dat ook mijn thuis mocht zijn.

Amit, Kaditya, Jonathan, Adarsh, Shadiya en Sanjeet: bedankt voor jullie verhalen, feestjes en betrokkenheid. Jullie hebben mijn leven in Mauritius aangenamer gemaakt, en mijn leven als onderzoeker interessanter. Valerie en Vincent, jullie wil ik hartelijk danken voor het delen van jullie huis en leven met mij als persoon en onderzoeker. Mariëtte, dankjewel voor je gastvrijheid in het

---

² Informeel gesprek met Kushal, 17 april 2009.

MOLLYWOOD

noorden van het eiland. Tot slot Steeve, bedankt voor je kritische vragen en kanttekeningen over jouw samenleving. En dankjewel dat je er voor me was.

In Nederland wil ik mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun en begrip tijdens het schrijven van mijn thesis. Vooral mijn studievrienden hebben gezorgd dat het schrijven een aangenaam proces was. Saraya, Rosalie en Daniëlle, bedankt voor jullie kritiek en alle tijd die we over ons onderzoek hebben gepraat. Jolijn, dankjewel voor de vele bibliotheek- en koffie-uren, die een positieve bijdrage op het eindproduct hebben geleverd. Peter, bedankt voor je tijd en kritische blik op mijn werk.

Tot slot bedank ik alle docenten van de Master Multiculturalisme in Vergelijkend Perspectief voor hun inspiratie en enthousiasme. Veel dank gaat daarbij uit naar mijn begeleider Patrick Eisenlohr: bedankt voor uw expertise en vertrouwen.

Marloes Hamelink

Augustus 2009

Na mijn afscheidslunch op 23 mei in Caudan, Port Louis. Van links naar rechts: Jonathan, Sanjeet, Amit, Marloes, Kaditya en Kushal.

I. इंटरव्यू

I like to watch CNN, because it gives a very global perspective. You're just out of your own way of thinking and see what's happening in the world. According to me, everything that happens here, are very useless things. In the world there are so many catastrophes, so many odd deals happening. There is so many things to discover. And it's very useless, very stupid, for myself, to just stick to my local way of thinking (Jonathan 2009³).

De mondiale wereld wordt gekenmerkt door stromingen die over de wereld bewegen en op deze manier culturele gebruiken uitwisselen (Inda & Rosaldo 2008: 4). Internationale televisie en films spreiden zich over de grenzen van natie-staten heen en worden in verschillende nationale en lokale contexten bediscussieerd. Jonathan, een Chinese Mauritiër die praktiserend christen is, legt uit dat CNN hem heeft geholpen de mondiale wereld beter te begrijpen. Hij hecht veel waarde aan de informatie van deze zender. Vergeleken met de lokale televisiezenders van de Mauritian Broadcasting Corporation (MBC), vindt hij CNN een stuk beter. Hij acht de waarheid van de informatie en het mondiale belang van de onderwerpen een stuk groter. Internationale televisie verbreedt het wereldbeeld. Media zorgen ervoor dat groepen mensen, die in verschillende werelddelen wonen, met elkaar in contact komen. In mijn onderzoek bestudeer ik internationale media-invloed op inwoners van Mauritius. Verbeelding aan de hand van massamedia staat hierbij centraal. Aan de hand van beelden uit televisieprogramma's en films krijgen mensen een beter beeld van andere werelddelen. Door het projecteren van deze visies op hun eigen natie-staat, kunnen nationalistische gevoelens vorm krijgen.

De invloed van media als stroming van mondialisering (Appadurai 1996) kan in verband worden gebracht met nationalisme. Mondialisering en nationalisme kunnen op een tweeledige wijze met elkaar in verband staan. Enerzijds lijken grenzen door internationale mobiliteit en transnationale relaties te vervagen en kan de positie van de natie-staat ter discussie worden gesteld (Baumann 1999; Malkki 1995; Raven 2008; Van der Pijl et al 2009). Anderzijds worden zaken als wet en regelgeving vaak op nationaal niveau georganiseerd. Binnen de mondiale stroming media is deze tweedeling duidelijk te zien. Transnationale banden zorgen voor het poreus worden van grenzen, omdat door de internationalisering van media informatie niet langer beperkt blijft tot de leden van één natie-staat. Tegelijkertijd kan het contact met leden van andere natie-staten nationalistische gevoelens oproepen.

De binaire werking van media, maakt media een rijk onderzoeksveld voor de studie naar circulatie en de invloed op verschillende identificatieniveaus, zoals nationaal, transnationaal en mondiaal niveau (cf. Ginsburg et al. 2002: 5). Verbeelding speelt een grote rol in het proces van identificering op Mauritius. Media zijn voor veel inwoners op Mauritius de belangrijkste manier om in contact te komen met internationale gemeenschappen. Anderson (1991) schetst naties als *imagined communities* waarbij verbeelding verantwoordelijk is voor de vorming van gemeenschappen. In deze

---

³ Interview met Jonathan, 9 mei 2009

tijd van een mondiale mediawereld hebben samenlevingen over de hele wereld de mogelijkheid om via satelliet en internet op hetzelfde moment dezelfde informatie te krijgen. De consequenties hiervan zijn divers. Het aanwakkeren van nationalisme, transnationale netwerken en internationale ideeën, lijken verschillende mogelijke gevolgen hiervan. In mijn onderzoek ga ik in op het verband tussen deze diverse gevolgen.

Veel antropologen (e.g. Ewing 2008; Ong 2008; Schein 2002) leggen de invloed van media in de context van mondialisering uit als een manier waarop mensen banden kunnen onderhouden over de grenzen van natie-staten heen. Afstand wordt door deze transnationale banden gevoelsmatig verkleind. Uit mijn veldwerk is gebleken dat in Mauritius ook het tegenovergestelde gebeurt. Door het zien van beelden waar jongeren zich niet mee kunnen identificeren, vergroten zij juist de gevoelsmatige afstand. Dit idee over andere natie-staten, zorgt voor een versterking van het gevoel te horen bij de natie-staat Mauritius. Op deze manier zorgt internationale televisie voor een versterking van nationale gevoelens. Dit aspect uit mijn onderzoek geeft duidelijk aan dat de positie van de natie-staat nog altijd een dominante rol aanneemt in de mondiale wereld. Internationale media wakkeren gevoelens van zowel nationalisme als transnationalisme aan en zijn daarom een interessant uitgangspunt om de relatie tussen nationalisme en mondialisering te bestuderen.

Op Mauritius zijn de visies op het Oosten en Westen, nationalisme en het verlangen onderdeel te zijn van de mondiale wereld nauw met elkaar verbonden. Uit de mediaontvangst op Mauritius blijkt dat mondiale en transnationale discoursen nationalisme niet in de weg hoeven te staan, en elkaar juist aan kunnen vullen (*cf.* Ong 2008; Juris 2008; Ewing 2008). Uit mijn onderzoek is naar voren gekomen dat transnationale banden in de vorm van etnische en religieuze identiteit een grote rol spelen binnen nationalisme. De Noorse antropoloog Thomas Hylland Eriksen heeft eerder onderzoek gedaan naar de werking van de constructen nationalisme en etniciteit op het multiculturele eiland Mauritius. Eriksen (2002; 1998) gaat in dit geval vooral in op de werking van etniciteit binnen nationale context. Antropoloog Patrick Eisenlohr, Professor aan de Universiteit Utrecht, bestudeert nationalisme aan de hand van pluraliteit in linguïstiek en diaspora door banden met landen van herkomst (Eisenlohr 2006). Transnationalisme speelt in zijn vertoog een grote rol. Wat ik echter wil toevoegen aan dit wetenschappelijk debat op het gebied van nationalisme op Mauritius is de invloed van internationale media en de daaruit volgende mondiale ideeën die Mauritiërs op hun eigen samenleving projecteren. Internationale televisie en films zijn in mijn onderzoek het uitgangspunt voor de combinatie van nationale, transnationale en mondiale netwerken. Daarnaast besteed ik aandacht aan verlangens op mondiaal niveau, waardoor het mogelijk is nationalisme vanuit een andere invalshoek te bestuderen.

1.1 MEDIALANDSCHAP

To be intensely cosmopolitan and intensely local is not a polarity, it is a great combination
(Löfgren 2002: 270).

Het film- en televisielandschap speelt een grote rol in nationale en mondiale discoursen. Het aanbod beïnvloedt de toegang tot informatie en daardoor ook de vertogen die Mauritiërs voeren over verschillende regio's. MBC is met drie kanalen de enige Mauritiaanse zender. Deze zender is in handen van de regering en staat bij veel Mauritiërs bekend als plek voor politieke propaganda. 'Het nieuws bestaat voor twintig minuten uit politieke speeches, erg bevooroordeeld politiek nieuws, waarin de belangrijkste politieke partij het meest te zeggen heeft. Daarna vijf minuten nationaal nieuws en nog vijf minuten internationaal nieuws. Zie je? Het is erg oneerlijk.' Jonathan legt zijn visie op nationale televisie uit⁴, in verhouding tot zijn idee over internationale televisie. Hij noemt de verdeling tussen nationaal en internationaal nieuws oneerlijk, omdat hij vindt dat hij geen goed beeld krijgt van hoe de mondiale wereld eruit ziet. 'Door alleen nationale televisie te kijken, krijg je een heel verkeerd wereldbeeld. Sinds ik internationale televisie kijk, heb ik een veel beter idee van hoe de wereld eruit ziet. Buitenlandse zenders verdelen het nieuws beter over verschillende landen.'

Jonathan wijdt de grootte van het eiland⁵ aan de beperktheid van het nieuws. Mauritius, een eiland achthonderd kilometer ten oosten van Madagaskar, is iets kleiner dan de provincie Noord-Holland en telt 1,2 miljoen inwoners (Eisenlohr 2006: 27). Volgens Jonathan is er niet genoeg geld om goede televisieprogramma's te maken op Mauritius. Internationale televisieprogramma's komen vooral binnen via Canal Plus. De Franse invloeden zijn na de kolonisatie van Frankrijk tot in het begin van de negentiende eeuw, nog altijd duidelijk terug te zien. Ook de Britten, die het eiland na Frankrijk koloniseerden, hebben duidelijk hun sporen nagelaten. Het internationale media-aanbod wordt echter via Frankrijk verstrekt, wat grote invloed op de taal van de verkrijgbare programma's heeft. Het aanbod varieert en bestaat onder andere uit Amerikaanse zenders zoals Disney Channel, de Franse TF1, Antenne Réunion, het Britse BBC en Discovery Channel. De vooral Amerikaanse programma's en films worden allemaal in het Frans nagesynchroniseerd, ondanks het feit dat Engels de officiële taal van Mauritius is. De populariteit van de diverse programma's varieert sterk onder verschillende Mauritiaanse doelgroepen. Jongeren kijken graag documentaires, films en Amerikaanse series, terwijl kookprogramma's vooral bij vrouwen populair zijn en Bollywoodfilms met name aansluiting vinden bij een Indiase doelgroep. Daarnaast spelen zaken als persoonlijke voorkeuren, sociaal-economische klasse en taal een belangrijke rol bij de populariteit van televisieprogramma's.

Sinds de komst van satelliettelevisie op Mauritius, is de kennis over andere natie-staten toegenomen. Mauritiërs met Canal Plus krijgen dagelijks de kans zich op de hoogte te stellen van internationaal nieuws en kunnen programma's uit verschillende regio's bekijken. Naast televisie, kijken veel Mauritiërs films op dvd en in de bioscoop. De illegale dvd verkoop speelt hierin een grote

---

⁴ Interview met Jonathan op 9 mei 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

⁵ De Republiek Mauritius bestaat uit de eilandengroep Mauritius, St. Brandon, Rodrigues en de Agalega eilanden. In deze thesis richt ik mij slechts op het eiland Mauritius. Bron: Central Intelligence Agency, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mp.html#Intro>, laatst geraadpleegd in augustus 2009.

rol. Voor ongeveer vijftig eurocent zijn in iedere stad dvd's te koop, waardoor films laagdrempelig worden voor verschillende publieken⁶. De bioscopen, die een stuk duurder zijn, worden door deze illegale handel met sluiting bedreigd. Films uit verschillende regio's, van Hollywood tot Bollywood producties, zijn op elke hoek van de straat van een stadscentrum verkrijgbaar.

1.2 AMBITIEUZE EN RELIGIEUZE JONGEREN

Media-invloeden op Mauritius, heb ik onderzocht aan de hand van een multiculturele groep informanten tijdens mijn veldwerk van februari tot juni 2009. De vriendengroep die als mijn sleutelinformanten fungeert, staat symbool voor de dichotomie in eenheid en verscheidenheid die binnen Mauritiaans nationalisme typerend is. Deze dichotomie bestaat enerzijds uit de eenheid die Mauritiërs in de vorm van *common denominators* (Eriksen 1998) ervaren. Eriksen legt de nadruk op eenheid door het delen van verscheidenheid. Vooral tegenover toeristen leggen Mauritiërs de nadruk op het delen van een Mauritiaanse identiteit (Eriksen 1995). Anderzijds worden verschillen in etniciteit en religie binnen deze dichotomie in de Mauritiaanse samenleving benadrukt. Deze typeren Mauritius in de vorm van diaspora en banden met voorouders (Eisenlohr 2006). Op deze manier kan Mauritius als mozaïeksamenleving worden geschetst. De verschillende etnische groepen hebben verschillende rechten, zoals taalrechten in Hindi, Urdu, Tamil en Marathi (Eisenlohr 2007: 974). Ook binnen politiek speelt afkomst een grote rol. De politiek die door hindoes wordt gedomineerd, trekt Indiase groepen voor op het gebied van rechten die verhaald kunnen worden op het land van afkomst. Verschillende rechten van verschillende groepen op het gebied van educatie en politiek, zorgen voor een problematische perceptie van pluralisme. De dichotomie van eenheid en verscheidenheid geeft het nationale vertoog van Mauritius weer.

Binnen zowel het discours van eenheid als van verscheidenheid speelt religie een grote rol op Mauritius. Het straatbeeld bestaat uit mensen met verschillende soorten religieuze kleding, tempels, kerken en moskeeën en in de voortuin van veel mensen zijn offers en religieuze versieringen terug te zien. Religie is onderdeel van zowel het Mauritiaanse straatbeeld als het nationalistische discours. Internationale films en televisieprogramma's kunnen het belang van religieuze ideeën verkleinen omdat zij denkbeelden aandragen die er soms lijnrecht tegenover staan, zoals in seculiere programma's. Daarnaast kunnen zij juist religieuze ideeën aanwakkeren door transnationale banden. Juist daarom is het interessant een multireligieuze groep als uitgangspunt voor studie te nemen. Afkomst is van groot belang binnen de verdeeldheid van religies in Mauritius. Bijna zeventig procent van de Mauritiaanse populatie is van Zuid-Aziatische afkomst. De bevolking bestaat voor 52 procent uit hindoes en 17 procent uit moslims. Creolen van Afrikaanse en gemixte afkomst beslaan 28 procent

---

⁶ Het Nederlands kent geen meervoud van het woord publiek. Toch gebruik ik in mijn thesis de meervoudsvorm publieken, omdat ik van verschillende publieken spreek, in plaats van verscheidenheid binnen één publiek.

van de populatie en leden van Chinese en Franse afkomst respectievelijk 2 en 1 procent (Eisenlohr 2006: 28).

Om het multiculturele aspect van de samenleving in kaart te brengen, heb ik leden van verschillende etnische en religieuze groepen bij mijn onderzoek betrokken. Mijn sleutelinformanten Amit, Adarsh en Sanjeet behoren tot de hindoepopulatie, Kushal is marathi, Kaditya tamil, Jonathan een Chinese christen en Shadiya moslim. Deze jongeren zijn allemaal achttien of negentien jaar oud en behoren tot de sociaal-economische middenklasse. De groep is erg ambitieus, en streeft ernaar in de toekomst prominente functies in het bedrijfsleven en de politiek van Mauritius in te nemen. De jongeren zaten op de betere publieke scholen⁷ van Mauritius, die alleen leerlingen met de beste resultaten op de basisschool toelaten. Op basis van hun goede resultaten op de middelbare school, willen de jongeren toegelaten worden op internationale universiteiten. Een groeiend aantal Mauritiaanse studenten gaat jaarlijks voor educatie naar het buitenland (Eriksen 2002: 175). De kwaliteit en carrièremogelijkheden zijn hierbij de belangrijkste motivatie. Het onderwijsniveau en de financiële kant van buitenlandse educatie, zorgt ervoor dat alleen de beste studenten daadwerkelijk toegang tot internationale universiteiten hebben. Mijn sleutelinformanten zijn vanaf de basisschool door hun familie aangemoedigd hard te studeren en dagelijks bijles te nemen, zodat zij een kans maken op een internationale studiebeurs.

De ambitie van deze jonge Mauritiërs heb ik onderzocht en in verband gebracht met hun nationalistische gevoelens. Daarnaast heb ik ook informanten geraadpleegd uit andere leeftijd- en sociaaleconomische klassen. Veel Creolen, die zichzelf de ‘general population’ noemen, geven met deze titel aan dat ze zich de eigenlijke bewoners van het eiland voelen, terwijl het een minderheid is. Zij zien kansen vaak als oneerlijk verdeeld tussen verschillende bevolkingsleden en vinden dat mensen van Indiase afkomst voorgetrokken worden. Door daarnaast de ouders van de groep sleutelinformanten bij mijn onderzoek te betrekken, heb ik het generatieverschil kunnen weergeven. In mijn onderzoek staat binnen de onderzoekspopulatie diversiteit centraal.

1.3 METHODEN EN ROL ONDERZOEKER

Kushal zet de televisie aan en vraagt wat ik wil kijken. Het maakt mij niet uit, ik ben hier tenslotte om zijn mediaconsumptie te bestuderen. Hij zapt wat. ‘Er is zoveel dat ik soms niet weet wat ik moet kijken’, zegt hij. Af en toe kijkt hij een paar minuten naar een documentaire of muziekclip en daarna zapt hij verder. ‘Dit soort programma’s kijkt mijn moeder graag’, zegt hij lachend terwijl er een kookprogramma voorbijkomt. Maar dat is echt suf.’

Terwijl een muziekprogramma opstaat, vraagt Kushal of ik zijn aanmeldingsformulier voor vrijwilligerswerk in Schotland wil lezen. Hij vraagt me om tips voor zijn motivatie en

---

⁷ De jongens op de jongensschool Royal College Curepipe en de meiden op meisjesschool Queen Elizabeth College.

rommelt ondertussen tussen zijn spullen. Als de herhaling van *Ally McBeal*⁸ begint, gaat hij weer naast me op bed zitten. ‘Ally McBeal heeft altijd problemen met vriendjes’, legt hij uit terwijl we de jonge advocaat op het televisiescherm in de keuken vanuit haar appartement zien bellen over haar problemen. ‘Ze is stoer en maakt altijd zoveel mee.’

Ik begin me eindelijk een beetje te ontspannen. Het voelde toch wel vreemd om hier het huis binnen te wandelen om met Kushal voor de tv te kruipen. We zitten op zijn onopgemaakte bed, dat voor de televisie staat. Aangezien jongens en meisjes naar aparte scholen gaan en ik constant verhalen hoor over dat ze niet mogen afspreken of dat de familie op zijn minste wil bepalen met wie, ben ik een beetje huiverig. Ik wil niet dat dit contact op één of andere manier de soep in loopt. Maar het gaat prima, en Kushal lijkt het heel normaal te vinden. Het voelt soms net of hij me als een soort oudere zus ziet.⁹

De rol als onderzoeker staat sterk in verband met de data die een antropoloog verzamelt. Dit maakt antropologisch onderzoek kwetsbaar, zoals blijkt uit de participerende observatie die ik hierboven omschrijf. Kushal is lid van de Indiase bevolkingsgroep marathi's en woont met zijn ouders en zus Yajna in Roches Brunes. Als hij tijdens mijn veldwerk andere ideeën had over onze relatie dan ik, had mijn onderzoek er ongetwijfeld anders uitgezien. Mijn positie als vrouw bleek vaak problematisch bij mannelijke informanten, die niet gewend zijn aan de vriendschappelijke wijze waarop een antropoloog doorgaans met haar informanten omgaat. Een dergelijke intieme relatie tussen leeftijdsgenoten van verschillende sekse is voor veel Mauritiërs hoofdzakelijk voor familieleden weggelegd. Mijn jonge informanten zagen mij voor mijn gevoel op deze manier. Kushal vroeg mij om mee te gaan naar marathishows, iets wat hij met familieleden en niet met vrienden doet.

Verschillende moeders bekommerden zich om mij alsof ik hun dochter was, door te controleren of ik goed voor mezelf zorgde en wel gezond kookte. De rol van ouders is in Mauritius voor jongeren erg groot, zij beslissen doorgaans met wie hun kinderen om mogen gaan. Het was dan ook van belang om tijdens mijn veldwerk *rapport* met zowel mijn informanten als hun ouders op te bouwen, zodat ik mijn toegang tot het veld had en de gewenste data kon verzamelen. Ik heb niet volledig de rol van familielid aan kunnen nemen, omdat *informed consent*, openheid over mijn rol als onderzoeker (cf. DeWalt & DeWalt 2002), tijdens mijn veldwerk centraal stond. Bij elke ontmoeting besprak ik kort de voortgang van mijn onderzoek en ik vroeg regelmatig om reflectie.

Gezien het verlangen van veel informanten om in het buitenland te studeren, was ik voor hen ook een interessante informatiebron. Naast het feit dat ik Europees ben en in Utrecht studeer, heb ik in de Verenigde Staten een jaar op de middelbare school gezeten en een semester in Costa Rica gestudeerd. Mijn informanten bestookten mij met vragen over studeren en het leven in diverse landen

⁸ Een dramatische Amerikaanse serie vol humor, waarin de privélevens van de vrijgezel en net afgestudeerde advocate AllyMcBeal en haar collega's centraal staan. Bron: Tv.com. <http://www.tv.com/ally-mcbeal/show/168/summary.html>, laatst geraadpleegd in juli 2009.

⁹ Participerende observatie bij Kushal thuis, 11 april 2009.

en zagen mij als expert op het gebied van studeren in het buitenland. Ik heb binnen mijn onderzoek gekozen voor een open houding, waarin wederzijdse communicatie centraal staat. Het voordeel van deze houding is dat ik op deze manier meer data kon verzamelen. Mauritiërs praten niet graag met buitenstaanders over de problematische kant van hun samenleving. In eerste instantie zagen zij mij als westerse vrouw en dus als toerist. Zij zijn gewend een positief beeld op toeristen over te brengen, van hun ideale multiculturele samenleving.

Mauritiërs positioneren zich tegenover toeristen als een eenheid. Dit fenomeen noemt Eriksen (1995) *us-hood*. Als buitenstaander is het in eerste instantie dan ook moeilijk de problematische kant van de samenleving te bestuderen. Door mijn open houding heb ik *rapport* (DeWalt & DeWalt 2002) opgebouwd en de samenleving vanuit een *emic* perspectief kunnen benaderen. Mijn houding heeft de nodige discussies over pluraliteit opgeleverd. Een nadeel van mijn openheid was dat informanten op de hoogte waren van mijn mening over bepaalde onderwerpen en daardoor misschien minder felle uitspraken durfden te doen. Negatieve en racistische uitlatingen zijn makkelijker te delen met iemand die je mening deelt. Vrienden onderling voeren gesprekken over andere etnische en religieuze groepen, waar zij buitenstaanders niet snel bij zullen betrekken. Naarmate ik meer *rapport* had opgebouwd met informanten en minder als buitenstaander werd gezien, werd ik er steeds meer bij betrokken.

Mijn sleutelinformanten waren positief over deelname in mijn onderzoek, en hebben mij ook verzocht hen niet te anonimiseren. Informanten die deze voorkeur niet aangaven, heb ik niet bij naam genoemd of geanonimiseerd. Contact heb ik via internet gemaakt. De netwerksite voor reizigers Couchsurfing¹⁰ heeft mij met Kushal en de Creoolse vrouw Valerie in contact gebracht, en via de sneeuwbalmethode heb ik hun vrienden en familie ontmoet. Tijdens participerende observaties heb ik aan diverse activiteiten deelgenomen, zoals televisie kijken, naar de film gaan, meegaan naar school voor vrijwilligerswerk, culturele shows bijwonen en het lopen van de pelgrimstocht Maha Shivratri¹¹. Informele gesprekken waren standaard onderdeel van de participerende observaties. Om de betrouwbaarheid van mijn onderzoeksdata te vergroten heb ik daarnaast gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Mijn sleutelinformanten heb ik allemaal uitgebreid geïnterviewd. Eerst heb ik een interviewronde over mediaconsumptie gehouden en vervolgens een interviewronde over de motivatie om in het buitenland te studeren. Ook heb ik met een groep informanten films gekeken en daarover discussiegroepen gehouden. Met vooral de jongeren heb ik naast de traditionele onderzoeksmethoden, ook gebruik gemaakt van meer innovatieve communicatiemiddelen, zoals MSN¹², sms, e-mail, Facebook¹³ en telefoongesprekken. Deze middelen waren naast een handige

---

¹⁰ Zie www.couchsurfing.com, laatst geraadpleegd in augustus 2009.

¹¹ Deze pelgrimstocht heb ik met mijn sleutelinformanten gelopen op 21 februari 2009. Voor meer informatie zie de website Maha Shivratri, <http://www.mahashivratri.org/>, laatst geraadpleegd in augustus 2009.

¹² MSN staat voor Microsoft Network. Het programma biedt de mogelijkheid direct digitaal te communiceren via internet, ook wel chatten of msn'en genoemd. Tegenwoordig heet het programma Windows Live Messenger,

methode om *rapport* op te bouwen, een manier om te achterhalen waar de jongeren zich mee bezig hielden, zodat ik daar tijdens een informeel gesprek of interview weer op in kon haken.

Het toepassen van datatriangulatie zorgt voor verschillende inzichten. Deze groep idealistische jongeren heb ik tijdens interviews en discussies nooit negatief gehoord over creolen, moslims of andere religieuze en etnische minderheden. Participerend observeren brengt andere data naar boven. In het dagelijks leven worden regelmatig stigmatiserende beelden over andere groepen aangehaald. Deze beelden komen meestal pas naar boven, nadat ik een goede band heb opgebouwd met mijn informanten. Interviews hebben het nadeel dat mensen veel vaker sociaal gewenste antwoorden geven. Het voordeel van interviews is echter de grote hoeveelheid informatie die uit één gesprek komt. Aan de hand van informele gesprekken kon ik antwoorden uit mijn interviews controleren. Daarnaast kon ik in interviews dieper ingaan op bevindingen tijdens participerende observaties. Dankzij informele gesprekken kwam ik achter het feit dat veel informanten naar het buitenland willen migreren voor studie. Aan de hand van deze ontdekking heb ik mijn onderzoeksvraag aangevuld. De invloed van internationale televisieprogramma's en films op de relatie tussen nationalisme en het verlangen tot migratie van jongeren op Mauritius, staat als vraagstelling centraal in dit onderzoek.

In de volgende drie hoofdstukken ga ik aan de hand van internationale media in op nationalisme en mondiale verbeelding. De visies op het Oosten en het Westen staan in het volgende hoofdstuk centraal. Deze worden beïnvloed door verschillende internationale media, waarbij het marktaandeel van Amerikaanse media wereldwijd centraal staat. Ideeën over regio's zijn veranderlijk en onderhandelbaar. Toch nemen stereotyperingen en vooroordelen in denkbeelden over Oost en West een belangrijke plek in. De idealisering van het Westen, beïnvloedt ook de perceptie van media uit deze regio. Het negatieve beeld over het Oosten ontstaat door media uit verschillende continenten. Aan de hand van deze dichotomie van het beeld dat Mauritiërs vormen over andere regio's, kan ook de visie op nationalisme worden bestudeerd. Nationalistische gevoelens staan in relatie met de beeldvorming over verschillende mondiale regio's. Aan de hand van de films *Freedom Writers* en *Slumdog Millionair*, laat ik zien hoe groot de dichotomie is in de perceptie van oosterse en westerse beelden. Uit de interpretatie van deze films blijkt dat informanten hun eigen kennis en voorkeur combineren met de filmbeelden. Zij gebruiken films en televisieprogramma's om hun beeld van verschillende regio's te bevestigen.

De tweezijdigheid van de perceptie van nationalisme komt in hoofdstuk drie aan bod. Film en televisie beïnvloeden het idee van eenheid binnen de multiculturele natie-staat, door zich te distantiëren van beelden die zij zien over andere natie-staten. Daarnaast leggen zij de nadruk op pluralisme en de problematiek die daarbij komt kijken. De dichotomie die tussen de beeldvorming op

---

maar in de volksmond wordt het nog steeds meestal MSN genoemd. Zie ook: Live Messenger <http://www.livemessenger.nl/>, laatst geraadpleegd in juli 2009.

¹³ Profielenpagina die een digitaal vriendennetwerk mogelijk maakt. Zie ook: Facebook <http://www.facebook.com/>, laatst geraadpleegd in augustus 2009.

het Oosten en Westen plaatsvindt, speelt zich ook af binnen de eigen samenleving. Niet alleen bespreek ik de twee verschillende discoursen die door internationale televisie en films aan het licht komen, ook de wisselwerking tussen verschillende discoursen komen aan bod.

De uitwerking van zowel percepties over het Oosten en Westen als nationalistische ideeën komen aan bod in het vierde hoofdstuk. Het verlangen om voor studie te migreren naar het buitenland staat in dit hoofdstuk centraal. Dit verlangen staat niet los van het beeld dat informanten krijgen door internationale media. Ook de voorkeur voor de Verenigde Staten als westers studieland is nauw verbonden met de rol die deze natie-staat speelt in de beeldvorming van jongeren. Nationalisme is een belangrijk aspect dat betrokken wordt bij de migratiewens. Tot slot vat ik mijn bevindingen samen in een concluderend hoofdstuk.

୨. ଅଦର୍ଶିତ ତ୍ୟାଗ ନିର୍ମୂଲ୍ୟତା ଏବଂ ନିର୍ମୂଲ୍ୟତା

De Engelse kok Jamie Oliver legt zijn leerlingen het recept uit dat ze moeten maken. Ze staan er een beetje suf bij en lijken niet erg gemotiveerd. In een grote keuken zijn jongeren in de weer met groenten, messen en snijplanken, maar het echte enthousiasme is alleen op Jamie's gezicht af te lezen. Hij loopt rond, geeft zijn leerlingen tips en legt uit waar deze groep jongeren zich op voorbereidt. Met een druk op de knop verschijnt het volgende beeld.

De hoge klanken vullen de kamer. Haar grote donkere ogen kijken strak voor zich uit. De zangeres heeft een rode stip tussen haar wenkbrauwen, en haar gitzwarte haar valt langs haar gezicht. Haar okergele kleding is versierd met gouden details en glimmende stenen. Het grote, gouden sieraad dat ze in haar neus draagt, bedekt de helft van haar neusvleugel. Een groep mannen aan de ene kant en een groep vrouwen aan de andere kant bewegen sierlijk op de maat van de muziek.

'Mam, zet nou terug, ik wil dat kookprogramma zien', zegt Yajna. Haar moeder heeft een glimlach om haar gezicht en weet de Bollywood film nog een paar minuten te rekken voordat ze zapt naar Jamie Oliver's kookprogramma. Ik zit tussen hen in, op Kushal's bed. Zijn zus Yajna zit aan de andere kant op bed en zijn moeder op een bureaustoel, allemaal starend naar het bewegende scherm. Sinds Kushal het Canal Plus kastje heeft geconfisqueerd en op zijn kamer gezet, is de televisie in de huiskamer een stuk minder populair. Yajna vertelt mij dat wanneer Kushal zijn kamer uit is, de hele familie zich op zijn bed voor de televisie installeert.

De lokale televisiezenders van de Mauritian Broadcasting Corporation (MBC), bekijkt de familie alleen als Kushal op zijn kamer zit en iedereen wegstuurt. Nu heeft Yajna hem haar laptop aangeboden om in de woonkamer zijn mail te checken. Zodra Kushal de woonkamer binnenloopt, komt zijn moeder de slaapkamer binnen, op zoek naar de afstandsbediening¹⁴.

De populariteit van de Franse satelliet Canal Plus op Mauritius zorgt ervoor dat beelden vanuit Europa, de Verenigde Staten en Azië op Mauritius onderdeel van het sociale leven worden. Amerikaanse televisieseries zoals *Desperate Housewives* en *Prison Break* zijn populair. Deze zijn geproduceerd in de Verenigde Staten, waarna ze in Frankrijk worden nagesynchroniseerd en via de satelliet in de Mauritiaanse huiskamer terecht komen. Zoals uit bovenstaande beschrijving blijkt, komt het publiek zappend in aanraking met programma's uit verschillende landen. In deze huiskamer wordt er vanuit de lokale context betekenis gegeven aan de informatie. Deze betekenis is niet eenduidig. Het publiek gaat divers om met de informatie die zij consumeert. Op Mauritius zetten publieken mediaboodschappen in combinatie met andere kennis in om een wereldbeeld te vormen.

---

¹⁴ Participerende observatie bij Kushal thuis, 19 mei 2009.

Cultuur in beweging

Het traditionele idee van cultuur binnen de antropologie is dat het aan territorium verbonden is. Dit blijkt echter niet meer van toepassing. Ina en Rosaldo (2008: 12-14) leggen mondialisering uit als een wereld waarin cultuur constant in beweging is. Cultuur wordt uit haar territoriale context gehaald en in een nieuw territorium geplaatst. Door het verplaatsen van culturele normen en waarden, werd gevreesd voor culturele homogenisering. Amerikaanse massamedia verspreiden westerse ideologieën over de rest van de wereld en veroorzaken op deze manier cultureel imperialisme. Het cultureel imperialistische discours gaat ervan uit dat consumenten, vooral uit de derde wereld, ideologieën klakkeloos absorberen. Dit idee blijkt achterhaald te zijn (Ina & Rosaldo 2008: 18). Het publiek vertaalt informatie en interpreteert het binnen eigen culturele context (Abu-Lughod 2005; Boellstorff 2008; Mankekar 2008).

Een andere tekortkoming van cultureel imperialisme is de aanname dat ideologieën van het Westen naar de rest van de wereld verspreid worden (Ina & Rosaldo 2008: 20-29). Dit is een incompleet beeld. Naast de mondiale stromingen van West naar Oost, zijn er ook stromingen van Oost naar West of geheel buiten het Westen om. Indiase Bollywoodfilms op Mauritius zijn hier een voorbeeld van. Indiase films en televisieseries, nemen naast westerse media een belangrijke plaats in binnen het mediadiscours op Mauritius. Binnen media antropologie is de trend ook andere stromingen te benadrukken, zoals de stromingen van Oost naar Oost. Zo geeft Brian Larkin (2008) in zijn onderzoek naar de populariteit van Bollywoodfilms in Nigeria aan, dat bij mondialisering van media Hollywood niet centraal hoeft te staan. Hollywoodfilms domineren de mondiale markt, maar in veel landen zijn zowel Hollywood als Indiase films populair, naast andere internationale en lokale producties (Larkin 2008: 335).

In dit hoofdstuk richt ik mij op verschillende mondiale mediastromingen die het eiland Mauritius bereiken. Westerse media blijken voor mijn informanten de belangrijkste plaats in te nemen in hun ideeën over Oost, West en hun eigen natie-staat. Ideeën over de eigen identiteit, ontstaan vaak in relatie tot de ander (*cf.* Eriksen 2002). Daarom ga ik in op denkbeelden over westerse en oosterse regio's die jongeren vormen aan de hand van internationale televisieprogramma's. Daarbij besteed ik aandacht aan de verschillende boodschappen van internationale media en de diverse wijzen waarop deze ontvangen worden.

2.1 WESTERSE DROMEN

Televisieprogramma's en films uit de Verenigde Staten zijn erg populair op Mauritius. De jongeren die ik heb gesproken zijn zich bewust van het feit dat een groot deel van wat zij op televisie zien fictie is, en dat het maar een bepaald deel van de samenleving laat zien. Dit neemt niet weg dat het zien van deze programma's bijdraagt aan het creëren van een ideaalbeeld van de Verenigde Staten.

If you see American Pie for example you don't have to believe every detail – especially not every detail of that movie – but you can if you look at American Pie, just think that people are very liberal. And that's all you have to take from it. You don't have to believe there's naked men running around everywhere and there's naked people everywhere on the streets. That's really untrue. But you do have to believe that people are liberal. That's all (Amit 2009¹⁵).

In de film *American Pie* die Amit noemt, staan de seksuele interesses van jongeren in de Verenigde Staten centraal. Amit is een achttienjarige jongen die ondanks zijn opvoeding in een traditionele hindoefamilie, aangeeft atheïst te zijn. Hij legt niet de nadruk op de naakte jongeren of hun conversaties over seksualiteit, maar op liberalisme. Zoals uit zijn citaat blijkt, zoekt hij in diverse films een bewijs om zijn idee over de Verenigde Staten als liberaal te bevestigen. Hij is er daarnaast van overtuigd dat de beelden die door media ontstaan niet altijd realistisch zijn. Zo legt hij uit dat media slechts het topje van de ijsberg laten zien. Vooral de mooie kant wordt aan het licht gebracht. Dit neemt niet weg dat de ideeën die in Hollywoodseries en films centraal staan, door Amit serieus genomen worden.

Een dominante mediapositie

Het medium dat informatie verspreidt, is zelf een belangrijk onderdeel van het mediadiscours (McLuhan 2002). De Amerikaanse boodschappen komen via televisie krachtig over op het publiek. De populariteit van de Verenigde Staten speelt hierbij een grote rol. De representatie van het Westen is belangrijk onder niet-westerse mensen, stelt sociaal geograaf Alastair Bonnett in zijn boek *The Idea of the West* (2004). Ideeën over wat het Westen is veranderen constant, en een groot deel van deze ideeën ontstaan buiten deze regio om. Het Westen wordt tegenwoordig vaak als synoniem gebruikt voor sociale en technologische vooruitstrevendheid. In Mauritius ontstaan eigen ideeën over het Westen, door de interpretatie van westerse media in lokale context (*cf.* Boellstorff 2008). Beelden die opvallen in Amerikaanse films, worden vergeleken met ideeën over de natie-staat Mauritius: 'Het is hier een stuk conservatiever en traditioneler. De manier waarop jongeren hun eigen leven kunnen leiden in Amerika, kan hier echt niet. De vrijheid die ze hebben en de onafhankelijkheid van hun ouders, zou ik ook wel willen. Maar hier zijn we een stuk conservatiever¹⁶.' Ook Kushal heeft een idealistisch beeld van de Amerikaanse vrijheden:

Everyone now wants the American lifestyle. Every teenager only wants the American dream. If you haven't traveled abroad, television is the only gateway to other countries, to realize these

¹⁵ Interview met Amit, 20 april 2009

¹⁶ Informeel gesprek met Amit, 14 mei 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

things. Than you see these teenagers on TV who have hundred pair of shoes, a car and go to nightclubs. And then you think: I also want that (Kushal 2009¹⁷).

De dominantie van de Verenigde Staten op de mediamarkt, staat in verband met de ongelijkheid die verbonden is aan mondialisering. Communicatiewetenschapper Annabelle Sreberny-Mohammadi (2002) geeft aan dat mondialisering van media niet betekent dat productie en distributie van media gelijk over de wereld verdeeld zijn. *'The global trend is in place, yet by no means 'achieved'. Global still does not mean universal'* (Sreberny-Mohammadi 2002: 341). Het Westen - vooral de Verenigde Staten en Europa- staat nog altijd centraal als producent en publiek. Wereldwijd bezitten de Verenigde Staten de helft van de mediabedrijven. Hierdoor krijgen zij de mogelijkheid invloed uit te oefenen op diverse publieken. Sreberny-Mohammadi geeft aan dat binnen de mogelijkheden op mondiaal niveau de ongelijkheid tussen het Westen en de derde wereld aanzienlijk is.

Uit het licht van de theorie van Sreberny-Mohammadi is het dan ook niet vreemd dat westerse media een belangrijke positie innemen binnen Mauritiaanse context. Door deze positie krijgen westerse en vooral Amerikaanse media de kans een belangrijk aandeel te leveren in de verbeelding van jongeren. Uit mijn veldwerk blijkt dat jongeren televisieprogramma's zowel voor vermaak als voor educatieve doeleinden gebruiken. Westerse documentaires en het journaal kijken zij vaak om meer over de wereld te leren. Ondanks de voorkeur binnen huidig antropologisch media onderzoek naar andere stromingen (e.g. Larkin 2008), blijkt het Westen nog altijd dominant binnen de mondialisering van media. In Mauritius spelen Indiase media ook een belangrijke rol, maar onder jongeren is deze rol beduidend kleiner.

Zowel binnen als buiten Mauritius, worden Hollywood-producties veel bekeken en bediscussieerd. De grootte van het mediamarktaandeel en de invloed van de Verenigde Staten, moet niet worden gezien als een bevestiging van cultureel imperialisme. Dit zou namelijk betekenen dat Amerikaanse waarden overall geïmplementeerd en gekopieerd worden. Dit blijkt niet het geval te zijn (Sreberny-Mohammadi 2002: 345, 350). Media antropologen (e.g. Abu-Lughod 2005; Mankekar 2002; Boellstorff 2008) laten zien dat de lokale perceptie van media verschillend is onder verschillende publieken. Ontvangst van mediaboodschappen is dan ook niet eenduidig te schetsen. De culturele betekenis van televisieprogramma's wordt ter discussie gesteld. De reactie op eenzelfde programma, is verschillend onder verschillende mensen. Zo laat Lila Abu-Lughod (2005) in haar studie naar Egyptische soapseries zien dat verschillende bevolkingsgroepen andere aspecten halen uit dezelfde series.

---

¹⁷ Interview met Kushal, 3 april 2009.

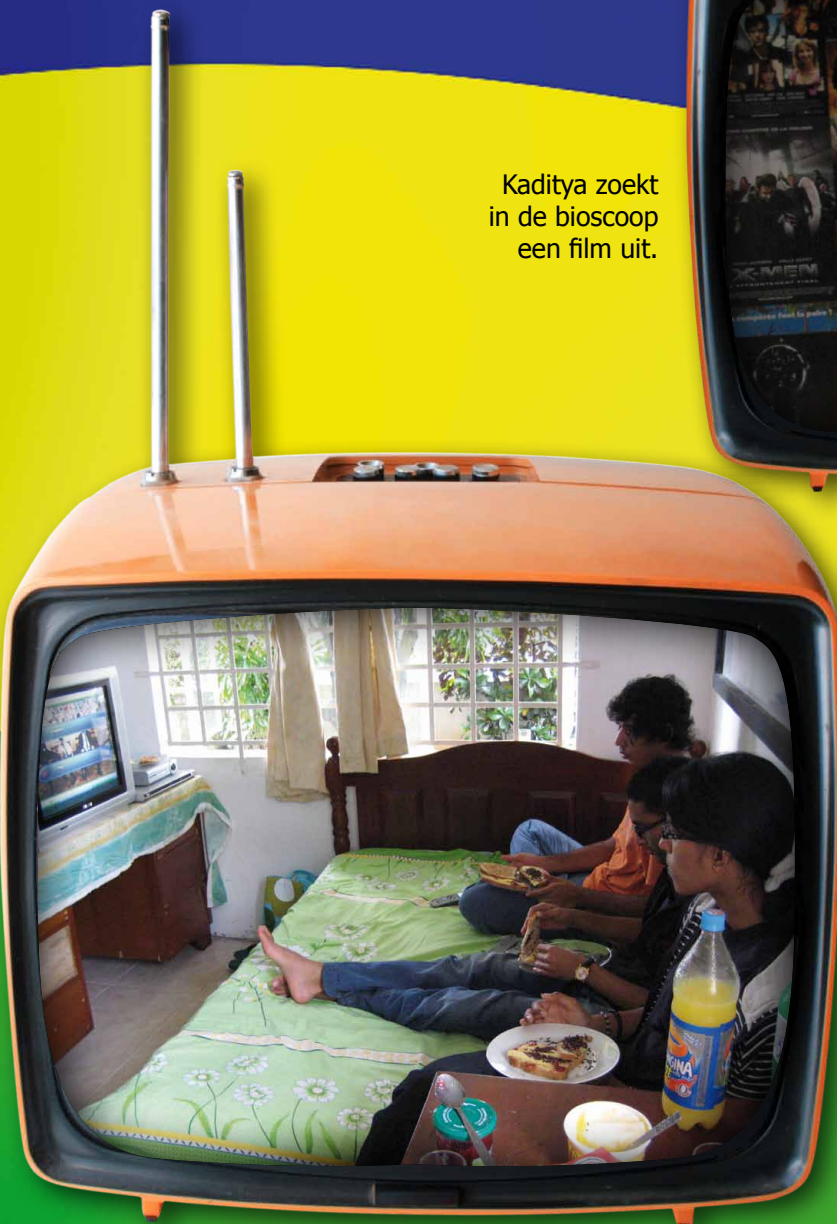
Verbeeldingskracht

Canal Plus brengt Mauritiërs in contact met andere werelddelen.

Kaditya zoekt in de bioscoop een film uit.

Kushal's bed blijkt favoriet bij zijn familie en vrienden voor televisie kijken.

2.2 HET WESTEN ALS MATERIALISTISCH

Kushal heeft, net als zijn vrienden, door dat er een keerzijde zit aan de gouden medaille van het beeld van de Verenigde Staten. Doordat de nadruk sterk wordt gelegd op materialisme, ontbreekt de aandacht voor belangrijke zaken in het leven. Deze kunnen niet gevonden worden in materiële zaken, maar in familiebanden en het besef waar je vandaan komt. Immateriële zaken zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor geluk. De Verenigde Staten worden geschetst als individualistisch zonder aandacht voor verwantschapsrelaties¹⁸. Ouders kijken te weinig naar hun kinderen om, waaruit geconcludeerd wordt dat ouders te weinig om hun kinderen geven. Dit wordt geschetst als typisch Amerikaans¹⁹.

De ideeën uit de Amerikaanse series en films stellen informanten ter discussie door ze te vergelijken met ideeën die zij vanuit hun eigen samenleving opdoen. Ze kijken zowel naar de voordelen die deze samenleving biedt, als aspecten die zij als negatief ervaren. Deze ideeën ontstaan gedeeltelijk uit media, en gedeeltelijk uit andere opvattingen uit het dagelijks leven. De nieuwe ideeën die uit deze combinatie ontstaan, projecteren zij weer op media. Op deze manier circuleren de ideeën van informanten.

De nationale perceptie van een internationaal medium, kan worden uitgelegd met het begrip *dubbing culture*. Tom Boellstorff (2008) introduceert dit begrip in zijn onderzoek naar de culturele vertaalbaarheid van homoseksualiteit zoals deze in Amerikaanse massamedia besproken wordt, naar de manier waarop deze in Indonesische context ontvangen wordt. Wat Boellstorff laat zien is dat niet alleen de letterlijke vertaling, maar ook de culturele vertaling van media van belang is. In zijn onderzoek kreeg homoseksualiteit voor Indonesiërs een nieuwe betekenis, nadat zij door Amerikaanse media bekend werden met de terminologie. Indonesiërs kwamen door massamedia in aanraking met de termen *gay* en *lesbi*, waardoor zij zich onderdeel voelen van een transnationale ingebeelde gemeenschap. Deze vorm van seksualiteit werd als nieuw ervaren binnen de nationale gemeenschap.

Internationale media worden in een bepaalde, lokale context ontvangen, waardoor de betekenis een nieuwe vorm aan kan nemen. In Mauritius geven jongeren een nieuwe betekenis aan het liberale beeld dat ze uit Amerikaanse media krijgen. Aan de ene kant voelen zij een verlangen naar de liberale en kapitalistische mogelijkheden van de Verenigde Staten. Aan de andere kant geven zij aan dat de Verenigde Staten te vrij en materialistisch zijn, omdat ouders te weinig zeggenschap over hun kinderen hebben en materialisme uiteindelijk niet belangrijk zou moeten zijn in een samenleving. Daardoor concluderen zij dat vrijheid in Mauritius een andere betekenis heeft dan in de Verenigde Staten. Op dit idee van vrijheid kom ik in hoofdstuk vier terug.

---

¹⁸ Informeel gesprek met Kushal, 20 maart 2009.

¹⁹ Informeel gesprek met Kaditya, 25 april 2009.

Zonder ziel

In de theorie van Bonnett bestaat naast het ideaalbeeld rondom het Westen, ook een beeld van het Westen als zielloos, wat tegenover het Aziatische ideaal van spiritualiteit staat. Het ontbreekt het Westen aan spirituele dimensie (Bonnett 2004: 80), dat zelfs occidentalisme genoemd wordt (ibid.: 3). Dit is de afkeer van de westerse beschaving als materialistisch, lichtzinnig en individualistisch. Het is een tegenhanger van de term oriëntalisme van Said, waar ik later in dit hoofdstuk dieper op in zal gaan. Westerse media zorgen dus voor een paradoxale beeldvorming over het Westen. Het dominante discours dat media en haar Mauritiaanse jongerenpubliek creëren over het Westen is liberaal en idealistisch, maar daarnaast speelt een discours van zielloosheid een belangrijke rol. Het Mauritiaanse discours van het Westen is een combinatie van bovengenoemde vertogen.

Het Westen bestaat niet alleen uit de Verenigde Staten, en is net zo min een eenheid. De reden dat ik hier zoveel aandacht besteed aan de Verenigde Staten, is dat deze erg belangrijk zijn voor het ideaalbeeld dat Mauritiaanse jongeren over het Westen en zelfs het buitenland hebben. Als zij praten over het buitenland of naar het buitenland gaan, bedoelen zij vaak de Verenigde Staten. De prominente rol die deze Noord-Amerikaanse natie-staat zich in de mediawereld heeft toegeëigend, is hier nauw mee verbonden. Informanten geven daarnaast aan dat media vooral de goede kant van het Westen laten zien. Uit de volgende participerende observatie blijkt echter dat zij ook naar films kijken die de zwarte kant van de Amerikaanse samenleving belichten. Informanten zijn niet verbaasd over de negatieve beelden die zij te zien krijgen, en geven er zelfs een positieve draai aan.

‘Hoeveel van jullie weten wat de Holocaust is?’ vraagt de docent aan haar klas. Eén leerling steekt voorzichtig zijn hand op. ‘Hoeveel van jullie hebben weleens een pistool op zich gericht gehad?’ vraagt ze vervolgens. De rest van de klas steekt zijn vinger op. De docent kijkt geschrokken. Ze is zich er nu pas echt bewust van, met wat voor leerlingen ze te maken heeft. Haar leerlingen hebben dagelijks te maken met *gangs*, criminaliteit en racisme, maar hebben geen idee wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. Haar collega’s geven de nieuwe docent weinig hoop dat zij deze leerlingen wat bij kan brengen. Aanvankelijk maakte ze zich er niet druk om, maar de angst in haar ogen groeit.

Twaalf ogen kijken strak naar de beeldbuis. De grappen en stoere verhalen die de jongeren eerder aan elkaar ophingen, maken plaats voor stilte. Af en toe kraakt de zak chips die van de ene naar de andere kant van het bed wordt doorgegeven en steeds leger raakt. Tot de aftiteling weet de film *Freedom Writers*²⁰ iedereen stil te houden. ‘Ik zei toch dat deze film beter was dan *The History Boys*,’ breekt Amit de stilte. Hij heeft de Amerikaanse film, die is gebaseerd op het waargebeurde boek *The Freedom Writers Diary*, uitgezocht. De slechte

---

²⁰ Zie bijlage I voor de filmrecensie van *Freedom Writers*.

situatie van etnische minderheden staat in deze film centraal. De docent zet zich volledig in om de positie van deze jongeren te verbeteren, door een eigen lesprogramma te maken. Ook laat de docent deze jongeren een dagboek bijhouden om hun verhalen in kwijt te kunnen.

‘Zo’n lesprogramma zou je er in Mauritius niet door krijgen’, denkt Amit. ‘En bovendien zijn de leraren hier er veel te lui voor’, voegt Adarsh toe. ‘Geweldig wat een doorzettingsvermogen zo’n vrouw heeft en uiteindelijk toch de mogelijkheid krijgt haar eigen lessen te bedenken voor de studenten’, vindt Amit. Ook Kaditya heeft veel bewondering voor de kracht van de vrouw en ze vindt het knap dat de docent er alles aan doet om haar missie te bereiken²¹.

De verhalen over het Westen die vanuit het Westen komen, zijn vaak positief. Dit is één aspect dat invloed heeft op de beeldvorming, maar daarnaast is er een ander aspect verantwoordelijk voor het positieve beeld dat jongeren over het Westen hebben. Informanten interpreteren films en televisieprogramma’s over het Westen bijna altijd als positief. In bovenstaande observatie is dat duidelijk terug te zien. De achterbuurten, discriminatie en armoede waar de film op inspeelt, maken nauwelijks onderdeel uit van het discours over de Verenigde Staten, dat bij jongeren door internationale media ontstaat. Zij kijken alleen naar de kansen die de docent krijgt en daardoor aan de jongeren kan aanbieden. De jongeren benadrukken de positieve kant van het verhaal, en besteden geen aandacht aan de negatieve boodschappen. Door het overcommuniceren van vooruitgang en kansen en het ondercommuniceren (cf. Eriksen 2002) van de problematiek die in media over het Westen aan bod komt, kan het discours van de westerse droom in stand worden gehouden. Dit proces wordt de circulatie van mediaboodschappen genoemd (Abu-Lughod 2005; Mankekar 2002). Interessant is het verschil met de reacties op de film *Slumdog Millionaire*²², een film over een jongen uit de sloppenwijken van Mumbai die meedoet aan de Indiase versie van Weekend Miljonairs. De elementen die informanten uit deze film naar boven halen, zijn compleet verschillend.

2.3 OOSTERSE NACHTMERRIES

‘In India waren ze nogal huiverig voor deze film’, vertelt de Tamil²³ Kaditya, wiens opa en oma vanuit India naar Mauritius geëmigreerd zijn. ‘Ze waren bang dat mensen negatief over India gaan denken als de sloppenwijken in een film te zien zijn.’ We lopen de zaal uit van de

²¹ Participerende observatie met aansluitend een discussiegroep bij Kushal thuis, met Amit, Adarsh, Kaditya, Sanjeet en Shadiya, 7 mei 2009, citaten heb ik vanuit het Engels vertaald.

²² Zie bijlage II voor de filmrecensie van *Slumdog Millionaire*.

²³ Tien procent van de Mauritiaanse populatie is Tamil, een bevolkingsgroep die vaak als Hindoe getypeerd wordt. Met een eigen taal, religie en tempel zien zij zichzelf echter als gescheiden gemeenschap.

bioscoop in Caudan²⁴. Het gaat niet goed met de bioscopen op Mauritius, door de verkoop van illegale dvd's op straat. Toch wordt deze film goed bezocht. De vriendengroep gaat nog wel regelmatig naar de bioscoop. Het is voor deze jongeren een mogelijkheid af en toe eens onder elkaar te zijn, zonder ouders in de buurt. Dit is de dichtstbijzijnde mogelijkheid te komen tot het idee van vrijheid van de Verenigde Staten waar de jongeren naar verlangen.

De film *Slumdog Millionaire* is in de smaak gevallen. 'Leuk om eens een film over India te zien, zonder dat het meteen een Bollywoodfilm is', vindt Adarsh. 'Dit is meteen veel realistischer.' De realiteit van de film refereren informanten aan het feit dat armoede en criminaliteit uitgebreid te zien zijn. 'De Ganges kon je gewoon laten als smerige rivier die als riool en bad gebruikt wordt', zegt Kaditya, 'Beter dan als heiligdom, zoals de Ganges meestal aan het licht komt. Het is gewoon een vieze stinkrivier.' De relatie tussen India, armoede en geweld leggen de jongeren uit als realistisch. 'Je weet gewoon dat het daar arm en onderontwikkeld is', zegt Amit. 'Nu is dat eindelijk een keer in een film te zien.' Kaditya is het met hem eens. 'Bollywoodfilms hebben altijd een *happy end*. Iedereen is gelukkig en er zal nooit echt wat misgaan met een hoofdpersonage. Ik vind het interessant om films over India te zien, maar het moet wel een beetje realistisch zijn²⁵.'

De jongeren zien de negatieve aspecten die in *Slumdog Millionaire* naar voren komen als het meest interessant. Het feit dat de hoofdpersoon uit de sloppenwijken uiteindelijk miljonair wordt, is geen reden tot gespreksonderwerp. Net als bij de film *Freedom Writers*, zoeken jongeren in films bevestiging voor het dominante beeld dat zij over een bepaalde regio hebben. Het overheersende beeld dat media naar buiten brengen, zorgt dus samen met de eigen ideeën voor een interpretatie die zij op de film projecteren. Binnen dit circulatieproces kan de mediaboodschap zelf niet los gezien worden van de manier waarop het publiek de boodschap interpreteert. Net als het beeld dat ik hiervoor over het Westen en vooral de Verenigde Staten heb geschetst, ontstaat ook het oosterse beeld in relatie tot de belevingswereld van informanten. Door media te zien als sociale praktijk (cf. Askew 2002: 3), kunnen media onderdeel zijn van het circulatieve discours. Uit de interpretaties van bovengenoemde films blijkt dat media onderdeel zijn van het dagelijks leven van mensen en als sociale praktijk bijdragen aan diverse vertogen en denkbeelden.

Veel van mijn informanten ervaren westerse documentaires als informatief en hebben het idee dat ze een beter beeld krijgen hoe de wereld eruit ziet. Documentaires over het Oosten, waarin beelden van oorlog, hongersnood en armoede vaak centraal staan, spelen een belangrijke rol bij de beeldvorming van dit gebied.

²⁴ De Caudan Waterfront is het deel van de hoofdstad Port Louis aan de haven, waar toeristische bezienswaardigheden, bedrijven en culturele gelegenheden zoals een bioscoop gevestigd zijn.

²⁵ Participerende observatie in Port Louis met Kushal, Amit, Kaditya, Adarsh, Sanjeet en Kavin, 20 maart 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

I watch a lot of documentaries. Off course I don't like Africa for that. You see how people are dying every day. In Asia also, in India, you see people dying. Whereas in documentaries on European countries you always see beautiful places, beautiful people. It's really rare that you have documentaries on poverty in the United States. While I think one third of the population in the US has a financial problem. They don't show that accept from now with the financial crisis. But they rarely, rarely show it. (Kaditya 2009²⁶)

Kaditya geeft aan hoe documentaires haar een idee geven over hoe de wereld in elkaar zit. Ze is zich bewust van het feit dat in Europese landen en in Noord-Amerika ook armoede voorkomt, evenals rijkdom in Azië. Daarnaast is de kans groot dat haar negatieve denkbeelden haar interpretatie van media beïnvloeden, zoals uit de interpretaties van de films *Freedom Writers* en *Slumdog Millionaire* is gebleken. Het dominante mediadiscours van zowel Afrika als Azië als arme continenten, is haar overheersende denkbeeld. Als Kaditya praat over Afrika, is de afkeuring in haar stem te horen. Ze trekt een vies gezicht als ze denkt aan de hygiëne in India of straatkinderen in Afrika. Door het lezen van boeken en zich op internet te verdiepen in deze oosterse continenten, heeft Kaditya een wat positiever beeld gekregen. Toch wil ze er liever niet heen, en ziet ze Mauritius het liefst compleet anders dan Azië of Afrika. Hoewel het volgens Bonnett (2004) niet terecht is om Azië als eenheid te schetsen, stelt hij dat het een feit is dat dit binnen en buiten Azië wel gebeurt, omdat vanuit Azië de behoefte is gedeelde patronen te ontdekken (Bonnett 2004: 83). Stereotyperen doen verschillende bevolkingsgroepen over zichzelf en anderen. Dit gebeurt zowel over als binnen het Oosten als Westen, waardoor de ideeën over deze gebieden versimpelde versies van de werkelijkheid worden.

Oriëntalistische stereotypen

De Palestijn Edward Said beschreef in zijn beroemde boek *Orientalism* (1978) het eurocentrische beeld dat het Westen op het Midden-Oosten heeft. De negatieve stereotypering en superioriteit van het Westen ten op zichten van het Oosten staat centraal in zijn werk. Ondanks alle kritiek (e.g. Gellner 1983; Lewis 1993; MacKenzie 1995; Turner 1994) op Said, met name omdat hij incorrect was over de feitelijke westerse dominantie en zelf een eurocentrische positie innam, wordt zijn term veelvuldig gebruikt in de academische wereld. Oriëntalisme is het creëren van een culturele afstand tussen de oosterling en de westerling door middel van stereotypering (Said 1978: 1-3). In de wetenschappelijke discussie wordt het begrip ook breder gebruikt. Zo is het stereotyperen en anders maken van de Afrikaanse en Aziatische bevolking op Mauritius een dagelijks discours, zoals uit bovenstaand fragment van Kaditya blijkt. Massamedia brengen een oriëntalistisch beeld over op hun publiek. Het publiek geeft een eigen interpretatie aan deze informatie, die in het geval van Afrika en Azië de

---

²⁶ Interview met Kaditya, 14 april 2009.

stereotypering vaak versterkt. Orientalisme gebeurt dus ook buiten het Westen om. Uit oriëntalistische stereotyperingen van Mauritiërs blijkt dat zij zich distantiëren van het Oosten. Zo geeft de Hindoestaan Sanjeet aan dat hij niet naar India wil omdat iedereen midden op straat poept. Dit distantiëren is opmerkelijk omdat zeventig procent van de Mauritiaanse bevolking Indiase voorouders heeft. Daarnaast hoort het eiland bij het Afrikaanse continent. Toch zien bewoners zich niet als Afrikaan of Aziat. Dit blijkt uit de discoursen over het Oosten die door internationale media ontstaan. De dominantie van het Franse Canal Plus en Hollywoodfilms die in Mauritius het filmaanbod domineren, spelen hierin een grote rol.

Westerse media laten in documentaires en het journaal een beeld zien van Afrikaanse en Aziatische landen, waarin traditie, honger en geweld centraal staan. Uit mijn veldwerk blijkt dat jongeren dergelijke beelden als waarheidsgetrouw ervaren, in tegenstelling tot de fictieve Indiase films en series. Bollywoodfilms zijn vaak positief over India en besteden veel aandacht aan normen, waarden en religie. Dit beeld klopt niet met het denkbeeld van informanten dat door westerse media bevestigd wordt. Dit zorgt ervoor dat mijn informanten Bollywoodfilms als onrealistisch zien. Zij projecteren ideeën uit westerse media op Bollywoodfilms, om hun beeld van een oriëntalistisch Oosten te bevestigen. Larkin (2008: 335-336) laat zien dat Bollywoodfilms populair kunnen zijn als alternatief op het verspreiden van Hollywoodfilms en westerse ideologie. Bollywood staat in dat geval voor traditie. Anderen zien Bollywood als de toekomst, modern en kosmopolitisch. Uit mijn veldwerk is naar voren gekomen dat jongeren kritisch kijken naar het traditionele aspect. Zij willen vooruitgang en moderniteit. Dit in tegenstelling tot de oudere generatie, die veel meer waarde hecht aan de traditionele en culturele aspecten van deze films.

Over Afrika bestaat een eenzijdig beeld, waar Mauritius geen deel van uitmaakt. Afrika wordt geassocieerd met hongersnood, criminaliteit en traditie. Amit maakt constant grappen over Afrikaanse stammen en het feit dat er veel ruzie ontstaat over wie welk deel van een boom bezit. Meer dan dat bezitten Afrikanen volgens hem niet. Zijn beeld werd nauwelijks ontkracht door zijn bezoek aan Zuid-Afrika voor een conferentie. Tijdens discussiegroepen kwam hij in contact met jongeren uit onder andere Kenia, Nigeria en Sierra Leone. Toen ik hem tijdens zijn verblijf in Zuid-Afrika via MSN messenger sprak, gaf hij aan: ‘Afrikanen zijn lui en ongedisciplineerd. Ze misdragen zich, feesten tot midden in de nacht en worden te laat wakker. En ze gaan onbeleefd met meisjes om²⁷.’ Voor deze reis, liet Amit regelmatig weten hoe hij over Afrikanen dacht. Zijn reis gebruikte hij om zijn oriëntalistische gedachten, die door zijn interpretatie van media zijn ontstaan, te bevestigen.

Het feit dat veel Mauritiërs stereotyperende beelden over het Aziatische continent hebben, betekent niet dat religieuze en culturele banden met India ontbreken. Toch zoeken Mauritiaanse jongeren in media bevestiging dat Azië anders is dan Mauritius. Zij zien het continent als armoedig en

---

²⁷ MSN-conversatie met Amit, 7 juni 2009.

minder ontwikkeld. Zich af zetten tegen anderen, speelt voor Mauritiërs een belangrijke rol in het proces van identificatie en positionering (zie ook hoofdstuk drie). De reactie op de film *Slumdog Millionaire*, zoals eerder beschreven, is een duidelijk voorbeeld hiervan. Het Oosten is net zomin als het Westen als eenheid te schetsen. Hoewel informanten zich van dit feit bewust zijn, stereotyperen mensen om de wereld beter te kunnen begrijpen en een eigen identiteit te creëren (cf. Baumann 1999; Eriksen 2002). Zij weten dat de gebieden die zij als eenheid beschrijven, divers zijn op het gebied van onder andere welvaart, religie en visie, maar houden daar in veel gesprekken weinig rekening mee. Door te stereotyperen is het makkelijker onderscheid aan te brengen tussen verschillende delen van de wereld. Dat maakt het makkelijker een visie te hebben op processen van in- en uitsluiting om een eigen positie en identiteit te vormen. Hier zal ik in het volgende hoofdstuk verder op ingaan.

2.4 PUBLIEKE VOORKEUREN

De associaties met Azië zijn niet alleen maar negatief. Door de religieuze verbondenheid van Mauritius met India ziet vooral de oudere generatie, zoals blijkt uit gesprekken met de ouders van mijn sleutelinformanten, India als plaats waar religie centraal staat en culturele normen en waarden goed worden nageleefd. Dit aspect is te koppelen aan het feit dat de oudere generatie ook vaker kijkt naar Indiase media. Het beeld van Azië is dus bijna tegenovergesteld van het beeld dat over het Westen is ontstaan. Hoewel zowel oosterse als westerse media populair zijn op Mauritius, gaat de voorkeur van de ambitieuze jongeren die ik heb gesproken vooral uit naar westerse programma's. De positieve kant van India horen jongeren vaker via familie dan in media. De voorkeur voor bepaalde media neemt in het denkbeeld over het Oosten een belangrijke plaats in. Naast generatie speelt ook de etnische en religieuze achtergrond van iemand een rol bij de voorkeur voor bepaalde televisieseries of films. Indiase films zijn vooral populair onder Mauritiërs met Indiase voorouders.

Op Mauritius is sprake van verschillende voorkeuren voor bepaalde televisieprogramma's en films. Hieruit blijkt dat Mauritiërs onderdeel kunnen zijn van verschillende publieken. Een publiek is een zelforganiserend orgaan, buiten formele instituties zoals de staat, de wet en de kerk om (Eisenlohr 2009; Fraser 1992; Warner 2002). Het debat over publieken kan worden bediscussieerd in wat Habermas (1989) de publieke sfeer heeft genoemd. Filosoof Nancy Fraser (1992) heeft vanuit een feministisch oogpunt kritiek op Habermas' idee van één publieke sfeer die teveel op de elite gericht is. Om verschillende lagen van de bevolking een stem te geven, moeten er volgens Fraser verschillende publieke sferen in acht genomen worden. Als tegenhanger van één enkele bourgeois publieke sfeer, stelt zij dat *subaltern counterpublics* nodig zijn om gemarginaliseerden in de samenleving een stem te geven. Op deze manier gaan zij in tegen de dominante publieke sfeer, die hoofdzakelijk op de blanke man gericht is. Zij geeft aan dat deze gemarginaliseerden een oppositionele identiteit creëren jegens het dominante publiek. De vraag is echter in hoeverre het idee van deze *counterpublics* daadwerkelijk

*counter*²⁸ is ten opzichte van de bourgeois publieke sfeer (Eisenlohr 2009; Warner 2002). De publieke sfeer is volgens Habermas namelijk al bedoeld als oppositioneel ten opzichte van formele instituties. Professor Engels Michael Warner (2002) besteedt aandacht aan *counterpublics* in de vorm van vervreemding van de gemeenschappelijke wereld.

Uit mijn bevindingen blijkt niet per se sprake van vervreemding of het afzetten tegen de dominante publieke sfeer. Op deze manier kunnen de bestudeerde Mauritiaanse mediapublieken niet getypeerd worden als een *counterpublics*. Mauritiërs creëren een publieke sfeer waarin zij de diverse discoursen waarmee zij via media in aanraking komen toepassen. Door het erkennen van verschillende publieken, blijven individuen niet tot één publieke sfeer beperkt (cf. Fraser 1992; Warner 2002). Zo kunnen jongeren in Mauritius zich aansluiten bij een Amerikaans televisiepubliek en westerse ideeën implementeren in hun eigen samenleving. Op deze manier gaan vreemden tot eenzelfde publiek behoren. Daarnaast kunnen Mauritiërs tegelijkertijd onderdeel uitmaken van een Bollywoodpubliek. De manier waarop Mauritiërs kunnen switchen, geeft aan dat er wel degelijk sprake is van verschillende publieken en dat de enkele publieke sfeer van Habermas te beperkt is. Uit mijn onderzoek blijkt echter dat deze publieken niet per definitie *counter*, dus tegenovergesteld hoeven te zijn ten opzichte van de dominante publieke sfeer, maar een aanvulling die de diversiteit binnen de publieke sfeer benadrukt.

Agency

Mauritiërs hebben de mogelijkheid zich tot verschillende publieken aan te sluiten, en te switchen tussen deze publieken. De gelegenheid een discours aan te nemen binnen de perceptie van media, kan geplaatst worden binnen het wetenschappelijke debat over *agency* en structuur. Deze theorie van grondlegger Anthony Giddens wordt in zijn *Theory of structuration* (Giddens 2002) uitgewerkt. De spanning tussen *agency* en structuur ontstaat doordat instituties verantwoordelijk zijn voor een structuur die in wetten en regels wordt vastgelegd, tegenover individuen die met deze structuur moeten omgaan. Door de interactie tussen menselijk handelen en structuur ontstaat een dynamisch proces, waarin het handelen en reageren van individuen op structuur, de structuur ter discussie stelt. Sociale structuur kan dus veranderen door de *agency* van mensen. Volgens Giddens maakt structuur altijd onderdeel uit van het eigen handelen van mensen.

De mate van keuzevrijheid is niet gelijk verdeeld over verschillende mensen. Televisiepublieken hebben nauwelijks invloed op de inhoud van internationale televisieprogramma's, terwijl het wel een belangrijke invloed op hun denkbeelden uitoefent. Dit neemt niet weg dat zij wel de mogelijkheid hebben deze beelden te interpreteren. Mensen hebben altijd een bepaalde vorm van *agency*, dus van omgang met machtstructuren. Ook Boellstorff (2008) laat zien dat *agency* als manier waarop mensen met machtstructuren omgaan, binnen mediastrukturen wordt toegepast. Zijn

---

²⁸Het Engelse woord *counter* staat voor zich afzetten of tegenovergesteld positioneren ten opzichten van een ander, in dit geval de dominante publieke sfeer.

informanten kiezen zelf diverse discoursen aan de hand van het eerdergenoemde *dubbing*, de mogelijkheid tot culturele vertaalbaarheid, om zich te positioneren. Binnen de diversiteit van verschillende publieke sferen wordt *agency* op verschillende manieren ingezet. Warner (2002) geeft aan dat counterpublics hun *agency* gebruiken om zich af te zetten tegen de dominante publieke sfeer. Jongeren in Mauritius gebruiken deze *agency* om een positie in te nemen over hun idee van het Oosten en Westen. Het discours bestaat door de spanning tussen sociale structuur, de internationale media, en *agency* van informanten. Door hun *agency* vormen zij een uiteindelijk discours dat niet hetzelfde hoeft te zijn als de televisiebeelden die zij zien. Dit is terug te zien in de manier waarop informanten films interpreteren. Ondanks de criminaliteit en het geweld dat in *Freedom Writers* voorkomt, leggen informanten de nadruk op de mogelijkheden die de Verenigde Staten bieden. De ontvangst van een film hoeft dus niet per definitie hetzelfde te zijn als de boodschap.

Reflectie

Uit dit hoofdstuk blijkt dat de positie van westerse media op Mauritius een belangrijke rol speelt binnen denkbeelden van jongeren. Internationale televisie en films zorgen ervoor dat Mauritiërs in hun huiskamer in aanraking komen met oosterse en westerse beelden. Vooral vanuit westerse media, die informanten als het meest realistisch zien, ontstaat een beeld dat gekenmerkt wordt door dichotomieën. Ten eerste ontstaat het beeld van het Westen als superieur. De technologische vooruitgang en de vele mogelijkheden die het Westen biedt, staan centraal in de beeldvorming van dit gebied. Dit beeld bestaat tegenover de keerzijde van het beeld van het Westen. Het Westen als materialistisch en zielloos, is een ander discours die een plek inneemt binnen de Mauritiaanse samenleving.

Ook van het Oosten is sprake van een dichotomie in het denkbeeld van jongeren. De negatieve kant die in westerse media wordt belicht, staat hierbij centraal. Oorlog en armoede staan centraal in de beeldvorming die informanten over Azië en Afrika hebben. Dit is opmerkelijk, aangezien het grootste deel van de Mauritiërs Aziatische voorouders heeft en Mauritius tevens onderdeel van het Afrikaanse continent is. Toch spelen oriëntalistische stereotyperingen een belangrijke rol in het vertoog over het Oosten. Daar tegenover bestaat een beeld van het Oosten waarin religie en culturele normen en waarden belangrijk zijn. Vooral de oudere generatie Mauritiërs hecht waarde aan deze positieve kant van dit werelddeel.

De beeldvorming van zowel het Oosten als het Westen, en ook tussen het Oosten en Westen, wordt gekenmerkt door dichotomieën. Het uitgangspunt in deze denkbeelden zijn westerse media. Dit betekent niet dat alle westerse ideeën klakkeloos worden overgenomen. De theorie van cultureel imperialisme en culturele homogenisering blijkt achterhaald te zijn. Uit de *agency* van Mauritiërs en het proces van *dubbing culture*, komt naar voren dat media op verschillende wijze geïnterpreteerd kunnen worden. Dit gebeurt vanuit de lokale context, waar Mauritiërs mediabeelden ontvangen en de ideeën aanpassen aan hun eigen samenleving. Op deze manier spelen media als sociale praktijk een belangrijke rol in het dagelijks leven.

De beeldvorming van het Oosten en Westen, speelt een belangrijke rol in het identificatieproces van jongeren. Uit dit hoofdstuk blijkt dat jongeren uit Mauritius zich niet echt met het Westen, noch met het Oosten identificeren. Wel is het een feit dat jongeren over het algemeen verlangen naar het horen bij het Westen, terwijl zij zich van het Oosten willen distantieren. Deze ideeën over Oost en West zijn belangrijk om de perceptie van nationalisme binnen Mauritius te begrijpen. In het volgende hoofdstuk laat ik zien hoe opvattingen over het Oosten en Westen, discoursen van zowel ideologische eenheid als plurale problematiek binnen nationale context veroorzaken.

3. વેદવિગ્રહ નાતિઠનાતિઠિઠ

I learned many things on television, I discovered a lot about the world. The main thing is all the wars around the world, those made me believe we live in Paradise. We can live here peacefully without fighting and I didn't realise it was so different in other countries, until I saw it on television. (Yassin 2009)²⁹

Yassin staat voor zijn winkel, terwijl hij uitlegt wat er met hem gebeurde toen zijn familie tien jaar geleden een satellietschotel aanschafte. Hij kreeg voor zijn gevoel de mogelijkheid een kijkje te nemen in andere werelden, waar hij tot die tijd van uitgesloten was. Het is rustig, dus hij heeft zoals gewoonlijk veel tijd om met mij te praten. Af en toe helpt hij een toerist die naar binnen loopt, waarna hij zich verontschuldigt en weer verder praat. Hij vindt dat Mauritius een voorbeeld kan zijn voor de rest van de wereld. Veel verschillende religies leven naast elkaar, zonder dat er ruzies zijn. Yassin is zelf moslim, en zijn beste vrienden zijn christen en hindoe. Dat is volgens Yassin geen probleem.

De verschillende religies kunnen ook voor problemen zorgen tussen de eilandbewoners. Yassin heeft dit zelf ervaren toen hij een relatie met een hindoestaans meisje aanging. Hij is hierin niet uniek. Uit mijn participerende observaties en informele gesprekken met verschillende informanten, kwam bijna altijd een problematische kant van de plurale samenleving naar boven. Mauritiërs switchen regelmatig, zelfs in hetzelfde gesprek, van idee over hun samenleving. Binnen één persoon bestaan vaak ideeën over een paradijselijk Mauritius, naast ideeën over discriminatie tussen verschillende etnische groepen.

Nationalisme op Mauritius wordt gekenmerkt door een dichotomie in vertogen. Enerzijds maken Mauritiërs gebruik van het discours waarin zij eenheid binnen de samenleving centraal stellen, anderzijds leggen zij in hun vertoog de nadruk op de veelzijdigheid die binnen verschillende bevolkingsgroepen van de Mauritiaanse samenleving afspeelt. Binnen het idee van eenheid en veelzijdigheid, speelt de manier waarop mensen identiteit creëren een rol. Gerd Baumann geeft in *The Multicultural Riddle* (1999) aan dat het vaststaande, essentialistische discours naast het veranderlijke, demotische discours bestaat. De relatie tussen deze twee discoursen zorgen volgens hem voor identiteitsvorming. Baumann noemt deze identiteitsconstructie *dual discursive competence*. Zijn benadering blijkt in mijn onderzoek goed bruikbaar, omdat informanten enerzijds in verschillende situaties de nadruk op verschillende identiteiten leggen, maar anderzijds een essentialistisch beeld hebben van wat religie, etniciteit en cultuur inhoudt. De verschillende discoursen die over Mauritiaans nationalisme bestaan, komen op verschillende momenten naar boven. Dezelfde informanten kunnen het ene moment refereren aan de idealistische kant van het multiculturele Mauritius, en zich op het volgende moment vooral op de problematiek van dit aspect richten. Mensen zijn niet lid van één groep, maar iedereen heeft verschillende identiteiten. Volgens Amartya Sen (2006) kan het uitgaan

---

²⁹ Interview met Yassin, 26 februari 2009.

van één identiteit leiden tot gevoelens van superioriteit en is het beter uit te gaan van een complex identiteitsbegrip.

Het idee van eenheid kan gekoppeld worden aan gevoelens van nationalisme, terwijl de nadruk op verscheidenheid vaak aan transnationalisme verbonden is. Transnationalisme is het proces van verplaatsing van een groep lokale relaties, van de natie-staat van afkomst naar een nieuw netwerk, dat de grenzen van de natie-staat overstijgt (cf. Ong 2008: 171). Transnationale gevoelens die door media ontstaan, hoeven nationalistische gevoelens niet uit te sluiten. Aiwa Ong (2008) gebruikt het medium internet om een transnationaal netwerk weer te geven, dat naast het nationale netwerk bestaat. Transnationale banden kunnen als diaspora worden gezien. In deze context is diaspora een manier waarop mensen zichzelf benoemen, en waar zij zelf waarde aan kunnen hechten. Het transnationale netwerk wordt in eerste instantie als eenheid gepresenteerd, maar uit verschillende lokale contexten blijkt dat informanten naast deze transnationale gevoelens zich ook verbonden voelen met de natie-staat.

Katherine Ewing (2008) geeft net als Ong aan dat nationale en transnationale netwerken naast elkaar bestaan, en dat het één het ander niet hoeft uit te sluiten. Zij vindt dat er te weinig ruimte is voor een *third space*, een ruimte voor het combineren van twee verschillende achtergronden. Vaak wordt gedacht dat wanneer iemand wil integreren in een culturele traditie, hij bevrijd moet worden van andere culturele gewoonten. Het voorstellen van hybride ver van elkaar afstaande ‘culturen’ die niet verenigbaar zijn, is vanzelfsprekend een probleem wanneer leden van verschillende etnische groepen bij elkaar wonen. In de *third space* moet ruimte zijn voor het combineren van nationalisme en transnationalisme. Media kunnen een ruimte creëren om netwerken op een nieuwe manier met elkaar in contact te brengen. Daarnaast kan media een *third space* voor internationale context scheppen. Boellstorff (2008) geeft aan dat leden van een natie-staat hun identiteit deels vormen door internationale media. Zij leren via massamedia concepten kennen, die binnen nationale context niet aan bod komen. Dat mensen zich kunnen identificeren met een internationale bevolkingsgroep, neemt volgens hem niet weg dat zij daarnaast nationalistische gevoelens hebben.

Transnationale identiteiten die bij informanten met behulp van media worden benadrukt, ontstaan naast de nationale identiteit waar Mauritiërs veel waarde aan hechten. Aangezien multiculturalisme binnen nationalisme gevierd wordt, hoeven verscheidenheid in etnische afkomst en religie geen probleem te zijn. Het ene moment kan iemand de nadruk leggen op zijn nationale identiteit, terwijl op het volgende moment een transnationale identiteit benadrukt wordt. Het publiek dat zelf haar identiteit en het switchen tussen verschillende identiteiten bepaalt, is een belangrijk aspect dat binnen de Mauritiaanse samenleving naar voren komt. Het is echter niet alleen het publiek zelf dat haar identiteit bepaalt. Door processen van in- en uitsluiting bepalen ook anderen mee welke identiteit van belang is (Baumann 1999; Eriksen 2002; Wimmer 2002). In Mauritius is dit vooral voor creolen en moslims een probleem. Moslims worden ongevraagd in verband gebracht met mondiaal moslimterrorisme, los van het feit of zij zich zelf onderdeel voelen van de transnationale

moslimgemeenschap. Creolen krijgen soms een transnationale band met Afrikanen toegeschreven. Het streven dat een publiek gevormd wordt doordat individuen gebruik maken van hun *agency* (cf. Warner 2002; Fraser 1992), betekent niet dat anderen ze met het gekozen publiek associëren. Transnationale relaties kunnen ontstaan doordat leden van een bepaalde groep een relatie voelen met een groep waarmee zij via media in contact komen. Daarnaast kunnen anderen transnationale relaties toekennen door minderheden op Mauritius te associëren met minderheden waarmee zij via media in contact komen (cf. Appadurai 2006).

Identiteiten, die vaak door andere gevormd worden, krijgen aan de hand van media vorm op Mauritius. De dichotomie tussen eenheid en verscheidenheid binnen nationalisme staat in dit hoofdstuk centraal. De manier waarop het discours van het multiculturele ideaal en het discours van onderhuidse onvrede naast elkaar bestaan, is hierbij van belang. Ik ga in op hoe internationale televisie en films het ideaalbeeld dat Mauritiërs van hun samenleving hebben kunnen versterken. De problematiek van deze multiculturele samenleving staat in het tweede deel van het hoofdstuk centraal en wordt behandeld aan de hand van taal en de manier waarop minderheden angst kunnen veroorzaken.

Het is niet altijd gemakkelijk vast te stellen wat de rol van internationale televisie hierin is. Sommige informanten geven aan dat het idee over etnische verdeeldheid alleen door eigen ervaring is ontstaan. Zij vinden dat internationale televisie hier helemaal los van staat. Anderen vertellen dat zowel hun mondiale als nationale beeld door televisie is veranderd. Daarnaast kunnen media ook invloed hebben op gedachtegangen van mensen, zonder dat zij zich daar zelf bewust van zijn. Dit laatste maakt het lastig precies aan te geven welke denkbeelden over nationalisme en de rol van etniciteit en religie daarbinnen door media beïnvloed zijn. Ik heb geprobeerd een zo goed mogelijk beeld te schetsen van de overlap tussen denkbeelden en mediabeelden. Daarbij heb ik een onderscheid gemaakt tussen de sociaal gewenste antwoorden uit interviews en de meer problematische uit participerende observaties in het dagelijks leven van informanten. Etnisch en religieus onderscheid binnen nationale context komt in interviews nauwelijks naar voren. Uit participerende observaties blijkt ook dit discours een belangrijke plek in te nemen.

3.1 SUCCESVOLLE UITSLUITING

Het ideaalbeeld dat rondom multiculturalisme in Mauritius bestaat, is voor veel informanten een aanleiding tot sterke nationalistische gevoelens. Uit de reacties van informanten op India blijkt dat het zich distantiëren van internationale samenlevingen, één van de discoursen is die Mauritiërs aannemen als internationaal mediapubliek. Dit is interessant, aangezien vanuit antropologisch perspectief vooral aandacht wordt besteed aan de transnationale banden die mensen door middel van media kunnen onderhouden over de grenzen van natie-staten heen. Dat dit niet de enige uitwerking van internationale televisie is, benadrukt Wilk (2002) in zijn onderzoek naar de invloed van Amerikaanse

satelliettelevisie in het multi-etnische en multi-linguïstische Belize. Hij laat zien dat internationale televisie een bijdrage kan leveren aan het vormen van eenheid. De samenleving heeft toegang tot dezelfde informatie, en daarmee tot hetzelfde algemene debat over de programma's die zij ziet (Wilk 2002: 174). Door de tweezijdige werking van media, blijkt ontvangst en de groepsvorming een flexibel proces te zijn.

Het distantiëren van internationale bevolkingsgroepen, is een vorm van uitsluiting. Nationalisme is sterk gekoppeld aan ideeën over in- en uitsluiting. Wimmer (2002) legt het proces van in- en uitsluiting uit aan de hand van het begrip *cultureel compromis*. Zowel inclusie als exclusie spelen een rol bij de constructie van nationalisme. Op Mauritius zorgt internationale televisie voor uitsluiting van leden van andere natie-staten, omdat mensen zich daar niet verbonden mee voelen. Mauritiërs zetten zich als een wij-groep, dus als eenheid af tegen andere bevolkingsgroepen (Eriksen 1995). Op deze manier ontstaat door internationale media succesvolle exclusie. Het succes in de exclusie blijkt vooral uit de beeldvorming die door internationale televisie ontstaat over Azië en Afrika. Nationalisme kan alleen bestaan, door interactie met de ander (Eriksen 2002: 110). Amit geeft aan dat hij zich door het zien van televisiebeelden over India duidelijk van het land van zijn voorouders wil distantiëren.

Every time you see a movie about India, you see how dirty it is. You can't compare India with Mauritius. In terms of it's traffic they only have one rule, and that's that there are no rules. You can also see people live in poverty, in slums and you can see all that. So that's what really shrug me. (Amit 2009³⁰)

Uitsluiting van leden van andere natie-staten gebeurt vooral als mensen vinden dat zij zich in een betere positie bevinden dan de inwoners van de natie-staat die zij uitsluiten. Daarnaast versterken ook landen die veel aanzien hebben in de ogen van mijn informanten, zoals de Verenigde Staten, het gevoel van nationalisme door anders te zijn. De Verenigde Staten worden door informanten als anders ervaren. Door het interpreteren van Amerikaanse beelden, zien zij Mauritius als klein en de mogelijkheden als beperkt. Amit legt dit uit aan de hand van een film uit de Verenigde Staten, die gebaseerd is op een waargebeurd verhaal.

I'll tell you about a movie, that is called Rocketboy³¹. There were three students who participated in a science challenges and they actually made a rocket, a remote controlled rocket that actually went very high up. With that they won a science challenge in the US. And

---

³⁰ Interview met Amit, 20 april 2009.

³¹ Zie bijlage IV voor een filmrecensie van Rocketboy

*with that they got scholarships at Universities all around, because people of Universities at the science challenge saw how they won. So it's about the opportunity once again.*³²

Het zien van deze film, was aanleiding voor Amit en zijn vrienden om deel te nemen aan de nationale wetenschapscompetitie in Mauritius. Hij vond de wending die het verhaal had voor de Amerikaanse jongens intrigerend, en was benieuwd naar de uitwerking binnen lokale context, op Mauritius. Hij hoopte op het succes dat zijn voorgangers in de Verenigde Staten hadden bereikt. De uitwerking in Mauritius was echter heel anders.

Here my friends and I participated in a national science challenge, we built a remote controlled submarine, we did it very successfully, we did win the first price, but unluckily there was no visitor, very few people from universities came here and the only thing that we got was a mobile phone that broke after one year. Can you compare the stories? The one in the movie is actually based on actual events. If you compare the stories, once again, it's all about opportunities.

Mauritius als inferieur

De vergelijking tussen de situatie in Mauritius en de Verenigde Staten, gebeurt vaak op de manier waarop Amit dat doet. In de Verenigde Staten zijn de mogelijkheden legio, en op Mauritius komen de inwoners ondanks al hun creativiteit niet verder door de beperktheid van hun natie-staat. In tegenstelling tot de vergelijking met Azië en Afrika, positioneren jongeren uit Mauritiërs zich inferieur ten opzichte van de Verenigde Staten. Ook dit kan leiden tot een gevoel van nationalisme, omdat zij zich onderscheiden van de Verenigde Staten. Ook dit is een vorm van exclusie en draagt bij aan nationalistische gevoelens. Daarnaast kan juist deze positie een gevoel voor solidariteit en verwantschap aanwakkeren (cf. Anderson 1991). Net zomin als voor familie, kunnen mensen kiezen voor hun nationaliteit. Hierdoor voelen leden van een natie-staat zich sterk met elkaar verbonden.

It is quit hard, definitely, but it is destiny. You cannot choose where you have been born. You might feel it is a bit unfair, but you have to understand that these people who are born there, that it's just their luck. And it's just your luck that you are born here and that the challenges might be harder for you. I don't think it's unfair. You just have to accept things you cannot control, for example where you are born. You just have to deal with it (Adarsh 2009³³).

Mauritiërs zien hun nationaliteit als lot, wat zorgt voor een gevoel van solidariteit tussen leden van deze natie-staat. Internationale media versterken dit gevoel. Adarsh laat zien dat hij in media

³² Interview met Amit , 20 april 2009.

³³ Interview met Adarsh, 15 april 2009.

bevestiging zoekt in het verschil tussen Mauritius en de Verenigde Staten. Eén van de discoursen van nationalisme in Mauritius, is het gevoel van eenheid. Eriksen (1998) legt dit uit aan de hand van *common denominators*. Door de nadruk te leggen op de overeenkomsten tussen verschillende bevolkingsgroepen in Mauritius, schetst hij een ideële, prototype multiculturele samenleving. Deze mozaïeksamenleving is volgens Eriksen (2002) supra-etnisch, omdat het idee rondom multiculturalisme de grenzen van etniciteit overstijgen. In het licht van het distantiëren van andere samenlevingen door het zien van internationale televisie, richten informanten zich veelal op hun *common denominators*. Mauritiërs voelen eenheid door het hebben van verschillende bevolkingsgroepen binnen hun samenleving, zonder dat daar grote conflicten en oorlogen ontstaan. Daarnaast blijkt uit informele gesprekken dat zij trots zijn op de diversiteit binnen buurten in een stad en schoolklassen. Doordat Mauritiërs zich anders voelen dan leden van andere natie-staten, ontstaat exclusie die gevoelens van eenheid veroorzaakt.

3.2 EEN MULTICULTUREEL IDEEAAL

Internationale televisie draagt bij aan een eenheidsgevoel. Door het zien van raciale en religieuze oorlogen elders op de wereld in documentaires en op het nieuws, worden jongeren zich bewust van de goed functionerende multiculturele samenleving waar zij deel van uitmaken. Mauritiërs zien dit als een uitzondering op interetnische relaties in andere landen van de wereld. Daardoor ontstaat een trots, nationalistisch gevoel. Uit het vorige hoofdstuk is gebleken dat internationale televisie een grote rol speelt in de beeldvorming over andere delen van de wereld. De negatieve beelden uit andere samenlevingen projecteren jonge Mauritiërs op hun eigen samenleving, waardoor ook hun beeld van Mauritius verandert. De culturele interpretatie van internationale media heeft op Mauritius vaak een positieve uitwerking op het idee over de eigen natie-staat. Deze wijze van *dubbing culture* (Boellstorff 2008) heeft een versterkend effect op nationalistische gevoelens. Veel jongeren gaven tijdens mijn veldwerk aan dat zij een ander beeld hebben van hun eigen samenleving sinds ze naar de satellietzender Canal Plus kijken. Door meer inzicht in andere landen te krijgen, worden nationalistische gevoelens aangewakkerd.

Benedict Anderson (1991), schetst in zijn beroemde boek *Imagined Communities : Reflections on the Origin and Spread of Nationalism* het historische perspectief op nationalisme door middel van ingebeelde gemeenschappen. Door de komst van drukwerk, is communicatie op grote schaal mogelijk en kunnen universele idealen verspreid worden. Op deze manier kan nationalisme verspreid worden onder een groep mensen. Nieuwe technologieën zoals televisie en internet hebben deze mogelijkheid vergroot. Door dezelfde informatie te ontvangen, hebben de leden van een groep het idee dat ze bij elkaar horen. Het feit dat dit een verbeelde gemeenschap is, neemt volgens Anderson niet weg dat mensen deze wel als echt ervaren. De verbeelde gemeenschap moet dan ook niet gezien worden als

fictief, iets wat Gellner (1983) wel doet. Hij legt sterk de nadruk op de noodzaak van nationalisme. Gellner's opvatting van nationalisme is dat de staat samen moet vallen met de natie. Er moet dus één natie zijn die binnen bepaalde landsgrenzen valt en het is de taak van de regering eenheid in deze natie te creëren. Zijn opvatting moet gezien worden vanuit Europese context, in het licht van de overgang naar de industriële samenleving. Op de plurale samenleving van Mauritius blijkt zijn opmerking dan ook niet van toepassing. Diversiteit wordt er juist aangemoedigd door de regering.

De Mauritiaanse regering zet media niet in om nationale gevoelens van eenheid te creëren. Lokale televisie is, in tegenstelling tot internationale televisie, op Mauritius niet erg populair. Het feit dat de regering niet één natie heeft gecreëerd, betekent niet dat er geen sprake is van nationalisme. Informanten leggen juist de nadruk op het ideaal van het hebben van een multiculturele samenleving. Door met verschillende groepen één samenleving te vormen waarin diversiteit centraal staat, hoeven zij geen oorlogen te voeren tegen andere samenlevingen. Zoals blijkt uit de omschrijving van Yassin aan het begin van dit hoofdstuk, die aangeeft Mauritius een paradijs te vinden in vergelijking met andere natie-staten, zorgt juist het zien van internationale beelden voor nationale gevoelens.

Het consumeren van internationale media kan ervoor zorgen dat het publiek onderdeel wordt van een internationale ingebeelde gemeenschap. Appadurai spreekt in dat geval van *imagined worlds*. Maar, zoals ook in het vorige hoofdstuk is gebleken, zijn Mauritiërs niet altijd onderdeel van deze verbeelde gemeenschappen. Vaak distantiëren zij zich van de gemeenschappen die zij op televisie zien. Zo neemt het feit dat veel inwoners van Indiase afkomst zijn, niet weg dat zij India zien als arm, traditioneel en vies. Jongeren voelen duidelijk dat zij geen onderdeel van de natie-staat India uitmaken.

Het gevoel van nationalisme wordt vergroot door *common denominators* voorop te stellen. Dit is één van de discoursen die jongeren in Mauritius aannemen. Afhankelijk van de context leggen zij de nadruk op hun nationale, religieuze of etnische identiteit. Zoals ik in de vorige paragraaf heb laten zien, zorgen internationale media vaak voor het aanwakkeren van het belang van het nationale discours. Hierdoor lijkt dit het belangrijkste discours in deze plurale samenleving. Het belang van nationale identiteit in verhouding tot etnische identiteit is veranderlijk en situationeel. Sommigen hechten veel waarde aan hun etniciteit binnen hun nationale identiteit, terwijl anderen etnische identiteit ondergeschikt vinden. Kaditya praat over de Indiase bevolking in termen van de ander en voelt zich hier geen onderdeel van.

I'm a Mauritian. I like my country despite everything. I never think about going to India. Well I love India, I went to India twice and it's so simple and so like back to earth. They are happy with what they have and they are never going to ask for more. So I like the country but I never

really realized that my ancestors come from India so I should go to India, that's all. I'm first of all Mauritian. (Kaditya 2009³⁴)

Ondanks het feit dat Kaditya's voorouders uit India komen, heeft zij een oriëntalistisch beeld van het land. Uit de manier waarop zij de Indiase bevolking beschrijft, als eenvoudig en simpel, blijkt dat zij vindt dat ze zich in een andere positie bevindt. Het gevoel van nationalisme wordt vergroot door de nationale, Mauritiaanse identiteit voorop te stellen. Tot nu toe heb ik vooral aandacht besteed aan het discours van nationale eenheid dat ontstaat door het zien van internationale televisie. Dit idee van *common denominators* is zeker een belangrijk vertoog op Mauritius, maar het is niet de enige die een plek heeft binnen de samenleving. De etnische en religieuze identiteit zijn namelijk ook van groot belang voor jongeren op Mauritius. Door hier de nadruk op te leggen, maken zij deel uit van een problematischer discours.

3.3 PLURALE PROBLEMEN

I believe that we are all happy to live in Mauritius and feel proud about our multicultural aspect. However, I know few Mauritians that go to bed at night and tell to themselves how lucky and happy they are to have their neighbours of a different ethnic or culture. I do believe that we didn't have a choice but to learn how to live in harmony with each other. Sometimes by burying deep inside the negative feelings we have for other cultures. (Mike 2009³⁵)

Het multiculturele ideaal, dat ik in de vorige paragrafen uiteen heb gezet, is het beeld dat veel Mauritiërs mij graag laten geloven. Het is de trots van het eiland en bovendien het meest veilige beeld. Daarnaast is het een beeld waarin zij zelf graag geloven. Door oorlogen, terrorisme en andere mondiale problemen niet op zichzelf te betrekken, creëren Mauritiërs een gevoel van veiligheid. Dit neemt niet weg dat hiernaast een ander idee over de samenleving bestaat. Het discours van verscheidenheid in etniciteit en religie, maakt ook deel uit van het dagelijkse denkbeeld van de meeste inwoners van Mauritius. Dit is een vertoog waar Mauritiërs minder trots op zijn en wat ze duidelijk minder graag met mij deelden. Uit veelvuldige participerende observaties, blijkt dat de plurale samenleving ook een problematische kant kent.

Moppen over leden van andere etnische groepen, commentaar op andere religies en racistische uitspraken in verhitte discussies wijzen op een andere kant van hetzelfde Mauritius: Het discours van de onderhuidse onvrede. Ik spreek hier van onderhuidse onvrede, omdat de meeste Mauritiërs niet openlijk praten over deze onvrede. Openlijk uitkomen voor negatieve ideeën over andere etnische of religieuze groepen, kan leiden tot nationale problemen. Door oorlogen en opstanden die Mauritiërs op

³⁴ Interview met Kaditya, 12 mei 2009.

³⁵ E-mail van Mike, 11 juni 2009.

વિદેશ દ્રષ્ટિ

Amit's moeder bereidt haar zoon en zijn vrienden voor op de jaarlijkse Pelgrimstocht Maha Shivratri.

De bruid wordt tijdens de zaterdag van de hindoebruiloft met saffraan versierd.

van mauritius

Eten in de kantine van de
Universiteit van Mauritius

Tamiltempels versieren het
straatbeeld met hun felle kleuren.

Kushal leert over 'zijn
cultuur' tijdens een
culturele marathi show.

televisie zien, blijkt uit mijn veldwerk dat zij aangemoedigd worden het multiculturele ideaalbeeld in stand te houden. Hiermee verdwijnt de onvrede niet, maar mensen kunnen het goed verbergen.

‘Nergens is discriminatie zo groot als op Mauritius. Het gaat alleen om de cultuur waar iemand bij hoort. Daar word je op beoordeeld.’ De Francomauritiër Mathieu die mij dit vertelde³⁶, is erg negatief over de situatie in Mauritius. Hij heeft twintig jaar in Frankrijk en Engeland gewoond en is sinds twaalf jaar terug. Hij vindt dat Mauritius er op het gebied van multiculturele acceptatie slechter vanaf komt dan deze Europese landen. Zijn mening is niet per definitie typerend voor het algemene discours over pluralisme in Mauritius. Toch is het een goed voorbeeld om aan te geven dat er een discours bestaat dat in contrast is met het discours van nationale eenheid. Het discours van de onderhuidse onvrede ontstaat, omdat Mauritiërs verschil benadrukken tussen hun eigen identiteit en dat van andere groepen. De identiteitsconstructie speelt hierbij een grote rol. Bij de identiteitsvorming kan iemand meegaan of zich verzetten tegen de identiteit die door een ander wordt opgelegd (Wekker 1998). Identiteit is niet vaststaand, maar veranderlijk en afhankelijk van de situatie.

De glazen worden voor de derde keer bijgevuld, zodra het eten klaar is. Op hoge krukken zitten we aan de bar van de felgroene keuken te eten. Valerie en ik tegenover elkaar, Vincent aan het hoofd van de tafel. Rode wijn en rum cola staan voor onze neus op de bar. We eten pasta met spekjes en garnalen in een witte saus. Valerie heeft niet meer dan tien minuten in de keuken gestaan. Zodra het eten op het vuur stond, kroop ze achter de televisie. Van het hele kookproces heeft Vincent niks meegekregen, die zat geconcentreerd achter zijn laptop.

Vincent pakt het gesprek van gisteravond weer op. We hadden het over religieuze feestdagen. Hij vond het belachelijk dat sommige hindoes en moslims ook Kerstmis met cadeautjes onder de kerstboom vieren, terwijl het helemaal niet hun feestdag is. Sterker nog: hindoes hebben op Mauritius veel meer nationale feestdagen dan christenen. Ik vraag of ze hindoes hebben in hun vriendenkring. ‘Eén stel’, vertelt ze opgelucht omdat het gesprek niet meer over feestdagen gaat, ‘maar die zijn erg *open minded*. Ze houden zich niet zo aan alle regeltjes van het geloof.’ Ze legt uit dat een vriendschap met hindoes meestal niet werkt. ‘Ze hebben een andere cultuur en ander eten. Ze eten geen vlees, drinken geen alcohol, dat werkt gewoon niet.’ We praten verder over feestjes die in de planning staan. Barbecues op het strand, met veel vlees en alcohol, zijn favoriet bij de twee. Vincent stelt even later voor om ook zoiets voor mijn verjaardag volgende week te organiseren. ‘En ik heb trouwens liever niet dat je je hindoevrienden uitnodigt’, zegt hij. ‘Ze zijn vast heel aardig, maar ik ken ze niet en heb liever geen vreemden in mijn huis.’³⁷

---

³⁶ Informeel gesprek met Mathieu, 20 februari 2009.

³⁷ Participerende observatie bij Vincent en Valerie thuis, 17 februari 2009

Religieuze perceptie

Uitsluiting op basis van etnische en religieuze identiteit, kan zorgen voor de nadruk op verscheidenheid binnen de Mauritiaanse samenleving. Door essentialistische beelden van de televisie te projecteren op hun eigen samenleving, kan de nadruk op diversiteit komen te liggen. Het publiek kan flexibel omgaan met identiteit, waardoor de identiteitsconstructie veranderlijk blijkt te zijn (*cf.* Abu-Lughod 2005; Mankekar 2002). Religie mag in series³⁸ als essentialistisch geschetst worden, de ontvangst kan veranderlijk zijn. Enerzijds neemt een publiek de essentialistische visie die in televisieprogramma's centraal staat over, anderzijds gebruikt zij het televisiediscours als manier om een eigen identiteit te creëren. Identiteit, dat ontstaat in relatie tot de ander, wordt ook gevormd door televisiebeelden en boodschappen. In de eerste helft van deze thesis stond *othering*, de distantiërende werking van stereotypering (*cf.* Ghorashi 2003), centraal als vorm van uitsluiting van groepen buiten de natie-staat. Uit mijn onderzoek blijkt dat een proces van *othering* ook plaatsvindt tussen leden van dezelfde natie-staat. Aangezien deze vorm van uitsluiting vooral gerelateerd is aan etnische en religieuze identiteiten, ga ik me daar in de rest van het hoofdstuk op richten. Dit neemt niet weg dat aspecten als leeftijd, *gender* en opleidingsniveau een belangrijke plaats innemen binnen de identiteitsconstructie die een publiek aan de hand van mediaboodschappen creëert. Verschillende aspecten van identiteit zijn aan elkaar verbonden, en kunnen niet als losstaand bestudeerd worden (Wekker 1998). De reden dat ik me voornamelijk op etnische en religieuze identiteit richt, is naast het gebrek aan ruimte voor andere aspecten binnen deze thesis, de rol die deze vormen van identiteit spelen bij het discours van de onderhuidse onvrede binnen nationale context.

Ondanks het feit dat in Mauritius religie en etniciteit vaak aan elkaar gekoppeld zijn, is dat niet per definitie het geval. Eriksen (1998) schetst religie als dimensie van etnische en nationale identiteit. Dit terwijl volgens Baumann (1999) de combinatie van nationalisme, religie en etniciteit verantwoordelijk is voor de vorming van identiteit. Hindoes, moslims, tamils en marathi's op Mauritius hebben allemaal Indiase voorouders, en zouden in die zin tot dezelfde etnische groep behoren. Toch zorgt het verschil in religie voor een verschil in opvatting over identiteit. Bij deze groepen wordt de nadruk op religie gelegd in het maken van onderscheid ten opzichte van elkaar. Daarom wil ik uitgaan van de driedeling van Baumann van identiteit in de vorm van etniciteit, nationalisme en religie, in plaats van religie als onderdeel van etnische identiteit te plaatsen zoals Eriksen dat doet.

Juist de combinatie van nationale, religieuze en etnische identiteit, is van groot belang binnen Mauritiaanse context. Religieuze en etnische identificaties gaan over de grenzen van de natie-staat heen. Toch blijkt het zich distantiëren van andere natie-staten een belangrijke plek in het nationale discours van internationale televisie aan te nemen. Door zich duidelijk van Afrika, Azië en de Verenigde Staten te distantiëren - al hoort Mauritius bij Afrika, heeft zij veel etnische en religieuze

---

³⁸ Zoals de *Ramayan*, een serie uit India waarin hinduïsme als religie, cultuur en geschiedenis centraal staan (Mankekar 2002: 134-136)

verbindingen met Azië en neemt zij graag een voorbeeld aan de Verenigde Staten – blijkt dat Mauritiërs veel waarde hechten aan de nationale identiteit als identificatie. Etniciteit en religie spelen vooral binnen nationale context een grote rol bij identiteitsvorming op Mauritius. Het distantiëren van andere groepen doen mijn informanten op zowel etnisch als religieus niveau, waarin beide identificaties aanzienlijk zijn.

In het tweede hoofdstuk heb ik uitgelegd dat de stereotyperende beelden van het Oosten en Westen ontstaan door een circulatief proces waarin ideeën met behulp van media vorm krijgen en bevestigd worden. Stereotyperingen bestaan ook over andere etnische en religieuze groepen binnen nationale context. Het zien van arme Afrikanen op televisie, kan het beeld van Creolen als lui en dus arm bevestigen. Om het etnisch onderscheid te benadrukken, refereren informanten aan Afrika en het beeld dat zij van Afrikanen hebben, om de positie van Creolen binnen Mauritius uit te leggen. Een voorbeeld hiervan is de reactie van verschillende Mauritiërs die ik tijdens participerende observaties hoorde over de huizen van Creolen. Het feit dat veel Creolen een tweede verdieping op hun ouderlijk huis bouwen, en deze voor lange tijd niet schilderen is een bevestiging dat deze etnische groep lui is. Het concept *dubbing culture* gebruiken informanten in dit geval om de lokale relatie met een transnationale gemeenschap te leggen. Lokale identiteiten worden door westerse massamedia verspreid en krijgen binnen een nieuwe context een andere betekenis.

Luie en arme creolen

‘Jean Michel, wat zie je er tof uit vandaag;’, lacht Amit naar Kushal. ‘Vanaf nu moet je hem Jean Michel noemen’, zegt Amit tegen mij. ‘En niet op z’n Frans uitgesproken, maar als *Za Misel*.’ Amit legt uit dat een groot deel van de zwarte populatie in Mauritius een dubbele naam heeft, die meestal met Jean begint. Hij vindt Jean Michel een typisch Creoolse naam. De hele middag praat Amit tegen Kushal met een stoer accent en maakt hij grappen over arme en luie Creolen. De aanleiding hiervan is zijn nieuwe kapsel.

Kushal heeft zijn haar laten invlechten. Hij staat samen met Kaditya mij lachend op te wachten en kijkt een beetje verlegen. Zijn haar is in rijen ingevlochten en voorzien van nephaar. Hij praat de rest van de dag alleen maar over zijn haar en hoe iedereen erop reageert. Hij zegt dat de meeste mensen negatief op zijn haar reageren, omdat Indiërs nou eenmaal nooit hun haar hebben ingevlochten. Dat hoort niet. Deze stijl past niet bij deze groep, en dus ook niet bij Kushal.

Hij heeft gekozen zijn haar te laten vlechten, nadat hij door een videoclip was geïnspireerd. De zwarte Amerikaanse rapper Sean Paul³⁹, is een echt stijlicoon voor Kushal. Hij vindt Sean Paul’s stijl cool en vindt het stoer dat hij eruit ziet zoals hij wil, zonder iets van

---

³⁹ Zie afbeelding 3.

zijn omgeving aan te trekken. Kushal wil dat ook graag, al valt het niet altijd mee. Zappend komt Amit een programma tegen over een Afrikaanse stam. ‘Moet je niet gaan vechten over een boom of zo?’ vraagt hij lachend aan Kushal. ‘Ik denk dat je daar niet eens meer opvalt.’ Jonathan lacht en zegt dat Kushal vast te lui is om naar Afrika te gaan.⁴⁰

Afbeelding 3: Kushal (rechts) liet zich door Sean Paul (links) inspireren voor zijn haardracht⁴¹.

De reactie van Amit op Kushal's nieuwe haarstijl, geeft weer dat er bepaalde onbeschreven regels zijn voor mensen van verschillende etnische groepen. Kushal geeft aan dat er zoveel ophef over zijn haar is, omdat deze stijl binnen zijn etnische groep niet gebruikelijk is. Amit refereert dan ook aan hem alsof hij Creools is. Daarnaast laat Amit zien dat hij de relatie kan leggen tussen Creools en Afrikaans, wat gezien kan worden als een transnationale relatie. Transnationalisme komt in deze context niet vanuit de groep zelf, maar wordt door leden van andere etnische groepen opgelegd. Hierbij is sprake van een onvolledig compromis (Wimmer 2002), omdat leden van de natie-staten etnische groepen binnen de natie-staat uitsluiten. Voor Creolen kan dit een aanleiding zijn om zich uitgesloten te voelen binnen de Mauritiaanse samenleving: ‘Wij moeten vooral prominent aanwezig blijven, anders nemen de hindoes het hele eiland over. Het liefst zien zij ons vertrekken en maken zij het eiland een dependance van India.’⁴²

3.4 EEN VEELTALIGE NATIE

Onderscheid tussen verschillende bevolkingsgroepen op Mauritius, is ook te bestuderen aan de hand van de diversiteit in talen. De prominente rol van Hindoes binnen de politiek speelt hierin een rol. Talen van voorouders zoals Hindi, Urdu en Tamil worden op scholen gegeven, terwijl de meest

⁴⁰ Gebaseerd op participerende observaties, 23 en 24 april 2009.

⁴¹ Foto's: Yardflex.com en Marloes Hamelink, <http://www.yardflex.com/archives/sean%20paul.jpg>, laatst geraadpleegd in augustus 2009.

⁴² Informeel gesprek met Pascal, 20 mei 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

gesproken straattaal, het Mauritiaans Creools, ontbreekt (Eisenlohr 2006, 2007). Etnisch verschil en etnische ongelijkheid op Mauritius zijn terug te zien in deze taalrechten.

Binnen de theorie van Anderson (1991) zijn taal en nationalisme nauw met elkaar verbonden. Anderson (1991) herleidt het ontstaan van nationalisme uit *printcapitalism*. Hiermee bedoelt Andersen de commodificering van taal buiten het Latijn om. Door de spreiding van boeken worden talen machtsmiddelen, die bevolkingsgroepen van informatie kunnen voorzien. Het beheersen van dezelfde taal zorgt ervoor dat leden van hedendaagse samenlevingen ook andere media als televisie, radio en internet kunnen consumeren. Media zijn, als de instrumenten die taal overbrengen, op deze manier ook gerelateerd aan nationalisme. Media op Mauritius kenmerken zich net als talen door verscheidenheid, waarbij internationale programma's een grote rol spelen.

De populariteit van programma's is ook taalgebonden. Zoals ik eerder aangaf, wordt de Franse satellietzender Canal Plus veel bekeken. Kenmerkend is dat programma's die via de satelliet worden uitgezonden, grotendeels Frans zijn nagesynchroniseerd. Hoewel de officiële taal Engels is, en de straattaal op Mauritius Creools, is ook Frans een veel gesproken taal, die binnen massamedia dominant is (Eisenlohr 2007: 974). De relatie tussen koloniale dominantie en media is nog altijd aan de orde van de dag (*cf.* Shohat en Stam 2002). Europese staten hadden als taak ideologieën te delen met hun gekoloniseerden tijdens de periode van kolonisatie. In postkoloniale staten gebeurt dit nog steeds door middel van media. Ondanks de overname van Engeland in de negentiende eeuw als koloniale heerser en de onafhankelijkheid van Mauritius sinds 1968, is Frans een belangrijke taal gebleven op Mauritius. Binnen scholen en op de werkvloer is het de meest gesproken taal. Creools, de meest gesproken straattaal, stamt af van het Frans. Aangezien Creools geen geschreven taal is, wordt Frans vaker voor meer formele gesprekken gebruikt. De populariteit van het Franse Canal Plus is hiermee verbonden. Ook door het zien van veel Franse programma's spreken Mauritiërs vaak beter Frans dan het officiële Engels.

Het feit dat Creools geen officiële taal is, maakt internationale mediaconsumptie in het Frans aantrekkelijk. Daarnaast spelen Hindi en Engels een rol binnen internationale mediaconsumptie. Antropoloog Patrick Eisenlohr (2006, 2007) geeft aan dat nationalisme op Mauritius problematisch is, aangezien een gestandaardiseerde, nationale taal ontbreekt. Dat wil zeggen dat het officiële nationale Engels niet gesproken wordt, en het gesproken Mauritiaanse Creools niet officieel is. Dit kan geïnterpreteerd worden als het falen van *nation building*, maar ook als een andere visie op nationalisme. Nationalisme op Mauritius kan volgens Eisenlohr niet gezien worden zonder het in acht nemen van transnationale banden, namelijk die van de voorouders. Dit blijkt uit talen van voorouders die op scholen worden gegeven. Het nationaliseren van Creools blijkt problematisch, gezien de sterke relatie met voormalig kolonisator Frankrijk, omdat het een symbool is voor de gemixte samenleving en omdat Creools gerelateerd wordt met het verlies en de creolisering van religieuze waarden van het Hindoestaans. Uit deze verschillende visies blijkt dat nationalisering van het Creools sterk verbonden

is met etnisch nationalisme (Eisenlohr 2007). De eenheid in taal ontbreekt zowel binnen de nationale televisiezender MBC, als binnen het internationale aanbod.

Daarnaast is het opvallend dat de Mauritiaanse overheid media niet inzet als mechanisme voor *nation building*. Daarin is Mauritius vrij uniek. In diverse postkoloniale staten, zet de overheid media actief in om nationalisme te creëren⁴³. De Mauritiaanse overheid daarentegen, houdt zich niet bezig met het creëren van eenheid, maar moedigt diversiteit juist aan door het behoud van de diverse talen. Mauritius kan als mozaïek van diaspora gezien worden, wat door de overheid in de hand gewerkt wordt.

Volgens Eriksen (2002) worden plurale samenlevingen onterecht afgeschilderd als problematisch. Hij vindt dit onterecht omdat er ook sprake kan zijn van verscheidenheid met gedeelde betekenisgeving wat de basis van nationalisme kan zijn. In de mozaïeksamenleving op Mauritius, wordt volgens Eriksen verscheidenheid gevierd en Engels neemt een neutrale positie in als nationale taal. Gelijkheid en gelijke kansen staan hierin centraal. Waar Eriksen naar mijn mening niet genoeg bij stilstaat, is het feit dat taalrechten worden gegeven op basis van etniciteit, waarbij transnationale banden met het land van voorouders centraal staan (cf. Eisenlohr 2007). Hierbij zijn mensen van Indiase afkomst meer gebaat dan Creolen, aangezien zij geen duidelijke banden met het land van afkomst hebben. Gemeenschappelijke talen kunnen naast te functioneren als *common denominators*, ook voor in- en uitsluiting zorgen. Dit is duidelijk terug te zien in het Creools, dat veel gesproken wordt, maar desalniettemin een laag aanzien heeft.

3.5 MONDIALE MOSLIMTERRORISTEN

Amit zapt langs verschillende zenders, terwijl zijn vrienden in de huiskamer zitten te wachten tot iedereen er is, zodat we naar de film kunnen. Adarsh checkt ondertussen zijn e-mail op de laptop van Amit. Kushal en Kaditya zijn in gesprek over studiebeurzen. Ze werpen allemaal af en toe een blik op de televisie, maar concentreren zich vooral op andere activiteiten. De televisie staat veel aan bij Amit thuis, maar meestal zit niemand echt een programma te volgen. Amit stopt met zappen als hij het journaal op BBC tegenkomt. Hij blijft staan kijken naar de beelden van een terroristische aanslag op de politieacademie in Pakistan. Terroristen die deels vermoed zijn als politieagenten, weten een politieacademie binnen te dringen en met pistolen en handgranaten politieagenten in opleiding aan te vallen. Vijftien agenten zijn vermoord. Het gesprek tussen Kushal en Kaditya valt even stil en Adarsh kijkt over de laptop

---

⁴³ Een goed voorbeeld hiervan schetst Abu-Lughod in haar etnografie *Dramas of Nationhood* (2005), waarin ze laat zien hoe de Egyptische staat soapseries inzet voor het creëren van nationalisme.

heen naar de televisie. ‘Alweer een terroristische aanslag’, klinkt de stem van Adarsh zacht door de kamer.⁴⁴

Uit mijn bevindingen in het veld blijkt dat Mauritiërs televisiebeelden op hun eigen samenleving projecteren. Negatieve berichtgeving over minderheden op mondiaal niveau, vergelijken zij met nationale minderheden. Hieruit blijkt de wrijving tussen verschillende bevolkingsgroepen binnen de Mauritiaanse samenleving. Vooral sinds de terroristische aanslag op het World Trade Center in New York op 11 september 2001, verbeelden media moslims vaak als terroristen (e.g. Van Helden, Kabir, Pipes, R.M.). De interpretatie van Mauritiërs kan verschillende consequenties hebben op nationale gevoelens. In eerste instantie kan dit leiden tot een versterking van nationale gevoelens in Mauritius door distantiëring, zoals ik in paragraaf 3.1 en 3.2 aan de hand van reacties op internationale media heb omschreven. Daarnaast kan het juist voor een problematische kijk op nationalisme zorgen, zoals blijkt uit het tweede deel van dit hoofdstuk. Het stereotyperen van moslims in media, is een aanleiding voor mensen om een transnationale moslimgemeenschap te verbeelden. Deze kan gezien worden als de verbeelde gemeenschappen of werelden waar Anderson (1991: 65) en Appadurai (1996: 33) aan refereren. Moslims uit Mauritius kunnen op deze manier door anderen worden geassocieerd met een transnationale gemeenschap.

Transnationale relaties die anderen aan minderheidsgroepen relateren, zijn vooral voor Creolen en moslims nadelig. Stereotyperen gebeurt tussen verschillende groepen in de Mauritiaanse samenleving. Het verschil tussen deze twee groepen is dat alleen de tweede groep als een bedreiging gezien wordt. Appadurai besteedt in zijn nieuwste boek *The fear of small numbers* (2006), aandacht aan de relatie tussen mondialisering, genocide en terrorisme. Hij gaat in op de zwakte van de liberale democratie, die tot uiting komt in angst voor minderheden. Het contrast tussen de grootte van etnische minderheden en hun wereldwijde invloed, is de oorzaak van deze angst. Een voorbeeld hiervan zijn moslimterroristen. Ondanks hun relatief kleine aantal aanhangers, is de invloed op mondiaal niveau erg groot. De dominante positie die zij innemen in massamedia is onderdeel van dit contrast. Door internationale televisie wordt dit beeld wereldwijd verspreid, en komt ook in Mauritius terecht. Uit de manier waarop over moslims op Mauritius gesproken wordt, blijkt dat vooral de religieuze kant van de groep benadrukt wordt. Moslims hebben net als hindoes Indiase voorouders, maar worden niet tot dezelfde etnische groep berekend. Hieruit blijkt weer dat religie niet slechts een dimensie is van etniciteit, zoals Eriksen (1998) wel aangeeft.

Religie kan worden gezien als een transnationale identificatie, die banden aanhoudt over de grenzen van natie-staten heen. Door de mondiale mediahype van het moslimterrorisme, worden niet-moslims achterdochtig. Informanten die in eerste instantie laten weten dat iedereen gelijk is, kunnen

---

⁴⁴ Participerende observatie, 30 maart 2009. Voor achtergrondinformatie over deze aanslag, zie http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7971271.stm, laatst geraadpleegd in juli 2009.

later of soms zelfs in eenzelfde gesprek aangeven dat ze iedereen behalve moslims bedoelen. Een voorbeeld hiervan is Kaditya, die mij vertelt dat haar ouders haar een relatief vrije opvoeding geven. Ze willen graag weten met wie ze omgaat en zorgen ervoor dat ze haar vrienden kennen. Als haar ouders haar vrienden vertrouwen, mag ze ermee afspreken. Dit mag ook met jongens. Haar ouders zouden het niet erg vinden als zij uiteindelijk zou trouwen met een jongen van een andere etnische of religieuze groep. ‘Zolang het geen moslim is, vinden ze het prima,’ legt Kaditya uit⁴⁵. ‘Mijn ouders hebben hun bedenkingen bij moslims, ze weten niet of ze die kunnen vertrouwen.’

Angst

Moslims worden in media anders behandeld dan andere religieuze groepen (Agha 2000; Wiegand 2000). Zodra moslims betrokken zijn bij geweld, wordt de zaak vanuit religieus perspectief benaderd. Binnen de berichtgeving over moslims in media, wordt aan etnische of nationale identiteit nauwelijks aandacht besteed. In tegenstelling tot bij andere religies, wordt de motivatie van terrorisme bij moslims in hun religie gezocht. Media verbeelden de islam als dominant, niet-westers, inferieur en tegelijkertijd gevaarlijk. Voor Mauritiërs is dit een reden om deze religie te zien als tegenhanger van hun gewenste westerse positie. Het streven naar innovatie en vooruitgang, wat zij met het Westen associëren, kan in de ogen van mijn informanten worden tegengehouden door moslims. Appadurai (2006) geeft aan dat de angst voor minderheden binnen mondialisering steeds meer centraal komt te staan. De groei van onzekerheid en onveiligheid staan in de hedendaagse mondialisering centraal. Minderheden binnen de natie-staat worden geïdentificeerd met meerderheden erbuiten. Moslims *an sich* zijn geen gevaar binnen de Mauritiaanse samenleving, maar door de associatie met gevaar en terrorisme die door media wordt opgeroepen, worden moslims als onderdeel van een groter, bedreigender geheel verbeeld.

Vincent vertelt mij hoe vreselijk hij het vindt dat sommige samenlevingen de Holocaust ontkennen, waar hij net een item van heeft gezien op BBC. Hij vindt het belangrijk dat deze vorm van genocide altijd in de geschiedenisboeken blijft staan. Op deze manier zal de geschiedenis zich niet herhalen. Ik wijs hem op het feit dat sommige sociale wetenschappers een verband leggen tussen de beeldvorming van joden in de Tweede Wereldoorlog, en moslims nu. De manier waarop over beide groepen gesproken wordt, lijkt namelijk erg veel op elkaar. Hij vond dit de grootste onzin die hij ooit gehoord heeft. De situatie van moslims nu heeft niks te maken met die van joden toen. Joden waren volgens Vincent namelijk geen slechte mensen, maar moslims zijn dit wel. Ze houden elkaar de hand boven het hoofd en alle moslims werken samen. Er bestaat volgens Vincent niet zoiets als goede moslims. Ze zijn allemaal achterlijk en bombarderen mensen zomaar met zelfmoordaanslagen. Ze zijn gevaarlijk en accepteren geen andere religies. Moslims in Mauritius zijn nog niet zo erg als in

---

⁴⁵ Informeel gesprek met Kaditya, 6 mei 2009.

sommige andere landen, maar hij gelooft niet in hun goede bedoelingen. Als puntje bij paaltje komt, nemen ze het alleen voor elkaar op. Vincent vindt dat ze allemaal uitgeroeid moeten worden.⁴⁶

In de ogen van Vincent maken moslims in Mauritius deel uit van een transnationale moslimgemeenschap. Uit beelden die hij over deze gemeenschap in media ziet, maakt hij op dat het een gevaarlijke gemeenschap is, waar terroristische aanslagen geen uitzondering zijn. De angst voor minderheden is hierin duidelijk terug te zien (*cf.* Appadurai 2006).

Reflectie

In dit hoofdstuk is duidelijk geworden dat internationale televisie en films gevoelens van zowel eenheid als verscheidenheid binnen nationalisme kunnen aanwakkeren. Media zorgen voor een dichotomie binnen het idee van nationalisme. Enerzijds zorgen media voor het distantiëren van leden van andere natie-staten, omdat Mauritiërs zich niet kunnen identificeren met bevolkingsgroepen die oorlog voeren en honger hebben. Vergeleken met hen vinden Mauritiërs dat hun multiculturele samenleving goed functioneert. Hierdoor wordt een gevoel van eenheid aangewakkerd. Anderzijds wordt ook de verscheidenheid binnen het multiculturele Mauritius door internationale media benadrukt. Dit komt door transnationale banden van Mauritiërs met internationale etnische en religieuze groepen. Binnen dit vertoog wordt de nadruk gelegd op de verschillen tussen de bevolkingsgroepen op Mauritius. Hierdoor ontstaat een discours van onderhuidse onvrede, waarin verschillende etnische en religieuze groepen door anderen uitgesloten worden.

Etnische en religieuze identiteiten zijn gebaseerd op transnationale banden met voorouders. Ongelijkheid in taalrechten voor verschillende etnische groepen, maakt duidelijk dat verschillende bevolkingsgroepen politiek gezien ook andere rechten hebben. Groepen met Indiase voorouders worden hierbij voorgetrokken, ten opzichte van bijvoorbeeld Creolen, die geen taalrechten hebben. Naast politieke ongelijkheden, ontstaat ongelijkheid door uitsluiting van verschillende etnische en religieuze groepen door andere bevolkingsgroepen. Vooral Creolen en moslims worden de dupe van negatieve stereotypingen. De positie van moslims is verslechterd door de mondiale media-aandacht voor moslimterrorisme. Door terrorisme regelmatig in verband te brengen met de transnationale moslimgemeenschap, worden moslims ook binnen de lokale context op Mauritius benadeeld.

Door uit te gaan van het belang van de combinatie van de verschillende vertogen, ontstaat een *third space*, een ruimte waarin deze discourses naast elkaar bestaan. Een visie creëren op nationalisme op Mauritius is niet mogelijk zonder de discourses van het multiculturele ideaal en onderhuidse onvrede in acht te nemen. Daarnaast is de relatie tussen deze vertogen van belang. Nationalisme op Mauritius wordt gekenmerkt door diversiteit in identiteiten, waarbij het noodzakelijk is een flexibele

---

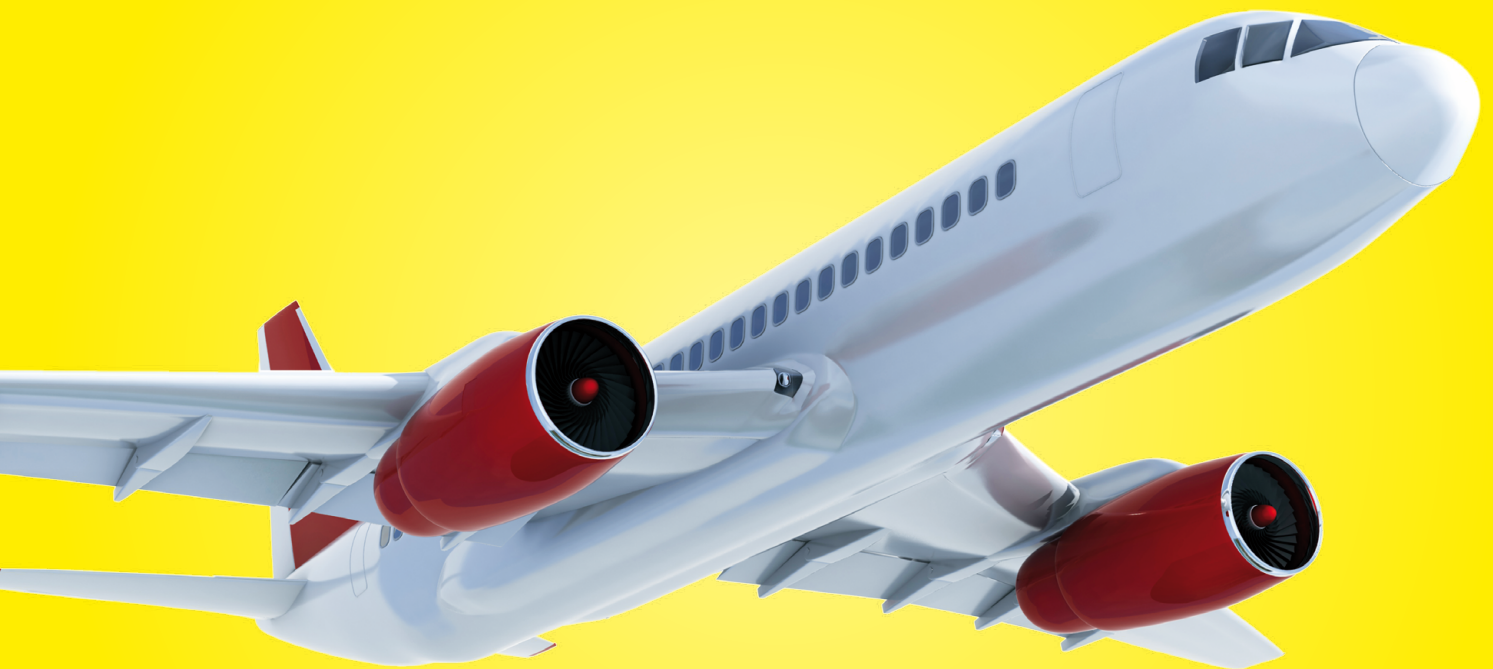
⁴⁶ Informeel gesprek met Vincent, 2 maart 2009.

visie op nationalisme te hebben. Niet alleen de *common denominators*, maar ook verscheidenheid staan hierbij centraal.

Ideeën over nationalisme, transnationale en internationale mogelijkheden, zijn gekoppeld aan een migratiewens. Deze wens komt bij jongeren in hun dagelijkse leven regelmatig naar voren. Aangezien jongeren zich aan de hand van internationale media kunnen positioneren, krijgt ook hun wens voor hun toekomst en carrière een duidelijke vorm. In het volgende hoofdstuk besteed ik aandacht aan de migratiewens en hoe deze ontstaat uit media discoursen van Oost en West. Daarnaast pleit ik ervoor dat nationalisme binnen dit verlangen een prominente rol speelt.

4. de migratiedroom

‘Ze maakt altijd gekke dingen mee en doet precies wat ze wil’, zegt Kushal. ‘Ik vind Ally McBeal echt geweldig.’ Kushal kijkt naar de herhaling van de Amerikaanse serie Ally McBeal met een glimlach om zijn lippen. In de serie is Lucy Liu eigenaar van een bedrijf dat betrokken is bij een kinderporno schandaal. De advocate probeert het verhaal een mooie draai te geven, zodat ze zelf niet van illegale praktijken verdacht kan worden. In de rechtszaal wordt de ene sarcastische opmerking na de volgende gemaakt. ‘Alles kan daar gewoon’, zegt Kushal, ‘en als ze al aan het werk zijn, gebeuren er allemaal gekke dingen. Geen dag is hetzelfde. Zo’n leven is toch fantastisch.’⁴⁷

Het leven van Ally McBeal staat voor Kushal symbool voor de vrijheid die het leven in de Verenigde Staten in zijn ogen met zich meebrengt. Vrijheid om een leven te leiden zoals hij dat zelf zou willen. Zich niks aantrekken van de mensen om hem heen en zelfstandig zijn beslissingen nemen. Dat is wat Kushal verlangt en hij denkt deze verlangens in de Verenigde Staten werkelijk te kunnen beleven. Uit de vorige hoofdstukken is gebleken dat Mauritiërs zich tussen het Oosten en Westen positioneren. Minder traditioneel en arm dan het Oosten, en ook minder liberaal en innovatief dan het Westen. Daarnaast vinden Mauritiërs dat ze minder culturele waarden hebben dan het Oosten en minder materialistisch en individualistisch zijn dan het Westen. Zowel in positieve als negatieve zin, zien zij hun plaats hier tussenin.

Dit is niet de plek waar Mauritiërs zichzelf het liefste zouden zien. Zoals naar voren kwam in hoofdstuk twee, blijkt uit de interpretatie van films en televisieprogramma’s, een sterke voorkeur voor het Westen. De conclusie die veel jongeren hieruit trekken is dat zij in het Westen, en vooral in de Verenigde Staten, beter af zijn. Zij willen er dan ook graag studeren. Een groot deel van mijn sleutelinformanten wil naar de Verenigde Staten voor zijn studie. Daarnaast zijn andere westerse landen zoals Engeland en Australië populair bij Mauritiaanse jongeren.

4.1 WESTERSE DROMEN NAJAGEN

Het verbeteren van verschillende aspecten van het leven staat centraal in het verlangen om in het buitenland te studeren. Vrijheid, onafhankelijkheid en kansen omschrijven informanten als aspecten om een beter leven te krijgen. Het Westen staat bij informanten bekend om haar betere universiteiten, maar ook Azië heeft een aandeel in deze markt.

De Nationale Universiteit van Singapore staat bekend om haar goede kwaliteit van onderwijs. Deze staat op de 33^e plaats in de top 400 van classificering van universiteiten wereldwijd⁴⁸. Mijn

---

⁴⁷ Participerende observatie bij Kushal thuis, 29 april 2009.

⁴⁸ Bron: Top Universities.

http://www.topuniversities.com/worlduniversityrankings/results/2008/overall_rankings/fullrankings/, laatst geraadpleegd in juli 2009.

informanten op Mauritius hechten veel waarden aan deze statistieken. Zij zoeken de universiteiten waar ze eventueel willen studeren op in deze classificerende lijst, en vergelijken deze met elkaar. De Universiteit van Singapore scoort dus relatief hoog, hoger dan veel andere universiteiten in het Westen waar zij zich aanmelden.

Kushal is toegelaten aan de Universiteit van Singapore, en krijgt een volledige studiebeurs. Zijn collegegeld, materiaal en levensonderhoud worden door de Singaporese staat voor hem betaald, mits hij er na zijn afstuderen nog minimaal drie jaar blijft werken. Toch gaat zijn voorkeur uit naar een Canadese of Engelse Universiteit. Het liefst wil Kushal in de Verenigde Staten studeren, maar het is niet gelukt daar een studiebeurs voor te krijgen. Zijn motivatie voor de Verenigde Staten legt hij als volgt uit: ‘De levensstijl in Amerika spreekt me aan. Er worden veel meer activiteiten georganiseerd voor studenten. Sport en drama kun je hier ook wel doen, maar je moet alles zelf regelen. Het leven op een Amerikaanse campus lijkt me fantastisch.’⁴⁹

Verbeelding als praktijk

De ideeën over het Oosten en Westen, die aan de hand van de internationale mediadiscoursen ontstaan, spelen een grote rol bij de voorkeur voor een studielocatie. De verbeelding van verschillende regio's is voor informanten hierbij belangrijk. De idealistische verbeelding van het Westen en de conservatieve verbeelding van het Oosten, blijken in de praktijk de migratiestromingen van jongeren in Mauritius te bepalen. Dit kan uitgelegd worden met Appadurai's begrip *imagination as a social practice* (Appadurai 2008: 50). De verbeelding is een veld voor een sociale praktijk geworden, waarbij *agency* een grote rol speelt. Er ontstaat een spanning tussen de *agency* van individuen en de mondiale mogelijkheden. Verbeelding is niet puur iets wat zich in de denkwereld afspeelt, maar het maakt ook deel uit van het dagelijks leven van mensen. Jongeren gebruiken hun verbeelding voor het creëren van hun migratiediscours. Daarbij is de combinatie van hun *agency* en mondiale mogelijkheden tot migratie in verschillende landen van belang. Hard werken op de middelbare school om goede studieresultaten te halen waarmee studenten een studiebeurs kunnen krijgen, is een belangrijke vorm van *agency* voor mijn informanten.

De specifieke voorkeur gaat vaak uit naar de Verenigde Staten. In de motivatie van jongeren is duidelijk terug te zien dat zij hun verbeelding als sociale praktijk inzetten. ‘De universiteiten in Engeland zijn vast ook heel goed’, zegt Kaditya⁵⁰, die komend studiejaar in Engeland gaat studeren. ‘Ik was alleen zo graag naar Amerika gegaan. Het studentenleven is er zo divers, met allerlei activiteiten.’ Ideeën over het studentenleven in de Verenigde Staten, halen informanten vaak uit films over het campusleven. Films waarin het leven van studenten op een campus centraal staat, worden in de Verenigde Staten meer geproduceerd dan in andere landen. Kaditya legt uit dat Engeland vast een

⁴⁹ Informeel gesprek met Kushal, 4 april 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

⁵⁰ Informeel gesprek met Kaditya, 22 april 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

interessant land is om te studeren, maar dat zij zich er nooit in heeft verdiept. Haar interesse ging uit naar de Verenigde Staten, wat haar aanmoedigde meer films te kijken over het studentenleven in deze natie-staat. Haar enthousiasme werd door deze films weer groter: ‘Als ik naar een film over het campusleven kijk, denk ik alleen: daar wil ik heen. Ik ben er altijd van overtuigd geweest dat ik naar Amerika zou gaan.’ Ook in de motivatie van jongeren blijkt circulatie van mediadiscoursen een belangrijke rol in te nemen. Kaditya geeft aan dat zij door haar voorkeur voor de Verenigde Staten anders naar films en televisieprogramma’s kijkt. Informanten zoeken in media bevestiging van denkbepelden die eerder door de combinatie van media en andere discoursen zijn ontstaan. Dit blijkt ook uit het verschil in de manier van interpreteren van de films *Slumdog Millionaire* en *Freedom Writers* in hoofdstuk twee. Zo gebruikt Kaditya Amerikaanse films om haar beeld van de Verenigde Staten als ideaal studieland te bevestigen. De rol van *agency* is in het geval van Kaditya ook goed terug te zien. De mondiale mogelijkheden zijn op een bepaalde manier beperkt voor Kaditya, zij kan namelijk geen studiebeurs krijgen om aan een Amerikaanse universiteit te studeren. Zij zet haar *agency* in om in Engeland een studie te beginnen. Vervolgens heeft ze het plan om goede resultaten te halen en voor haar masteropleiding in de Verenigde Staten een studiebeurs aan te vragen. Zij laat zien dat zij manieren vindt om met de bestaande machtsstructuren om te gaan.

Het idee om in het buitenland te gaan studeren, ontstaat onder andere door zowel de fysieke bereikbaarheid als de bereikbaarheid van informatie. Door de komst van satelliettelevisie, is verspreiding van internationale televisiebeelden niet meer tijdgebonden. Volgens Wilk (2002) was de komst van satellietzenders voor inwoners van Belize een grote verandering in de gevoelsmatige relatie met de Verenigde Staten. Niet alleen kunnen inwoners van Belize dezelfde programma’s kijken als inwoners van de Verenigde Staten, ze kunnen ze ook op dezelfde tijd zien (Wilk 2002: 179). De gevoelsmatige afstanden tussen verschillende locaties op de wereld worden verkleind. Dit staat in contrast met de manier waarop jongeren de emotionele internationale afstand vergroten om nationale gevoelens te versterken. In hoofdstuk drie is aan bod gekomen dat verschillende vertogen verantwoordelijk zijn voor de vorm van nationalisme die in Mauritius door media ontstaat. Uit de verscheidenheid in discoursen is gebleken dat Mauritiërs media kunnen gebruiken om emotionele afstand met leden van andere natie-staten te vergroten. Op deze manier ontstaat nationalisme in de vorm van eenheid ontstaat. Daarnaast kunnen zij de emotionele afstand verkleinen, om transnationale banden aan te halen waarmee zij de nadruk op etnische of religieuze identiteit van zichzelf of anderen kunnen benadrukken. Informanten switchen dus tussen het vergroten en verkleinen van de emotionele afstand, afhankelijk van de manier waarop zij het willen toepassen. Wanneer zij willen studeren in het buitenland, is een kleinere sociale afstand met dit land gewenst. De mogelijkheden dezelfde programma’s op dezelfde tijd te zien en er over te discussiëren, zorgt voor een nieuwe relatie tussen de sociale werelden. Op deze manier kunnen mensen uit de derde wereld zich meer betrokken voelen bij het mondiale debat.

4.2 LOCALS EN GLOBALS IN DE MEDIA

We both have western and eastern media, so we are able to compare the two. That's how most people see the west is the better place to go. (Amit 2009⁵¹)

De polarisering tussen Oost en West, die informanten ervaren door internationale media, kan gekoppeld worden aan theorieën over *globals* en *locals* die binnen mondialiseringstheorieën bestaan. De Poolse socioloog Zygmunt Bauman omschrijft in zijn boek *Globalization: The Human Consequences* (1998) media als wapen om machtsverschillen in de hand te werken. De polarisering tussen de *global* en de *local* staan in zijn theorie centraal. *Locals* zitten volgens Bauman vast aan hun lokaliteit, en hun positie wordt door mondialisering steeds beperkter. Daarnaast plukken *globals* de vruchten van mondialisering en krijgen zij de kans hun positie te verbeteren. De media werken mee aan dit aspect door beelden over de gemarginaliseerde positie van *locals* en het rijke leven van *globals* constant te bevestigen. Dat de theorie van Bauman erg zwartwit is, blijkt vooral uit het feit dat groepen altijd een bepaalde vorm van *agency* hebben en dus zeggenschap over hun eigen leven. Bauman houdt in zijn werk geen rekening met de diversiteit in perceptie van mediaboodschappen. Er is niet snel sprake van een groep *locals*, die gemarginaliseerd zijn en geen enkele zeggenschap over hun eigen leven hebben.

Sreberny-Mohammadi besteedt meer aandacht aan de dynamische spanning tussen *local* en *global*. Ook uit haar theorie blijkt de dominantie van het Westen in media producties, maar zij vindt dat de marginaliteit van de *local* niet overschat moet worden. Het generaliseren van media invloeden kan leiden tot verkeerde conclusies, en etnografisch onderzoek is nodig om de werkelijke invloed op lokaal niveau te bestuderen (Sreberny-Mohammadi 2002: 352). Abu-Lughod (2005) laat in haar etnografie op een genuanceerde manier zien dat de polarisering tussen *locals* en *globals* nooit zo sterk te maken is als Bauman dat doet. *Locals* hebben altijd een vorm van *agency*, die zij in kunnen zetten om onderdeel te worden van de kosmopoliete wereld. Iemand die door Bauman als *local* bestempeld zou worden, kan door het maken van internationale vrienden of het bezitten van een kosmopoliete goederen (Abu-Lughod 2005: 46-48), toch deels onderdeel worden van de wereld van de *globals*.

Polarisering

Ondanks de kritiek die op het werk van Bauman te leveren is op zijn gebrek aan nuance, speelt deze polarisering een grote rol bij de verbeelding van mediapublieken op Mauritius. De gemarginaliseerde positie van het Oosten en de idealistische positie van het Westen worden door middel van stereotypering in internationale media geschetst. Jongeren nemen deze over in hun dagelijkse discours

---

⁵¹ Interview met Amit, 20 april 2009.

toekomstwensen

Een perspectief van
Mauritius zoals veel
jongeren die graag
zouden zien

De klaslokalen van de
Universiteit van Mauritius
vinden mijn sleutel-
informanten te beperkt.

en betrekken dit op hun studiewens. Juist door de sterke polarisering waarin informanten de wereld verbeelden en hun eigen positie die tussen *global* en *local* in staat, wordt hun wens om *global* te worden groter. De groep Mauritiaanse jongeren kan zelf het beste als *glocal*, tussen *local* en *global* in, omschreven worden. Zij hebben de mogelijkheid hun lokaliteit te verlaten, maar lopen bij migratie tegen financiële en politieke problemen aan in het land van aankomst. Mobiliteit is volgens Bauman de stratificerende factor tussen de groep die vastzit aan haar lokaliteit, en de groep die vrij is zich over de wereld te verplaatsen. Mijn informanten werken hard om de wereld als *global* te betreden. Deze groep sleutelinformanten staat duidelijk dichter bij de wereld van de *global* dan veel andere Mauritiërs. Zij hebben niet per definitie de financiële middelen tot migratie, maar danken deze mogelijkheid aan hun studieresultaten. Door hoge cijfers te halen komen ze in aanmerking voor internationale studiebeurzen met het uitzicht op een goede baan na afronding van hun studie. Met behulp van de inkomsten die deze baan met zich meebrengt, hopen zij op toename van hun mobiliteit. De verbeelding van de wereld door internationale televisie zorgt dat zij overgaan tot handelen. De ideeën over polarisering van Bauman spelen een grote rol in het verlangen tot migratie en de richting die dit verlangen opgaat.

‘Ik wil ook zo leven’, zegt Shadiyah enthousiast, terwijl ze naar een aflevering van *Gossip Girl*⁵² kijkt. ‘New York lééft, hier bestaat zo’n stad niet. Er is altijd wat te doen.’ Shadiyah kijkt naar de Amerikaanse jongeren die tijdens hun schooljaren de kans krijgen feestjes af te struinen en liefdesrelaties aan te gaan. Ze zit op haar kamer, met haar deur dicht. ‘Ik wil niet dat mijn moeder meekijkt,’ zegt ze, ‘dan laat ze me nooit gaan.’ Ze vertelt dat haar nicht in Australië heeft gestudeerd, en dat ze daar van haar moeder niet heen mag. Haar nicht kwam terug met twee piercings, en de moeder van Shadiyah had daarnaast gehoord dat ze een keer marihuana gerookt had. Dit was de reden om Shadiyah niet naar Australië te laten gaan. ‘Super naïef natuurlijk’, vindt Shadiya, ‘zulke dingen kunnen overal gebeuren.’ Ze zorgt er nu wel voor dat haar moeder niet te veel te weten komt over het Amerikaanse studentenleven, omdat ze bang is dat ze in Mauritius moet blijven. Shadiyah heeft geen beurs gekregen om te studeren in de Verenigde Staten. Ze is dan ook van plan om haar bachelor in Manchester te halen, en vervolgens voor haar master opnieuw een studiebeurs aan te vragen voor de Verenigde Staten. ‘Want daar wil ik heen’, zegt ze terwijl ze een blik op de televisie werpt.⁵³

Uit de reactie van Shadiyah op de serie blijkt dat door *Gossip Girl* haar ideaalbeeld van de Verenigde Staten wordt vergroot. Doordat de jonge elite in de serie centraal staat, wordt het beeld van Amerikaanse jongeren als *globals* versterkt. Ze denkt door een studie in de Verenigde Staten deel uit

⁵² *Gossip girl* is een Amerikaanse televisie serie die zich afspeelt in New York. De anonieme stem van de *gossip girl* vertelt alle roddels op het gebied van relaties, seks en vriendschap van de jonge elite van een privéschool in Manhattan. Bron: Internet Movie Database, <http://www.imdb.com/title/tt0397442/plotsummary>, laatst geraadpleegd in juli 2009.

⁵³ Participerende observatie bij Shadiyah thuis op 27 april 2009, citaten zijn vanuit het Engels vertaald.

te kunnen maken van de wereld van de *globals*. Omdat Shadiyah de mogelijkheid heeft in het buitenland te studeren kan ze zeker niet als *local* worden omschreven. Toch is de mobiliteit van Shadiyah beperkt, omdat zij niet de middelen heeft volledig te gaan en staan waar ze wil. Een studie in de Verenigde Staten blijkt namelijk buiten haar bereik te liggen en is weggelegd voor studenten met nog betere resultaten of ouders die een dergelijke studie kunnen veroorloven.

4.3 VRIJHEID: EEN VISIE OP LIBERALISME

Vrijheid is voor informanten een belangrijke motivatie om naar de Verenigde Staten te migreren voor studie. Uit de theorie van Bauman is gebleken dat het verlangen naar vrijheid gekoppeld kan worden aan het verlangen onderdeel te zijn van de wereld van de *globals*. Onafhankelijk worden is een belangrijke motivatie van veel jongeren om in het buitenland te willen studeren. Deze vorm van vrijheid kennen jongeren op Mauritius niet en wordt aangewakkerd door beelden uit westerse media. De Universiteit van Mauritius is vanaf elke woonplaats binnen anderhalf uur bereikbaar, dus geografisch gezien is op kamers gaan voor studenten niet noodzakelijk. Daarnaast noemen zij de ‘conservatieve cultuur’ als reden, waardoor mensen het niet accepteren als hun kinderen op kamers gaan. In een interview met Amit, legt hij uit dat op jezelf wonen in Mauritius voor studenten niet gebruikelijk is.

MH: You were telling that becoming independent would be really hard in Mauritius because it's so small.

Amit: *First thing it's small, you can travel from the most south point north in just about an hour. So it's really hard to tell your parents; Mom, I'm going to move out. It's not like in Holland where you go to another city and might have to take a plane for that. Over here you can go everywhere by car or by bus. I think you have experienced that yourself. So that's one thing, that's why the University doesn't have a campus. The second thing is that it's pretty much an eastern culture. It's conservative, so if you tell your parents you want to live by yourself they might just not accept that. It's not like in the west where it's normal to become independent. Parents might take it as an assault. My son doesn't want to live with me, doesn't love me, you know that.*

MH: Is it only your parents, or would other people also think different about your parents?

Amit: *O yeah, definitely, that's a good point you raise. Other people might say: look at that, I wonder what the parents did. That might be like a social disgrace, people can just say that they kicked him out, that sort of things.*

MH: So it would be hard, even if your parents would understand it?

Amit: *And also it's so small that the university doesn't have a campus. One thing that you must realize, there are not many flats here. People have their homes. We are not used to, it's very*

*rare someone will be living on his own in a flat. For someone saying I'm going to leave home and live in a flat, people say: this is a crazy person. Why would you leave your home and go live in a flat? They won't understand the idea of becoming independent. And that's the idea of the conservative nature.*⁵⁴

Amit legt uit dat gebrek aan vrijheid te wijten is aan de conservatieve instelling van Mauritiërs. Hij relateert conservatief aan de 'oosterse cultuur'. Binnen Mauritiaanse context wordt met oosterse cultuur, vaak hindoes, moslims, tamils en andere oosterse etnische en religieuze groepen bedoeld. Het verschil in vrijheid tussen Mauritius en de Verenigde Staten, de plek waar jongeren van dromen, wordt vaak uitgelegd aan de hand van de invloed van 'oosterse of conservatieve cultuur' op Mauritius. Informanten willen graag een meer westers leven en hebben het idee dat deze oosterse invloeden ze tegenhouden van de sociale en technische vooruitstrevendheid, die zij met het Westen associëren. Op deze manier kan een afkeer ontstaan versus 'oosterse culturen'.

In hoofdstuk drie is aan bod gekomen dat de angst voor minderheden door middel van media kan worden aangewakkerd. Moslims zijn binnen massamedia hiervan een belangrijk voorbeeld, gezien de aandacht die sinds de terroristische aanslag op elf september wordt besteed aan moslimterrorisme. Het Westen heeft volgens Bonnett (2004) altijd een vijand gehad. Sinds de val van de Sovjet Unie, is volgens Bonnett (2004: 3) een nieuwe vijand gecreëerd in de Islam. Media leggen een sterke nadruk op de bedreiging van moslims voor westerse samenlevingen. Dit gebeurt in verschillende contexten, zoals ook in de Nederlandse samenleving. Peter van der Veer (2006) geeft aan dat moslims binnen de Nederlandse samenleving gezien worden als een bedreiging voor de vrijheid. Moslims staan voor het afpakken van het genot van de dominante Nederlandse bevolkingsgroep (Van der Veer 2006: 119), en zijn daarom een bedreiging voor de vrijheid en het liberalisme van de Nederlandse samenleving. Mauritius is geen westers land, maar informanten zouden Mauritius graag als westers land zien. Net als Van der Veer omschrijft, wordt ook in Mauritius een relatie gelegd tussen invloeden van 'conservatieve culturen' en het gebrek aan vrijheid, zoals uit bovenstaande citaten uit het interview met Amit blijkt. De context wordt echter breder getrokken; niet alleen moslims maar ook andere 'oosterse culturen' krijgen het verwijt liberale normen en waarden tegen te werken. Naast moslims, worden ook hindoes, tamils en andere oosterse etnische en religieuze groepen zowel binnen als buiten hun groep gezien als een belemmering van westerse vrijheden.

Verloren cultuur

De spanning tussen 'westerse en oosterse culturen' neemt een belangrijke plek in binnen de migratiewens van jongeren. De discussie of het Westen als positief of negatief moet worden opgevat (cf. Bonnett 2004), neemt ook in de publieke sfeer op Mauritius een belangrijke plaats in. Ondanks het

---

⁵⁴ Interview met Amit, 7 april 2009.

algemene positieve beeld van het Westen, ontstaat een dichotomie tussen denkbeelden over deze regio. Een goed voorbeeld hiervan is de rol die een Marathi meisje tijdens een culturele show speelde. Zij studeerde in Engeland en bracht tijdens haar vakantie een bezoek aan haar familie in Mauritius. Toen zij in Mauritius aankwam, wilde zij alleen plezier hebben en naar het strand gaan. Familiebezoek en Marathi bijeenkomsten vond ze niet interessant, en ze verveelde zich bij alle sociale activiteiten waar haar moeder haar mee naartoe nam. Haar familie vond het erg dat zij door haar studie in Engeland haar cultuur was vergeten. Door haar mee te nemen naar al deze activiteiten, wilden de familieleden de studente weer op het rechte pad brengen. Met succes, aan het einde van haar vakantie liep het meisje er trots bij in traditionele kleding, en wilde ze alles over haar religie weten. Het Westen wordt in dit geval getypeerd als geschikt studieland, gezien de wetenschappelijke mogelijkheden. Tegelijkertijd wordt de nadruk op het gebrek aan religieuze en culturele waarden gelegd. ‘Zo loopt het bij jou ook af’, grapte de oom van Kushal naar hem. ‘Het verhaal is wel een beetje overdreven’, zegt Kushal tegen mij, ‘maar hier zijn veel oude mensen bang voor, dat iedereen die weggaat zijn cultuur vergeet.’ Kushal zegt een trotse Marathi te zijn, hij denkt niet dat zijn visie in het buitenland verandert. ‘Al moet je je wel aanpassen natuurlijk. Ik doe gewoon mee met het leven dat daar van mij verwacht wordt. Maar als ik terug ben hier, wil ik nog steeds over mijn cultuur leren.’⁵⁵

Niet alleen zijn oosterse normen en waarden een bedreiging voor het idee over westerse vrijheid, andersom is de interpretatie hetzelfde. De waarde die Mauritiërs aan de culturele en religieuze kant van hun samenleving hechten, wordt daardoor problematisch. Aan de ene kant willen jongeren vooruitgang door de kansen die zij associëren met de westerse samenleving, aan de andere kant willen zij ook het belang van hun religieuze en culturele waarden niet bagatelliseren.

‘Waar slaat dit nou weer op?’, vraagt Amit zich af, ‘Iedereen is gay. Het gaat alleen om gay zijn, wat een vreselijke film is dit.’ Het wordt steeds rumoeriger in de kamer van Kushal. ‘Het gaat niet alleen om gays’, vindt Kushal. ‘Omdat je zelf gay bent, vind je dit misschien een leuke film,’ reageert Amit, ‘maar er zit geen enkele verhaallijn in. Een leerling is gay, de docenten zijn gay. Iedereen is gay. Totaal niet realistisch.’ Tijdens het kijken van de film *The History Boys*⁵⁶, ontstaat een heftige discussie, waarbij Amit Kushal aanvalt, omdat Kushal deze film heeft uitgezocht.

‘Het gaat om jongens die willen studeren aan de Universiteit van Oxford of Cambridge en welke mogelijkheden hen geboden wordt’, vindt Kushal. ‘Dat er toevallig gays in voorkomen is echt niet het belangrijkste.’ Kushal probeert zijn keuze te verantwoorden,

---

⁵⁵ Participerende observatie tijdens een Marathi festival in het Culturele Centrum in Curepipe, 3 mei 2009, bezocht met Kushal, Yajna, hun ouders en mijn ouders. Daarnaast waren er verschillende familieleden van Kushal aanwezig. Citaten heb ik vanuit het Engels vertaald.

⁵⁶ Zie bijlage III voor de filmrecensie van *The History Boys*.

maar krijgt weinig bijstand van zijn vrienden. ‘Het is misschien niet een heel slechte film’, vindt Adarsh, ‘maar het gaat wel erg veel over gays.’⁵⁷

Uit de discussie die ontstaat door de film *The History Boys*, blijkt dat jongeren zich op verschillende plekken kunnen positioneren binnen het debat over het belang van vrijheid en culturele en religieuze normen en waarden. Mijn informanten willen graag de liberale ideeën waarmee zij westerse samenlevingen associëren in hun eigen samenleving terug zien. Toch blijkt er een limiet te zijn aan de mate van liberalisme die zij geschikt vinden voor Mauritius. Amit’s reactie op de film *The History Boys* geeft dit duidelijk weer. Hij is binnen de groep één van de grootste voorstanders van het implementeren van westerse normen en waarden binnen de Mauritiaanse samenleving. Als enige van deze groep noemt hij zichzelf atheïst, terwijl hij van zijn familie een hindoeïstische opvoeding heeft gehad. Atheïsme ligt dicht bij zijn westerse visie op vooruitgang, waar hij veel waarde aan hecht. Toch geeft hij met zijn reactie duidelijk een grens aan. Homoseksualiteit is voor Amit taboe, terwijl dat juist binnen westerse samenlevingen vaak veel meer geaccepteerd wordt dan binnen oosterse samenlevingen. Nu wil ik niet beweren dat homoseksualiteit een graadmeter is van liberalisme of westers denken. Ook binnen de westerse samenleving bestaat er aversie tegen homoseksualiteit en ook binnen de oosterse samenlevingen kan het geaccepteerd worden. Toch wordt met dit voorbeeld duidelijk dat niet automatisch alles wat westers is of binnen westerse context wordt gezien, als positief ervaren wordt. De reden dat homoseksualiteit in veel Europese samenlevingen meer geaccepteerd wordt dan daarbuiten, is sterk verbonden met de seculiere ideeën die aan dit continent verbonden zijn. Onder religieuze groepen wordt homoseksualiteit vaak minder geaccepteerd. Deze tweestrijd in opvattingen binnen één samenleving kan tot problemen leiden (e.g. Van der Veer 2004). Daarnaast is de reactie verschillend onder mijn informanten. Binnen één groep hebben mensen dus verschillende grenzen en visies op het idee over het Westen en liberalisme.

Het idee van het Westen als ideaal blijkt aan de hand van reacties op media problematischer te zijn dan in eerste instantie wordt gedacht. Informanten denken dat zij de westerse ideologie willen kopiëren, maar uit verschillende reacties blijkt dat zij religieuze en culturele normen en waarden niet volledig los willen laten. Uiteindelijk willen zij het beste van twee werelden; hun traditie niet helemaal opgeven, maar wel aspecten van de westerse manier van leven overnemen, om hun eigen positie te verbeteren. Dit laatste blijkt ook uit de migratiewens in de vorm van studie in het buitenland. Informanten denken dat wonen en studeren in een westers land een positieve bijdrage levert aan zowel hun eigen ontwikkeling als aan de ontwikkeling van hun natie-staat.

---

⁵⁷ Participerende observatie met aansluitend een discussiegroep met Kushal, Amit, Jonathan, Kaditya en Adarsh, 30 april 2009 bij Kushal thuis.

4.4 WESTERSE WENSEN VOOR MAURITIUS

Nationalisme speelt een grote rol in het leven van mijn informanten. Dit lijkt in contrast met hun migratiewens naar het Westen. Deze wens is echter sterk verbonden met hun nationalistische gevoelens. Jongeren willen niet migreren om hun eigen samenleving te ontlopen, ze hebben het streven weer terug te keren naar Mauritius en hun ervaring en kennis te gebruiken om de Mauritiaanse samenleving te verbeteren. Dit is ook een bevestiging van het idealiseren van het Westen. Zij denken dat Mauritius er beter van wordt, als de natie-staat meer door de Verenigde Staten beïnvloed wordt. Jongeren willen de kennis en ervaring die zij in het buitenland opdoen, gebruiken om hun eigen natie-staat te verbeteren.

If I get admission to a good university, the first thing I would do is try to change things here. Like write articles in newspapers, that I'd love to do, provide opportunities for people here. Like write in the papers, maybe try to go to the ministry one day, being somebody that studied abroad and than try to change things here, provide more opportunities, yeah definitely I'm going to do that. (Amit 2009⁵⁸)

Naast de persoonlijke ontwikkeling voor hun eigen carrière, willen jongeren zich ontwikkelen om de positie van hun natie-staat te verbeteren. Deze remigratiewens kan gekoppeld worden aan het begrip *myth of return*. De *myth of return* is de mythe dat migranten terugkeren naar de samenleving waar zij vandaan komen (cf. Ghorashi 2003). De mogelijkheden voor jongeren op Mauritius om na hun studententijd uit het buitenland terug te keren, zijn niet altijd in te schatten. Deze hangen af van zaken als studierichting, carrièrewensen en de kansen voor de toekomst op Mauritius en daarbuiten. Daarom spreek ik in het geval van mijn sleutelinformanten liever van het begrip *wish of return*, aangezien zij dankzij hun nationalistische ambitie de kans op daadwerkelijke terugkeren wel groot achten, maar deze kan nog niet onderzocht worden. Deze aanpassing op het begrip *myth of return*, lijkt mij daarom voor deze groep meer geschikt.

Utopische toekomst

Het feit dat jongeren denken dat zij westerse invloeden binnen Mauritius kunnen gebruiken om de situatie van hun eigen natie-staat te verbeteren, bevestigt weer het utopische beeld van de Verenigde Staten. Een utopie kan omschreven worden als een simplistische visie op een perfecte samenleving (cf. Bonnett 2004). Mauritiaanse jongeren gebruiken utopieën om zich te overtuigen van een betere toekomst voor zichzelf en hun natie-staat. De idealistische en simplistische visie op de Verenigde Staten die ontstaan is door mediaconsumptie, speelt in hun verlangen een grote rol.

---

⁵⁸ Interview met Amit, 7 april 2009.

Naast de wens een bijdrage te kunnen leveren aan hun natie-staat, spelen persoonlijke motieven een rol bij het verlangen om terug te keren naar Mauritius. De negatieve kant van de beeldvorming over het Westen speelt in dit geval een grote rol.

There it is so hectic. You don't have the time to get to know yourself. You don't have the time to get to know your neighbor. My sister, who lives in the UK, doesn't know some neighbors living next to her place, which she never saw. That's so unrealistic. Here maybe you like your neighbor or you don't like your neighbor, at least you have seen him or her. In one way you have interest in your neighbor. When you go out, when you leave your house, there is some confidence in your neighbor that he is looking after your house, you see. You don't praise him for that and he doesn't praise you for it, but at least we share a common bound. (Jonathan 2009)⁵⁹

Reflectie

De migratiewens van jongeren staat in dit hoofdstuk centraal. Uit de migratiemotieven wordt de beeldvorming die in hoofdstuk twee uiteen is gezet bevestigd. De polarisering tussen het Oosten en Westen komt duidelijk naar voren. Het idee over het Westen en de grote rol van liberalisme en vrijheid, blijkt uit het verlangen naar deze vrijheid. Bereikbaarheid staat zowel fysiek als in de vorm van informatie centraal binnen migratie. De dominantie van de Verenigde Staten binnen de mediaconsumptie van jongeren staat in verband met hun studiewens. Toch is de mate van liberalisme die informanten geschikt vinden voor hun eigen natie-staat discutabel. Het feit dat jongeren het Westen als te vrij kunnen ervaren, bevestigt hun nationalistische gevoelens die in het vorige hoofdstuk aan bod zijn gekomen. Zij willen westerse ideeën niet zomaar implementeren, maar de mogelijkheden die de westerse wereld biedt in hun eigen leven toepassen in combinatie met hun eigen normen en waarden.

De migratiewens van jongeren staat niet los van nationalistische gevoelens. Deze wens is verbonden met westerse normen en waarden. Dit betekent niet dat informanten zich totaal willen distantiëren van de oosterse normen en waarden die een belangrijke plek innemen in hun samenleving. Uit de *wish of return* blijkt dat jongeren hun ervaring en kennis uit westerse landen willen terugbrengen naar Mauritiaanse bodem, waarbij ze denken dat meer westerse invloed in combinatie met bestaande ideeën en gebruiken voor een positieve verandering van de samenleving kan zorgen. De dominantie van de Verenigde Staten binnen de mediaconsumptie van jongeren, staat in verband met hun studiewens.

---

⁵⁹ Interview met Jonathan, 9 mei 2009.

5. ବ୍ୟବହାର: କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ସିଙ୍ଗଲସର୍ଭର

Many Mauritians do have televisions but don't have visions. (Jonathan 2009)

Jonathan doelt met deze uitspraak op het feit dat Mauritiërs alles aannemen wat zij op televisie zien. Ze hebben er misschien commentaar op, maar komen volgens hem niet met een alternatief. Hij vindt dat zinloos, en vindt dat je met behulp van een visie moet kijken naar wat je zou willen veranderen in een samenleving.

Jonathan geeft aan dat naar zijn mening televisie en visie niet per definitie met elkaar verbonden zijn. In mijn onderzoek besteed ik aandacht aan de relatie tussen media-invloed en diverse discoursen. Ideeën en denkbeelden worden beïnvloed door media. Dit maakt media een interessant onderzoeksveld voor antropologen. Internationale televisie en films brengen beelden uit verschillende werelddelen bij mensen in de huiskamer. Deze beelden worden ter discussie gesteld en gaan een rol spelen in het dagelijks leven. Mondialisering is via internationale televisie op lokale schaal te onderzoeken.

Hoewel de polarisering tussen Oost en West in de antropologie van de media steeds meer lijkt te verdwijnen, maken Mauritiaanse publieken dit onderscheid erg sterk. Stereotyperende beelden zorgen voor een sterke tweedeling tussen Oost en West. Het Westen wordt gezien als de regio waar mensen het beste af zijn. De mogelijkheden en de rijkdom van dit gebied staan in de belevingswereld van jonge Mauritiërs centraal. Dit beeld bestaat naast het idee dat het Westen materialistisch en zielloos is. Hoewel dit laatste beeld minder belangrijk is voor jongeren, zorgt de combinatie van deze twee ideeën over het Westen voor het uiteindelijke discours.

De meeste jongeren zien het Oosten als conservatief en traditioneel. Daarnaast bestaat het beeld, vooral bij de oudere generatie Mauritiërs, van het Oosten als de plek waar religie en culturele normen en waarden centraal staan. Aan de hand van vertogen uit internationale media ontstaat een dichotomie binnen het denkbeeld van het Oosten en Westen en tussen deze regio's. De dominante positie van westerse media oefent een grote invloed uit op de ideeën over Oost en West van jongeren op Mauritius. Binnen de lokale context nemen westerse televisieprogramma's en films een veel imposantere positie in dan oosterse en nationale producties. Ondanks het feit dat cultureel imperialisme niet houdbaar is, blijken westerse invloeden in de hedendaagse media nog altijd een grote vinger in de pap te hebben.

Naast de dominante rol van westerse media, speelt de *agency* van televisiepublieken een rol bij de beeldvorming van verschillende regio's. Publieken hebben de mogelijkheid televisiebeelden binnen hun eigen context te interpreteren en op deze manier cultuur op lokaal niveau te vertalen. Dit concept van *dubbing culture* (Boellstorff 2008), geeft jongeren de mogelijkheid flexibel met mediaboodschappen om te gaan. Door de visies op het Oosten en Westen, krijgen zij de mogelijkheid zichzelf te positioneren ten opzichte van de ander op televisie.

Uit mijn onderzoek blijken internationale media een enerverende invalshoek voor studie naar nationalisme op Mauritius. Aan de hand van interpretaties van internationale films en televisieprogramma's, kunnen ideeën over de eigen natie-staat bestudeerd worden. Beeldvorming over verschillende regio's, speelt een belangrijke rol binnen het identificatieproces. Ideeën over andere bevolkingsgroepen zijn van invloed op het idee over de positie van jongeren op Mauritius. Veel media-antropologen (e.g. Ewing 2008; Ong 2008; Schein 2002) besteden aandacht aan internationale media in de vorm van transnationalisme. Het onderhouden van banden met het land van afkomst staat hierbij centraal. Uit mijn onderzoek blijkt dat internationale media ook een distantiërende werking kunnen hebben. Door het zien van beelden van andere regio's worden gevoelens van nationalisme aangewakkerd. Jongeren creëren een afstand tussen zichzelf en leden van andere natie-staten waar zij etnische of religieuze relaties mee hebben, zoals India, en leggen op die manier de nadruk op nationalisme. Het distantiëren van de oosterse regio is vooral gericht op het feit dat zij het Oosten als traditioneel en arm verbeelden, en daar geen onderdeel van uit willen maken. Ook voelen jongeren op Mauritius zich anders dan leden van westerse samenlevingen, omdat zij minder mogelijkheden hebben. Ondanks het feit dat dit vaak samenlevingen zijn waar zij in meerdere of mindere mate bij willen horen, ontbreekt de gevoelsmatige band die zij in de vorm van nationalisme voor Mauritius voelen.

Het discours van nationale eenheid bestaat naast een tegenstrijdig vertoog; het discours van onderhuidse onvrede. Deze wordt minder benadrukt in de publieke sfeer, maar neemt een duidelijke plek in het leven van mijn informanten in. Etnische en religieuze identiteit spelen hierbij een grote rol. De nadruk leggen op het verschil tussen verschillende etnische en religieuze groepen Mauritiërs, zorgt voor een gevoel van verscheidenheid binnen de samenleving. Mauritiërs kunnen zich identificeren met andere bevolkingsgroepen, of brengen de identiteit van leden van andere etnische of religieuze groepen in relatie met een transnationale gemeenschap. De processen van in- en uitsluiting zijn hiermee onlosmakelijk verbonden. Deze twee discoursen bestaan naast elkaar en kunnen op verschillende momenten binnen dezelfde personen en het zelfde gesprek naar voren komen.

Door de visies op het Oosten en Westen aan de hand van internationale media te analyseren, lijkt de keuze voor een studie in een westers land van mijn informanten begrijpelijk. Het ideaalbeeld dat jongeren aan de hand van media over het Westen hebben speelt hierbij een grote rol. Ideeën over vrijheid in westerse context spreken jongeren erg aan, en geeft ze het gevoel uit hun gemarginaliseerde lokaliteit te kunnen ontsnappen. De Verenigde Staten staat met haar campussen en vele mogelijkheden op het gebied van studie, carrière en vrije tijd centraal als ideaal studieland. Dit betekent niet dat jongeren alle ideeën van vrijheid klakkeloos overnemen. Zij interpreteren deze binnen hun eigen context, waardoor ze de westerse ideeën over vrijheid graag deels willen overnemen, zonder al hun normen en waarden te verliezen. De wens in het buitenland te studeren, lijkt in strijd met de nationalistische gevoelens, aangezien jongeren aangeven dat ze het idee hebben bij Mauritius te horen.

Deze twee zaken zijn echter sterk met elkaar verbonden. Mijn ambitieuze sleutelinformanten zouden namelijk graag meer westerse invloed op Mauritius zien. Zij verwachten een bijdrage te kunnen leveren aan de natie-staat door in het Westen te gaan studeren en deze kennis achteraf te implementeren in de Mauritiaanse samenleving. Dit geeft zowel hun utopische visie op westerse samenlevingen als de grootte van het nationalistische gevoel weer. Daarnaast geeft het weer dat hun perceptie van nationalisme westers georiënteerd is, waarbij zij het Westen willen inzetten om de positie van hun natie-staat te verbeteren.

Ik heb deze thesis Mollywood genoemd, als symbool voor verschillende mondiale stromingen van de film- en televisie-industrie. Uit mijn onderzoek blijkt dat verschillende mondiale en nationale discoursen met elkaar in verband staan en elkaar beïnvloeden, aanwakkeren en tegenspreken. Internationale media zorgen er vaak voor dat verschillende ideeën en vertogen met elkaar in verband worden gebracht. Mollywood kan daarnaast als symbool worden gezien voor de combinatie van Hollywood en Mauritius. Dit is de manier waarop jonge Mauritiërs hun natie-staat graag zien. Het moet niet gezien worden als een mix of samensmelting van allerlei discoursen. Diverse discoursen blijven naast elkaar bestaan en beïnvloeden elkaar, zonder elkaar te laten verdwijnen. Mondiale verlangens bestaan naast het feit dat informanten voelen dat ze bij Mauritius horen. Ideeën over wat nationalisme inhoudt zijn ook zeer variabel.

Aan het begin van deze conclusie gaf ik aan dat Jonathan vindt dat visie en televisie twee losstaande begrippen zijn. Jonathan's idee over de visie van mensen en televisie is vergelijkbaar met de relatie tussen internationale televisie en nationalisme. In eerste instantie lijken ze misschien niet op elkaar aan te sluiten, maar visie en televisie beïnvloeden elkaar meer dan Jonathan vermoedt.

EPILOOG

(No Subject)

From: **kushal rugjee** (kushalnivritirugjee@gmail.com)
Sent: Tuesday, August 11, 2009 12:54:56 PM
To: Marloes Hamelink (hamarloes@hotmail.com)

Hi Marloes!

How are you doing? Here, everything is fine! I am making the most out of the days remaining before I move to the UK for my tertiary studies. Last week I went to visit the south of the island with a friend from the nearby Reunion Island!! hehe We had a 2 hour walk along the coast from Baie du Cap, coupled with some 'auto stops' when it was raining! We ended up at Chamarel to see the 7 coloured earth!

Somehow, though, I cannot wait to go to university. I'm so excited :P just at the thought of a new lifestyle, of discovering a new culture and SEEING SNOW!! The month I spent in UK and France was just not enough to get a good idea of how different it is to live there! I was told that people there were almost very busy with their work and had practically not much time to relax. But I think this was mostly true for the cosmopolitan cities like London. From what I experienced in the country side of UK and France, people were not that different from those here. Did you have a look at the pictures I posted on facebook?! eh?

I was amazed by the amount of research they do in the biological field, and thereafter, I was convinced that studying at the University of Birmingham would be best for me! Singapore will prolly be for like after I finish my BSc, and only if I want to do graduate medicine.

Did you know that Sanjeet is already in Australia for his tertiary studies? Kaditya left Mauritius last Friday and I bet she's already in the US. She finally went to Cornell University. Shadiyah opted for Law at the University of Manchester! But, Amit, Adarsh and Jonathan are staying here. They will apply again, next year, for a university seat in the US and the UK. As for me, I'll be leaving Mauritius on the 10th of September.

Ok, I best be off!!! Good luck with your Master's year! And expect me in Utrecht one of these days after I settle in Birmingham ^_^

Tc

Doei!

Kushal

BIBLIOGRAFIE

Abu-Lughod, L.

2005 *Dramas of Nationhood. The politics of television in Egypt*. Chicago and London: The University of Chicago

Agha, O.

2000 'Islamic Fundamentalism and its Image in the Western Media: Alternative Views'. *Islam and the West in the Mass Media. Fragmented Images in a Globalizing World*. Cresskill: Hampton Press. 219 – 233.

Anderson, B.

1991 *Imagined Communities : Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London : Verso

Appadurai, A.

2008 'Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy'. In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc): Blackwell Publishing. 47 – 65.

2006 *Fear of small numbers: an essay on the geography of anger*. Durham (etc): Duke U.P.

1996 *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Askew, K. & R. Wilk (eds)

2002 *The Anthropology of Media: A Reader*. Malden (etc): Blackwell Publishing.

Bauman, Z.

1998 *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge: Polity Press.

Baumann, G.

1999 *The Multicultural Riddle: Rethinking National, Ethnic, and Religious Identities*. London: Routledge.

Bonnett, A.

2004 *The idea of the west: Culture, politics and history*. New York: Palgrave Macmillan.

Boellstorff, T.

2008 'Dubbing Culture: Indonesias Gay and Lesbi Subjectivities and Ethnography in an Already Globalized World' In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc): Blackwell Publishing. 303 - 334.

DeWalt, K. & B. DeWalt

2002 *Participant Observation: A Guide for Fieldworkers*. Lanham: AltaMira Press.

Eisenlohr, P.

2009 What is a medium? The anthropology of media and the question of ethnic and religious pluralism. Oratie, Universiteit Utrecht, 26 mei 2009.

2007 'Creole Publics: Language, Cultural Citizenship, and the Spread of the Nation in Mauritius.' In: *Comparative Studies in Society and History*. 49, 4, 968-996.

2006 *Little India: Diaspora, Time, and Ethnolinguistic Belonging in Hindu Mauritius*. Berkeley (etc.): University of California Press.

Eriksen, T.

2002 *Ethnicity and Nationalism: second edition*. London: Pluto Press.

- 1998 *Common denominators: Ethnicity, nation-building and compromise in Mauritius*. Oxford: New York.
- 1995 'We and Us: Two Modes of Group Identification.' In: *Journal of Peace Research*. 32, 4, 427-436.
- Ewing, K.
 2008 'Between Cinema and Social Work: Diasporic Turkish Women and the (Dis)Pleasures of Hybridity'. In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc.): Blackwell Publishing. 184 – 212.
- Fraser, N.
 1992 'Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy.' *Habermas and the Public Sphere*, ed. Craig Calhoun. Cambridge, Mass.: MIT Press. 109-142.
- Gellner, E.
 1983 *Nations and nationalism: second edition*. Malden (etc): Blackwell.
- Ghorashi, H.
 2003 *Ways to survive, Battles to win: Iranian Women Exiles in the Netherlands and the United States*. Nova: New York
- Giddens, A.
 2002 The sociological theory of Anthony Giddens. In: Cahoun, G. et al (eds.) *Contemporary Sociological Theory*. Blackwell Publishing 219-257.
- Ginsburg, F. (et al) (eds.)
 2002 *Media Worlds: Anthropology on new terrain*. Los Angeles and London: University of California Press.
- Habermas, J.
 1989 *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge: MIT Press.
- Helden, van, P.
 2005 *Framing Islam. Een onderzoek naar de beeldvorming over moslims in de media en onder de Nederlandse bevolking*. Amsterdam: Vrije Universiteit.
- Inda, J. & R. Rosaldo
 2008 'Tracking Global Flows'. In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc): Blackwell Publishing. 3 – 46.
- Juris, J.
 2008 'The New Digital Media and Activist Networking within Anti-Corporate Globalization Movements.' . In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc): Blackwell Publishing. 352 - 371.
- Kabir, N.
 2006 'Representation of Islam and Muslims in the Australian Media, 2001-2005'. *Journal of Muslim minority affairs*. 26, 3, 313 – 329.
- Larkin, B.
 2008 'Itineraries of Indian Cinema: African Videos, Bollywood, and Global Media.' In: India, J. and R. Rosaldo, (eds.) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. Malden (etc): Blackwell Publishing. 334 – 352.

- Lewis, B.
1993 *Islam and the West*. Oxford University Press.
- Löfgren, O.
2002 'The Nationalization of Anxiety: A History of Border Crossings'. In: *The Postnational Self: Belonging and Identity*. Hedetoft, U. & M. Hjort, (eds.) Minneapolis and London: University of Minnesota Press. 250 – 274.
- MacKenzie, J.
1995 *Orientalism: history, theory and the arts*. Manchester: Manchester University Press.
- Mankekar
2002 'Epic Contests: Television and Religious Identity in India.' In: Ginsburg, F. (et al) (eds.) *Media Worlds: Anthropology on new terrain*. Los Angeles and London: University of California Press. 134 - 151
- McLuhan, M.
2002 'The Medium is the Message'. In: Akew, K. and R. Wilk, (eds.) *The Anthropology of Media: A Reader*. Malden (etc.). Blackwell Publishing. 18 – 27.
- Ong, A.
2008 'Cyberpublics and Diaspora Politics among Transnational Chinese'. In: India, J.X and Rosaldo, R. (eds) *The Anthropology of Globalization: A Reader (second edition)*. 167 – 183. Malden (etc): Blackwell
- Pipes, D.
2003 'New Study Shows Increase In Islam's Negative Reputation'. *Human events*. 59, 27.
- R.M
1996 'Media still portray Muslims as terrorists'. *Christian Science monitor*. 88, 3.
- Said, E.
1978 *Orientalism*. New York: Vintage
- Schein
2002 'Mapping Hmong Media in Diasporic Space'. In: Ginsburg, F. (et al) (eds.) *Media Worlds: Anthropology on new terrain*. Los Angeles and London: University of California Press. 229 – 246.
- Sen, A.
2006 *Identity and Violence. The illusion of Destiny*. London: Allen Lane.
- Shohat, E. & R. Stam
2002 'The imperial imaginairy'. In: Akew, K. and R. Wilk, (eds.) *The Anthropology of Media: A Reader*. Malden (etc.). 117 – 147.
- Sreberny-Mohammadi, A.
2002 'The Global and the Local in International Communications.' In: Akew, K. and R. Wilk, (eds.) *The Anthropology of Media: A Reader*. Malden (etc.). Blackwell Publishing. 337 – 357.
- Turner, B.
1994 *Orientalism: Postmodernism and Globalism*. London: Routledge

Veer, van der P.

2006 'Pim Fortuyn, Theo van Gogh, and the politics of tolerance in the Netherlands.' *Public Culture*. 18, 1. 111 – 124.

Warner, M.

2002 Publics and Counterpublics. *Public Culture* 14: 49-90

Wiegand, K.

2000 'Islam as an Ethnicity? The Media's Impact on Mirperceptions in the West'. *Islam and the West in the Mass Media. Fragmented Images in a Globalizing World*. 235 - 251. Cresskill: Hampton Press.

Wilk, R.

2002 'Television, Time, and the National Imaginary in Belize.' In: Ginsburg, F. (et al) (eds.) *Media Worlds: Anthropology on new terrain*. Los Angeles and London: University of California Press. 171 - 186

Wimmer, A.

2002 *Nationalist Exclusion and Ethnic Conflict: Shadows of Modernity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Internetbronnen

BBC

2009 'Siege at Pakistan police academy', http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7971271.stm (augustus 2009).

Bollywoodworld.com

z.j. <http://www.bollywoodworld.com/category/bollywood-news> (juli 2009).

Central Intelligence Agency,

z.j. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mp.html#Intro> (augustus 2009).

Couchsurfing

z.j. <http://www.couchsurfing.org/> (augustus 2009).

Facebook

z.j. <http://www.facebook.com/> (augustus 2009).

Hollywood.com

z.j. <http://www.hollywood.com/> (juli 2009).

Internet Movie Database

z.j. <http://www.imdb.com/title/tt0397442/plotsummary> (juli 2009).

Live Messenger

z.j. <http://www.livemessenger.nl/> en <http://download.live.com/messenger> (juli 2009).

Maha Shivratri

z.j. <http://www.mahashivratri.org/> (augustus 2009).

Top Universities

z.j. http://www.topuniversities.com/worlduniversityrankings/results/2008/overall_rankings/fullrankings/ (juli 2009).

MOLLYWOOD

U.S. Department of State

z.j. <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2833.htm#political> (augustus 2009).

The Free Dictionary

z.j. <http://www.thefreedictionary.com/Hollywood> en
<http://www.thefreedictionary.com/Bollywood> (augustus 2009).

Tv.com

z.j. <http://www.tv.com/ally-mcbeal/show/168/summary.html> (juli 2009).

Illustraties

Afbeelding 1 Locatie Mauritius

NOAA, <http://www.ncdc.noaa.gov/paleo/outreach/coral/sor/images/map3-large.gif> (augustus 2009).

Afbeelding 2 Kaart Mauritius

Colonialvoyage.com, <http://www.colonialvoyage.com/viaggi/maumap.jpg> (augustus 2009)

Afbeelding3 Sean Paul

Yardflex.com, <http://www.yardflex.com/archives/sean%20paul.jpg> (augustus 2009)

Overige foto's en afbeeldingen: Marloes Hamelink en Rolf Moesker.

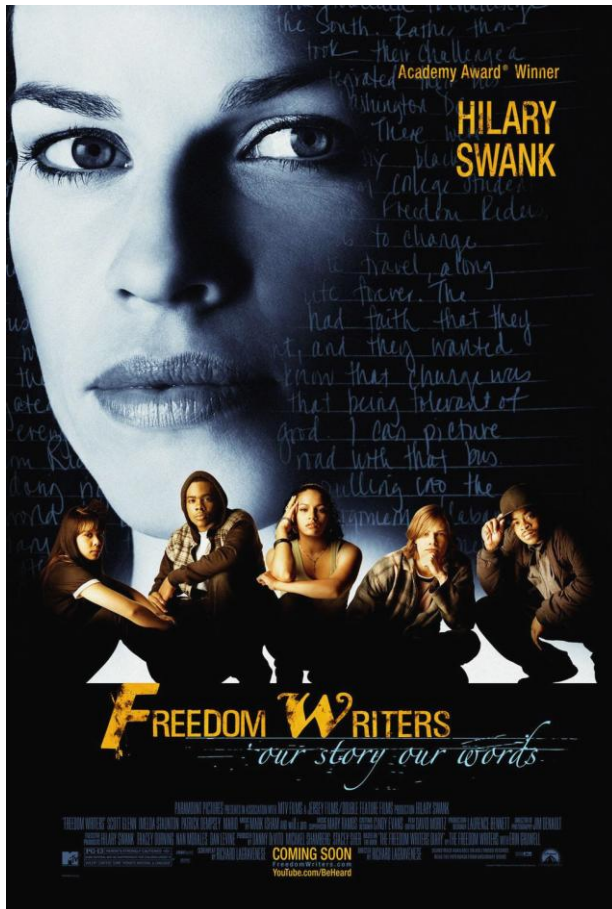
बांग्लादेश: फिल्म रेकेंसिअस

I. Freedom Writers

Auteur recensie onbekend

The storyline of the movie takes place between 1992-1995, beginning with scenes from the 1992 Los Angeles Riots. Hilary Swank plays the role of Erin Gruwell, a new, excited schoolteacher who leaves the safety of her hometown, Newport Beach, to teach at Woodrow Wilson High School in Long Beach, where a new integration program puts students of all backgrounds and races in classes together. Her enthusiasm quickly dwindles away when she realizes that her class (all at-risk students, also known as "unteachables") are not the happy-go-lucky eager students she was expecting. They must be forced into class by security guards and segregate themselves into racial groups in the classroom. The tension is apparent every time students from one race look at those from another. Not only does she meet

opposition from her students, she also has a hard time with her department head, who believes she should focus less on teaching her students to learn and read, and more on teaching them discipline and obedience.

One night, two students, Eva and a Cambodian refugee, Sindy (Jaclyn Ngan), find themselves in the same convenience store. Another student, Grant Rice (Armand Jones), is frustrated at losing an arcade game and demands a refund from the owner. When he storms out, Eva's boyfriend attempts a driveby shooting, accidentally killing Sindy's boyfriend. As Eva is a witness, she must testify at court; she intends to protect her own kind in her testimony.

At school, Gruwell intercepts a racist drawing of one of her students and uses it to teach them about the Holocaust. She gradually begins to earn their trust and buys them composition books to record their diaries, in which they talk about their experiences of being abused, seeing their friends die, and being evicted. Determined to reform her students, she takes two part-time jobs to pay for more books and spends more time at school, to the disappointment of her husband (Patrick Dempsey). Her students start to behave with respect and learn more. A transformation is especially visible in one of her

MOLLYWOOD

students, Marcus (Jason Finn). She invites several Holocaust survivors to talk with her class about their experiences and takes them on a field trip to the Museum of Tolerance. Meanwhile, her unorthodox teaching methods are scorned by her colleagues and department chair Margaret Campbell (Imelda Staunton). The next year comes, and Gruwell teaches her class again for sophomore year.

In class, when reading *The Diary of a Young Girl*, they invite Miep Gies (Pat Carroll) to talk to them. After they raise the money to bring her over, she tells them her experiences hiding Anne Frank. When Marcus tells her that she is his hero, she denies it, claiming she was merely doing the right thing. Her denial causes Eva to rethink lying during her testimony. When she testifies, she finally breaks down and tells the truth, much to some family members demise. Meanwhile, Gruwell asks her students to write their diaries book form. She compiles the entries and names it *The Freedom Writers Diary*.

Her husband divorces her and Margaret tells her she cannot teach her kids for their junior year. She fights this decision, eventually convincing the superintendent to allow her to teach her kids' junior and senior year. The film ends with a note that Gruwell successfully brought many of her students to graduation and college.

Bron: Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Freedom_Writers (augustus 2009).

Bron afbeelding: Impawards, http://www.impawards.com/2007/posters/freedom_writers_xlg.jpg (augustus 2009).

II. Slumdog Millionaire

Recensie door Bart Delwig

Romantische komedie (A Life Less Ordinary), horror (28 Days Later...), science-fiction (Sunshine), (anti-)drugfilm (Trainspotting), thriller (The Beach). Al deze verschillende genres en films hebben één ding gemeen: Danny Boyle. Dit Britse genie weet genre voor genre te veroveren, zonder dat het ook maar enige moeite lijkt te kosten. Dit jaar is hij terug met een sprookjesachtig coming-of-agedrama tegen het decor van bruisend India. Werkelijk, is er iets wat deze man níet kan?

Slumdog Millionaire draait om Jamal, een straatarme jongen die meedoet aan die Indiase versie van het televisieprogramma Lotto Weekend Miljonairs. Tot ieders verbazing weet deze jongen uit de sloppenwijken alles goed te beantwoorden, en het duurt niet lang voor de presentator argwaan krijgt. Als vlak voor de allerlaatste vraag de uitzending noodgedwongen tot een eind komt,

wordt Jamal gearresteerd voor fraude. Hoe kan iemand, zonder enige opleiding of interesse in geld, verder komen dan advocaten en dokters? Jamal besluit aan de politie via zijn levensverhaal te vertellen hoe hij alle vragen had kunnen beantwoorden, en wat zijn uiteindelijke reden is om mee te doen aan het spel.

Met zo'n verhaal kunnen er twee dingen gebeuren: de film wordt een slap drama vol clichés en levenslessen, of het wordt een bijzondere filmervaring. In de handen van Danny Boyle is de kans groot op het laatste. En inderdaad: wat voor een verwachtingen men ook heeft van deze film en zijn maker, ze zullen overtroffen worden. Vergeet Trainspotting, dit is het nieuwe visitekaartje van Boyle.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze film een Oscarnominatie voor Beste Film heeft weten te bemachtigen. De reacties uit Amerika zijn overweldigend enthousiast, en ook in Europa reageert men bijzonder positief. De film is op IMDb de Top 250 ingeschoten, en staat op moment van schrijven zelfs al in de top 50. Wat is het dan dat deze film zo bijzonder maakt?

Ten eerste het verhaal. Wat het moraal is moge van te voren duidelijk zijn, maar dat maakt allemaal niet uit. De avonturen van Jamal en zijn broertje in hun jongere jaren zijn hartveroverend. Niet alleen leer je de geschiedenis van Jamal kennen, je maakt kennis met de hele Indiase cultuur. We zien hoe

MOLLYWOOD

Jamal opgroeit en hoe het land om hem heen veranderd. De criminaliteit, de verstedelijking, alles heeft invloed op zijn leven.

Daarbij wordt er een echt authentieke sfeer opgeroepen. De kindacteurs spelen erg overtuigend, en laat je vergeten dat het acteurs zijn. De Indiase sfeer die over de hele film hangt wordt versterkt door de geweldige muzieккеuze, die moderne muziek met de Indiase cultuur mengt. Alles draagt bij aan deze overweldigende film, waardoor zelfs de grootste cynicus ontroerd zal worden.

Net zoals Juno vorig jaar, is Slumdog Millionaire in de basis een onafhankelijk dramedy, maar overstijgt de film al snel dat label. De film gaat over het lot, gerechtigheid en hebzucht. Bovenal gaat het echter over liefde in de meest verschrikkelijke gebeurtenissen, en of het werkelijk kan overleven. Jamals verhaal is een tragisch en ongelukkig verhaal, maar door zijn ogen gezien is het nog steeds schitterend. De kleurrijke omgeving van India overwint alle negatieve gevoelens, en Jamals hoop overwint de wanhoop. Het zal bijna onmogelijk worden deze film dit jaar nog te overtreffen.

Bron: Xi-online <http://www.xi-online.nl/film/slumdog-millionaire/> (augustus 2009).

Bron afbeelding: Between the lines <http://www.between-the-lines.co.uk/wp-content/uploads/2009/01/slumdog-millionaire.jpg> (augustus 2009).

III. The History Boys

Recensie door Richard Schickel, Time, 22 november 2006

At a somewhat less than grand public school in the north of England in the 1980s, a group of bright young students have been singled out for special tutoring with an eye to getting them into either Oxford or Cambridge, which would greatly enhance school's prestige. Or so, at least, its cranky and clueless headmaster believes. He places an eccentric teacher named Hector (Richard Griffiths) in charge of their tuition, then adds a newcomer to the faculty, a man named Irwin (Stephen Campbell Moore).

The obvious conflict in *The History Boys*, which Alan Bennett has adapted from his well-received play, is between two pedagogical methods. Hector is a man who believes simply in learning for learning's sake. At one point he quotes the poet, A.E. Housman thus: "All Human Knowledge is precious whether or not it

serves the slightest human use." In his classes the boys sing classic show tunes, for example, or act out scenes from sentimental films like *Now, Voyager* or *Brief Encounter*. French is taught by having some of the lads act out an encounter between a prostitute and her client. And Hector is not above bopping an inattentive or disruptive student with a sheaf of papers. Needless to say, the kids respond to him with forbearance for his oddities and affection for his merry humanism.

For Irwin taking an exam is an exercise in gaming the system. He knows that the Oxbridge dons are bored witless by papers that simply regurgitate the standard academic line. Instead, he urges the boys to mild outrage — if, for example, you're writing about World War II, try to find something good to say about Stalin. Or even Hitler. The point is simply to get into a good college, by whatever means possible, and not be distracted by the delights of learning for its own sake. He represents results-oriented modernism. For him, as opposed to Hector, joy in a well-parsed Hardy poem or the rewarding sobriety of a morally serious examination of the Holocaust is simply irrelevant to setting forth on the only correct path: good school, good contacts, good career, good money.

You can probably guess who's going to win the struggle for these young souls. And once the film begins to unfold you will with equal ease see the chink in Hector's armor. He is a gay man, given to

groping his students when he gives them rides home on his motorcycle. The kids are entirely unshocked by this behaviour. As far as they're concerned it's just part of Hector's wayward charm. Not so the headmaster, when the teacher is caught out. He's never much liked Hector's classroom style and the question of whether the teacher will go or stay is what the film has for dramatic tension.

But that's not really its main point. What Bennett most wants to show us is that Hector's homosexuality is preferable to the more closeted variety practiced by the extremely smooth Irwin. Bennett is also arguing, in his quiet and very civilized way, that especially in the context of an English public school almost a quarter of a century ago, homosexuality was not a very big deal. Bennett, who is an openly gay writer, accepts it as a part of life — particularly as a part of life in English public schools — something the boys come to terms with in essentially undramatic ways. For some it is no more than, shall we say, a brief encounter. For some it may be more permanently defining. For most it is just part of growing up, rather like coming to grips with the subjunctive in their French lessons.

I happen to think this is a useful point of view to take; although Bennett is very largely preaching to the converted. His play and this film will find its audience among middlebrows who have long since learned the lesson of sexual tolerance. Not many fundamentalists are going to see *The History Boys*. The problems with it seem to me to lie elsewhere. There is something self-consciously adorable in the writing and playing of Hector. He is Mr. Chips written a little too large and soft — literally so, since Griffiths is an obese man. He needs someone among the students to resist his overbearing but yet rather theatrically conventional nonconformity. And although his end proves a point that Bennett keeps making — that history is largely determined by accident and is not as subject to rational explanations as those who write it like to pretend — there is something unearned about Hector's sad fate.

Beyond that, it seems to me that we have been too often in these classrooms, once again asked to be amused by restless lads and to admire their odd-ball teacher. But director Nicholas Hytner's film version of a play everyone thought was “cinematic” (mostly because it contained some film pieces) is an improvement on the original. It has a flow and an intimacy that the often awkward theatrical version lacked. And it employs the same cast that played it in London and New York and the relatively minor changes Bennett has made in adapting it to the screen are negligible in their effect. *The History Boys* remains what it has always been — watchable, mildly witty, not particularly gripping.

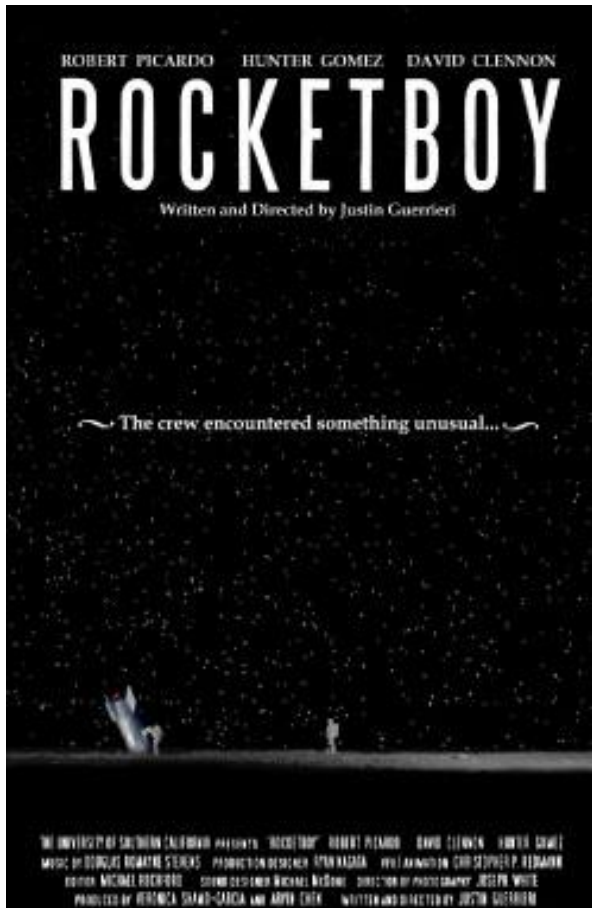
Bron: Time, <http://www.time.com/time/arts/article/0,8599,1562682,00.html> (augustus 2009).

Bron afbeelding: Impawards,

http://www.impawards.com/2006/posters/history_boys_xlg.jpg&imgrefurl=http://www.impawards.com/2006/history_boys_xlg.html (augustus 2009).

IV. Rocketboy

Recensie door Candice Cane, 13 april 2007

Many people don't watch short films. These are films that are under 45 minutes long and don't usually appear on the "silver screen" unless they are at a film festival. These films tell a story in a short amount of time. HBO and Showtime often run short films between their movies and shows, especially if one doesn't take up the full time allotted on the programming schedule. People will see awards given out for the short film category, but never really know what it is about because they never had the opportunity to see the film.

Rocketboy is one of these short films. You may be thinking to yourself, "Why in the world is a short film getting a review in a teen magazine?" Well, Rocketboy deserves a review for many different reasons. Viewers of all ages can relate to the message. The cast is outstanding. It's a quick,

sweet movie that leaves you wanting more. And, quite frankly, if readers weren't encouraged to either buy the DVD or go to a screening at a film festival, they probably would never have the opportunity to see it.

Roger Lange (Robert Picardo) is an accountant at NASA that is too involved in his work to even enjoy his own birthday. He lives alone and, quite frankly, just isn't a very happy man. Then, something extraordinary happens. The NASA astronauts return from their latest mission to the moon and bring something back with them: a teenage boy (Hunter Gomez). The astronauts found this boy on the moon, where he crashed his homemade rocketship.

Roger is told that this mysterious boy knows him, and is requested to conduct an interrogation with him. What Roger learns about the boy, specifically who he is, is unbelievable. Roger wants nothing to do with the boy nor with whatever project he is working on. Rocketboy insists that he needs to get

MOLLYWOOD

back into space and make it to Hyperion, one of Saturn's 48 moons. He wants Roger's help to build a rocketship to get there.

Only, Roger isn't an astronaut. The strange boy reminds Roger of his hopes and dreams when he was a child and a teenager, which were all dashed by his practical father. The boy makes Roger realize what he is capable of, and that dreams can most definitely come true.

Bron: Associated Content,

http://www.associatedcontent.com/article/191451/rocketboy_a_short_film_worth_seeing.html

(augustus 2009).

Bron afbeelding: Douglas Romayne, http://douglasromayne.com/img/rocketboy_poster_full.jpg

(augustus 2009).